

Plats och tid Onsdagen den 25 oktober 2023 kl 18:35 – 20:40, Församlingshemmet, Vinberg

Beslutande

Stig Agnåker, ordförande	Angela Malmgren
Sven-Erik Dahlberg	Connie Kristensson
Britt-Mari Johansson, tj.gör.ersättare	Kent Dahlqvist, tj.gör.ersättare
Ulla Rickardsson	Irén Karlsson
Barbro Laurén	Jan-Erik Christensen, tj.gör.ersättare
Yen Gunnarsson	Staffan Orrdal, kyrkoherde
Kjell Eriksson	

Ersättare

Ulrika Persson	Irene Hedenbjörk
Ann-Margret Kristensson	

Övriga

Gösta Svensson (t o m § 169)
Håkan Widepalm, kanslichef, adjungerad
Malin Svensson, sekreterare

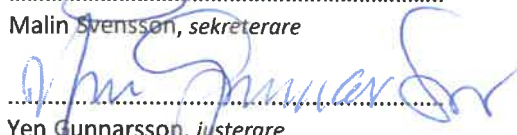
Utses att justera Yen Gunnarsson med ersättare Ulla Rickardsson

Justeringens plats och tid Måndagen den 30 oktober 2023 kl 13:30
Kansliet, Nygatan 41, Falkenberg, §§ 157 – 175

Underskrifter

.....
Stig Agnåker, ordförande

.....
Malin Svensson, sekreterare

.....
Yen Gunnarsson, justerare

ANSLAGSBEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ	Kyrkorådet
Sammanträdesdatum	2023-10-25
Datum för anslags uppsättande	2023-10-30
Datum för anslags nedtagande	2023-11-20
Förvaringsplats för protokollet	Kansliet, Falkenberg pastorat, Nygatan 41, Falkenberg
Underskrift	 Malin Svensson
Godkännande av	§§ 157 – 175

Mötets öppnande

§ 157

Ordförande Stig Agnåker förklarar mötet öppnat och hälsar ledamöter och ersättare välkomna. Särskilt hälsas begravningsombudet Gösta Svensson välkommen.

Kyrkoherden läser ur Psaltarpsalmen 68 samt leder oss i bön.

Upprop

§ 158

Upprop förrättas av sekreteraren.

Val av justerare

§ 159

Kyrkorådet beslutar

att justerare Yen Gunnarsons med ersättare Ulla Rickardsson.
Datum, tid och plats för justering: måndagen den 30 oktober
2023 kl 13:30, Kansliet, Nygatan 41, Falkenberg

Godkännande av
dagordningen

§ 160

Irene Hedenbjörk anmäler fråga att tas upp under *Övriga frågor*.

Kyrkorådet beslutar

att godkänna dagordningen.

YB SA

Föregående mötes
protokoll

§ 161

Kyrkorådets protokoll 2023-09-21 och 2023-10-12 anmäls.

På fråga lämnas kort information om visselblåsarfunktion. Pastoratet har gjort avrop på Svenska kyrkans upphandling om visselblåsarfunktion. Startmöte har hållits och avstämningsmöte hålls i november. Därefter kan funktionen komma igång.

Kyrkorådet beslutar

att lägga protokollen till handlingarna.

Arbetsutskottets
protokoll

§ 162

Arbetsutskottets protokoll 2023-10-09 anmäls. Kort genomgång därav.

Kort redogörelse kring den information som lämnades på Arbetsutskottets sammanträde om bl a pastoratets arbete avseende krisberedskap och krigsplacering. Vidare informeras om skrivelse med enkät från Kyrkvinden ekonomisk förening samt erbjudande från Svenska kyrkan nationellt om förvärv av aktier i Berling media.

Kyrkorådet beslutar

att lägga protokollet till handlingarna.

Fastighetsutskottets
protokoll

§ 163

Fastighetsutskottets protokoll 2023-09-27 anmäls.

Connie Kristensson informerar om fastighetsdagen i Råda rum, där fastighetsförvaltarna och delar av Fastighetsutskottet närvarat. Även kort information om medverkan vid möte för dialog med revisionen.

Kyrkorådet beslutar

att lägga protokollet till handlingarna.

Församlingsrådets
protokoll

§ 164

Följande församlingsrådsprotokoll anmäls.

- Falkenberg 2023-09-26
- Källsjö 2023-09-27
- Morup 2023-08-29 och 2023-09-26
- Skrea 2023-09-06 och 2023-10-04
- Torup 2023-09-18

Kyrkorådet beslutar

att lägga protokollen till handlingarna.

Information

§ 165

Informeras att arbetet ute i verksamheterna löper på enligt plan. Viss omplanering kommer behövas avseende lokaler för våra verksamheter, till följd av plan kring energisparåtgärder.

forts § 165

Från den 1 januari 2024 har kyrkoherden erhållit uppdraget som kontraktsprost för Varbergs och Falkenbergs kontrakt. Kyrkorådet gratulerar kyrkoherden till uppdraget.

Informeras att kansliet gjort studiebesök på byggarbetsplatsen för den nya Ceremoni- och bisättningslokalen på Skogskyrkogården. Arbetet löper på enligt tidsplanen.

Kyrkorådet beslutar

att anteckna informationen.

Personalfrågor

§ 166

Kanslichefen informerar att tjänsten som kyrkogårdschef är tillsatt fr o m den 1 januari 2024.

Kyrkoherden informerar om vakanser, pågående rekryteringar samt tillsatta tjänster.

Yen Gunnarsson informerar om Personalutskottets strategdag och möte den 24 oktober, där man bl a diskuterat vakanser och hur det påverkar arbetsmiljö och verksamhet ute i områdena, med särskilt fokus på östra området.

Årets löneförhandling är i stort sett klar. Nya löner kan utbetalas i november och lönerevisionen är därmed fullföljd inom det centrala avtal som finns.

Kyrkorådet beslutar

att anteckna informationen.

Budget 2024

§ 167

Förslag till Budget 2024, *bilaga 1*, och Verksamhetsplan 2024, *bilaga 2*, anmäls.

Som en del av beredningen har barnkonsekvensanalys upprättats, se *bilaga 3*.

Ordföranden redogör kort för budgetprocessen. Förslag till Budget 2024 har föredragits vid informationsmöte med kyrkorådet den 12 oktober 2023. Genomgång har också förevarit med begravningsombudet.

Begravningsombudet redogör för sitt uppdrag och meddelar att han tillsammans med tjänstepersoner gått igenom budgetunderlaget. Har inget att anmärka mot genomgången. Därefter har samråd hållits med Länsstyrelsen och begravningsombudet har även skrivit under hos Kammarkollegiet. Meddelar att revision på budgetunderlaget önskas och att kontakt med auktoriserade revisorn har tagits. Detta för en djupanalys av de beräkningar som ligger till grund för de belopp som finns upptagna i budgetunderlaget.

Ordföranden redogör för Arbetsutskottets förslag till beslut enligt följande;

Arbetsutskottet föreslår Kyrkorådet besluta att föreslå kyrkofullmäktige besluta

- att godkänna Budget 2024 med en utdebitering om 1,26 per skattekrona,*
- att fastställa målkapitalet till 125 miljoner kronor,*
- att fastställa förslaget till Budget 2024 inklusive nettokostnadsunderlag om 48 150 tkr för begravningsverksamheten, samt*
- att fastställa Verksamhetsplan 2024 för Falkenbergs pastorat.*

Sven Erik Dahlberg yrkar att Begravningsverksamheten ska minskas med 500 000 kr.

forts § 167

Vid beslutsfattandet finner ordföranden att det föreligger två förslag till beslut avseende första och tredje att-satsen i Arbetsutskottets förslag till beslut.

Att-sats 1

Ordföranden redogör för propositionsordning avseende första att-satsen enligt följande;

Alt 1 Arbetsutskottets förslag till beslut "att godkänna Budget 2024 med en utdebitering om 1,26 per skattekrona".

Alt 2 Sven-Erik Dahlbergs yrkande "att Begravningsverksamheten ska minskas med 500 000 kr".

Acklamation genomförs avseende Alt 1 och Alt 2, varvid ordföranden finner att kyrkorådet beslutar i enlighet med **Alt 1**, d v s Arbetsutskottets förslag till beslut. Sven-Erik Dahlberg reserverar sig mot beslutet.

Att-sats 2

Kyrkorådet beslutar i enlighet med Arbetsutskottets förslag till beslut.

Att-sats 3

Ordföranden redogör för propositionsordning avseende tredje att-satsen enligt följande;

Alt 1 Arbetsutskottets förslag till beslut "att fastställa förslaget till Budget 2024 inklusive nettokostnadsunderlag om 48 150 tkr för begravningsverksamheten".

Alt 2 Sven-Erik Dahlbergs yrkande "att Begravningsverksamheten ska minskas med 500 000 kr".

Acklamation genomförs avseende Alt 1 och Alt 2, varvid ordföranden finner att kyrkorådet beslutar i enlighet med **Alt 1**, d v s Arbetsutskottets förslag till beslut. Sven-Erik Dahlberg reserverar sig mot beslutet.

forts § 167

Att-sats 4

Kyrkorådet beslutar i enlighet med Arbetsutskottets förslag till beslut.

Kyrkorådet föreslår kyrkofullmäktige besluta

att godkänna Budget 2024 med en utdebitering om 1,26 per skattekrona,

att fastställa målkapitalet till 125 miljoner kronor,

att fastställa förslaget till Budget 2024 inklusive nettokostnadsunderlag om 48 150 tkr för begravningsverksamheten, *samt*

att fastställa Verksamhetsplan 2024 för Falkenbergs pastorat.

Sven-Erik Dahlberg reserverar sig mot kyrkorådets beslut avseende första och tredje att-satsen.

Taxor för uthyrning
av lokaler samt för
jaktarrende

§ 168

Redogörelse för ärendet enligt *bilaga 4* samt för förslag till beslut.

Som en del av beredningen har barnkonsekvensanalys upprättats, se *bilaga 5*.

Kyrkorådet föreslår kyrkofullmäktige besluta

att Taxor för uthyrning av lokaler samt för jaktarrende.

16 SA

Överlåtelse av kapellet, § 169
Kapellkyrkogården,
Falkenberg

Ärendet om att överföra kapellet på Kapellkyrkogården från församlingsverksamheten till begravningsverksamheten har tidigare behandlats av kyrkorådet 2023-04-22 § 56, se *bilaga 6*.

Samrådsmöte har ägt rum med stiftet den 5 oktober 2023 och kyrkorådet har nu att fatta nytt formellt beslut om överlåtelsen.

Barnkonsekvensanalys är upprättade sedan tidigare, se *bilaga 6*.

Kyrkorådet beslutar

att överföra ansvaret för kapellet på Kapellkyrkogården från församlingsverksamheten till begravningsverksamheten i Falkenbergs pastorat.

Vård- och
Underhållsplaner

§ 170

Redogörelse för ärendet samt för slag till beslut enligt *bilaga 7*.

Vård- och underhållsplan avseende Kinnareds kyrka, Okome kyrka och Svarträ kyrka anmäls, se *bilaga 8-10*.

Som en del av beredningen har barnkonsekvensanalys upprättats, se *bilaga 11*.

Kyrkorådet beslutar

att anta Vård- och underhållsplaner för Kinnareds kyrka, Okome kyrka samt Svarträ kyrka.

Ansökan om KAE

§ 171

Redogörelse för ärendet samt för förslag till beslut enligt *bilaga 12*.

Som en del av beredningen har barnkonsekvensanalys upprättats, se *bilaga 13*.

Kort information för tidigare års beviljad KAE-ersättning mot ansökta medel, samt för vilka kriterier som ligger till grund för att en ansökan ska beviljas.

Kyrkorådet beslutar

att ansöka om kyrkoantikvarisk ersättning (KAE) för ramår 2025 och för åtgärder med omfattning enligt beskrivning i *bilaga*.

Ansökan om
ekonomiskt stöd,
Ullared

§ 172

Redogörelse för ärendet samt för förslag till beslut enligt *bilaga 14-15*.

Som en del av beredningen har barnkonsekvensanalys upprättats, se *bilaga 14*.

Kyrkorådet beslutar

att bevilja Ullareds församlingsråds framställan om 6.590kr ur Matilda och Oskar Johanssons stiftelse.

Bidragsansökan,
Minna-mottagningen

§ 173

Bidragsansökan från Minna-mottagningen i Göteborg anmäls, se *bilaga 16*.

Redogörelse för ärendet samt för förslag till beslut.

Som en del av beredningen har barnkonsekvensanalys upprättats,
se *bilaga 17*.

Kyrkorådet beslutar

att avslå ansökan.

Övriga frågor

§ 174

Irene Hedenbjörk har fråga om församlingsrådets roll i olika beslut,
bl a kontakt och informationen till församlingsråden under rekryterings-
processen. Även fråga kring församlingsrådets roll och delaktighet kring
gudstjänstplanering, bl a för att kunna värna de traditioner som finns i
respektive församling.

Redogörelse för församlingsrådets roll och den arbetsordning som
gäller vid rekryteringar. Riktlinjer för rekrytering finns på dagordningen
för ordförandeträffen den 9 november.

Även redogörelse för församlingsrådets uppgifter avseende gudstjänster
och planering av dessa (se KO 17 kap, *Gudstjänstliv*).

Kyrkorådet beslutar

att anteckna informationen.

Mötets avslutning § 175

Ordföranden tackar för dagens sammanträde och avslutar mötet kl 20:40.

Budget 2024

Innehåll

Förord	3
Kommentarer.....	4
Resultatbudget med tvåårsplan	7
Begravningsverksamheten	8
Balansbudget med tvåårsplan	9
Bilagor till beräkningar för budget 2024	10
Falkenbergs pastorat	11
Västra området	12
Norra området	13
Södra området	14
Östra området	15
Gemensamt pastorat.....	16
Närings- och serviceverksamhet i Falkenbergs pastorat.....	17
Planerat fastighetsunderhåll	18
Investeringar fastighet, maskiner/inventarier	19
Underhåll begravningsverksamhet.....	20
Investeringar begravningsverksamheten.....	21
Gravskötselavgifter.....	22
Personal	24
Taxor för uthyrning av lokaler.....	26

Förord

Budgeten för 2024 är nu klar för beslut. Liksom tidigare år har budgeten utarbetats enligt stiftets verktyg för verksamhetsstyrning. Våra medarbetare och förtroendevalda har aktivt medverkat i budgetprocessen och kommit med många bra förslag.

Budgeten bygger på oförändrad kyrkoavgift med 1,26 per skattekrona. Men trots återhållsamhet med pastoratets resurser är alltså kostnaderna större än intäkterna. Detta innebär ytterligare en budget i obalans. Då vi under föregående mandatperiod gjorde betydande överskott varje år så är budgetunderskottet en medveten inriktning från kyrkorådet för att undvika kyrkoavgiftshöjning eller verksamhetsneddragningar.

Vi fortsätter arbetet med att höja dopfrekvensen liksom samverkan med lokala aktörer för att göra evangeliet synligt i samhället i ord och handling. Vidare fortsätter vi arbetet med att utveckla och förädla ett varierat och tillgängligt gudstjänstliv. I områdena prioriterar vi verksamheter som vänder sig mot barn och unga.

Arbetet med att återställa nedlagda eller stolpade gravstenar från gravar som saknar gravrättsinnehavare fortgår även under 2024.

Fastighetsunderhållet är omfattande och tar mer och mer av pastoratets ekonomiska resurser. För att i framtiden kunna klara akuta underhållsåtgärder, som inte varit budgeterade, kan fastighetsutskottet disponera medel ur underhållsfonden. Vidare kommer lokalförsörjningsplanen att ligga till grund för förslag till en åtgärdsplan med mål att högst 20% av församlingsverksamhetens totala intäkt bör gå till mark, byggnader och anläggningar.

Stig Agnåker

Kyrkorådets ordförande

Arbetet med att ersätta bisättnings- och ceremonilokalen på Skogskyrkogården fortsätter under 2024 och förhoppningsvis kommer byggnaden att stå färdig i slutet av året.

Klimatfrågan berör oss alla och därför har Svenska kyrkan antagit en färdplan avseende klimatet som även berör oss med tre mål som skall uppnås före 2030.

Klimatneutralitet

Målet skall till största delen nås genom utsläppsminskningar inom vår egen verksamhet. Detta är till exempel produktion av effektiv energianvändning, produktion av förnyelsebar el och fossilfria tjänsteresor. Detta arbete behöver även göras av kostnadsskäl då energikostnaderna kraftigt ökat.

Värderingsförändring

Kyrkan ska verka för den värderingsförändring som vi som mänsklighet behöver åstadkomma och lyfta andliga och existentiella aspekter av klimatkrisen. Detta ska bland annat ske genom att integrera klimatarbetet i kyrkans uppdrag.

Bidra till klimaträttvisa

Svenska kyrkan ska stärka stödet till de människor som drabbas mest av klimatförändringarnas effekter trots att de bidragit till dem allra minst. Detta kommer till exempel att ske genom ACT Svenska kyrkan och andra samarbetspartners.

Under 2024 kommer församlingsinstruktionen att bli föremål för en revidering.

Till slut vill jag rikta ett stort tack till alla som deltagit i arbetet med att ta fram årets budget och inte minst kansliet som dragit ett stort lass. Vidare vill jag framföra ett varmt tack till alla medarbetare, förtroendevalda och frivilliga för alla goda insatser som görs i hela vårt pastorat.

Kommentarer

Allmänna förutsättningar

Enligt kyrkoordningens bestämmelser ska pastoratet varje år upprätta en budget för nästa budgetår. Budgetåret löper per kalenderår. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt uppgift om kyrkoavgiften. Av planen ska det vidare framgå hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Budgeten ska alltid vara periodens första. I det fall eget kapital understiger målsatt nivå skall fullmäktige årligen fastställa ett åtgärdsprogram för hur målet skall nås. I detta fall skall budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna, om det inte finns synnerliga skäl mot det. (SvKB 2006:12)

Målkapital

Budgeterat målkapital för Falkenbergs pastorat för år 2024 är 125 000 tkr.

Kyrkoavgift

Falkenbergs pastorats uttag av kyrkoavgiften är 1,26 kronor per hundralapp (skattekrona) för 2024. Detta är en oförändrad kyrkoavgift mot 2023. Beräknat på pastoratets underlag ger detta preliminärt 90 719 tkr för 2024 (vilket är en ökning med 7 192 tkr från föregående år).

Begravningsverksamheten

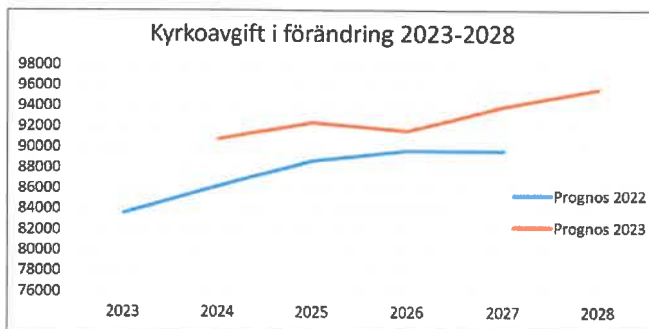
Falkenbergs pastorat är huvudman för begravningsverksamheten inom pastoratets område i enlighet med bestämmelserna i begravningslagen (1990:1144). Begravningsverksamheten är ett statligt uppdrag och därmed ett myndighetsutövande. Verksamheten ska vara självfinansierad där varje huvudman gör en budget för begravningsverksamheten. Framtagandet av budgeten följer en särskild modell som är framtagen av Svenska kyrkans nationella nivå: Modell för särredovisning av begravningsverksamhetens intäkter och kostnader.

Årlig förändring av kyrkoavgiften åren 2023–2028

Den orange linjen i diagrammet visar beräknad intäkt i form av kyrkoavgift för den närmaste fem åren. Den blå linjen visar som jämförelse samma linje från budget för 2023.

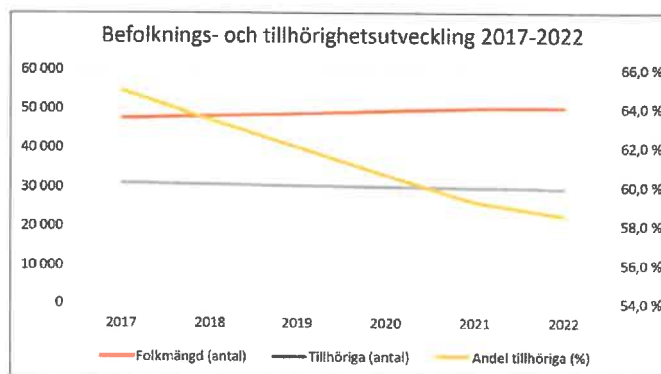
Den orange linjen visar den intäkt för 2024 som budgeten beräknas på. Åren 2025–2028 grundar sig på de beräknade skatteunderlag som kommer finnas hos medlemmarna. Detta tillsammans med egna antaganden för utträden, generationsväxling, inflyttning mm skapar grunden för prognosen. Noterbart är att 2026 beräknas

intäkten av kyrkoavgift vara 834 tkr lägre än 2025. Trots att vi i skrivande stund har hög inflation är uppfattningen hos Riksbanken att inflationen ska mattas av och stanna på cirka 2% under 2024. Osäkerheten i prognosen är stor.

Befolknings- och tillhörighetsutveckling

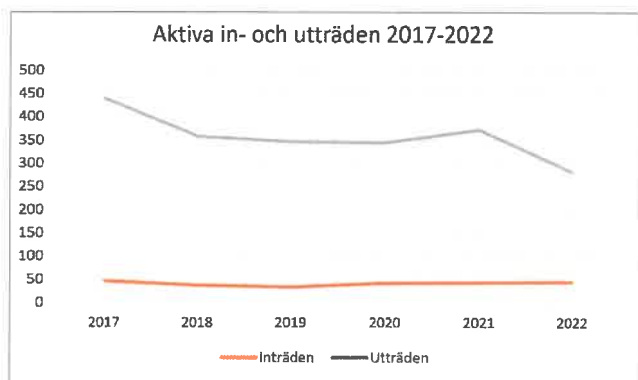
I snitt har medlemsantalet i pastoratet minskat med i snitt drygt 350 personer årligen. Samtidigt ökar antalet boende i pastoratet årligen. Tillhörigheten till Svenska kyrkan i Falkenbergs pastorat var 2017 var 64,9% av alla invånare inom pastoratet. Den 1 januari 2023 var siffran 58,5%. Den främsta anledningen till minskningen är att unga vuxna väljer att gå ur Svenska kyrkan. Nästan två tredjedelar av dem som är födda på 1990-talet är medlemmar i Svenska kyrkan, men de har en svag relation till kyrkan och är därmed mer utträdesbenägna. Noterbart är att andelen tillhöriga minskar med 0,7% vilket är den lägsta procentuella minskningen sedan församlingarna började samverka som pastorat. I rena tal innebär det att antal medlemmar sjönk under 2022 med 287 personer.

KS

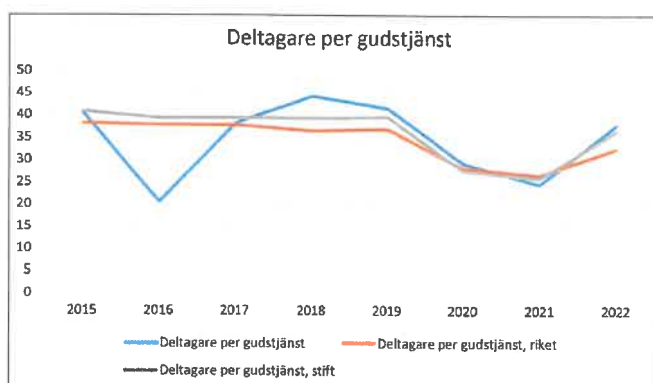
Aktiva in- och utträden

Diagrammet visar aktiva in och utträden under åren 2017-2022. Ju högre den grå linjen kommer, desto fler utträden och ju högre den orange linjen ligger, desto fler aktiva inträden. Noterbart är att det 2022 var minst antal utträden sedan församlingarna började samverka som pastorat (281 st). Aktiva inträden var den högsta sedan 2017 (44 st). Med "aktiva inträden" menas medlemmar som blir medlemmar på annat sätt än genom barndop.

Återhämtning i verksamheten

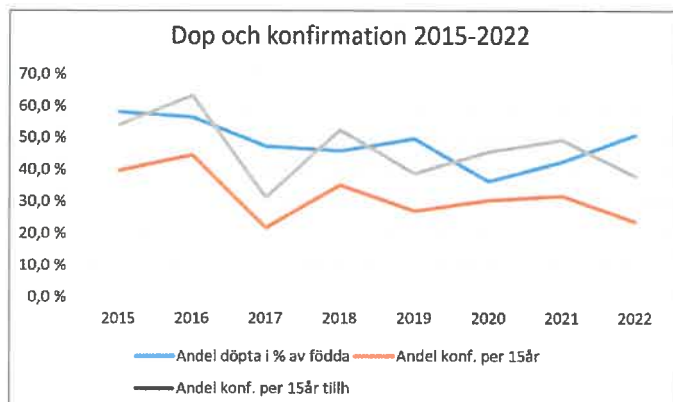
Verksamheten har inte helt återhämtat sig efter pandemin. Detta framgår inom såväl gudstjänstverksamheten som aktiviteter bland barn och unga. Samtidigt har konsertbesöken ökat till nivåer som överstiger de som rådde innan pandemin. Inom diakonin har det skett förändringar som i hög grad speglar det ekonomiska läge som råder i samhället som helhet. Den totala storleken av de medel som delas ut av församlingarna högre.

Dop och konfirmation

Dopet är medlemsgrundande och seden är nära knuten till konfirmationen. Döpta ungdomar väljer i större utsträckning konfirmation än ej döpta och föräldrar som är döpta och konfirmerade väljer i större utsträckning att döpa sina barn än de som inte är det. Kurvorna över antal konfirmander som väljer konfirmation oavsett om de är medlemmar eller ej följer ungefär samma mönster. Glädjande att den tendens som vi såg sommaren 2021 att fler efter pandemin återigen döper håller i sig under 2022. Pastoratets församlingsinstruktion har dopet som ett prioriterat område för verksamheten.

Andelen av nyfödda barn som döptes år 2022 är 50,8% (42,4% 2021). Konfirmandverksamheten går upp och ner. Efter att under ett par år gått uppåt har andelen kyrkotillhöriga ungdomar som valt att konfirmeras sjunkit till 38,0% år 2022 (49,2% 2021).

Resultatbudget med tvåårsplan

Kyrkoavgiften i Falkenbergs pastorat är beräknad till 1,26 kr per hundralapp (skattekrona). I budget 2024 har hänsyn tagits till löneutveckling enligt avtal samt en inflation på 1%. Gravsäkringsarbetet på våra kyrkogårdar kommer att fortgå. I Plan 2025 och 2026 har vi tagit hänsyn till en avtalsenlig löneutveckling och en inflation på 2%.

Benämning (tkr)	Resultat 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Verksamhetens intäkter					
Kyrkoavgift	79 981	83 527	90 719	92 403	91 569
Begravningsavgift	34 777	39 884	47 974	51 518	52 205
Ekonomisk utjämning	1 104	1 564	1 089	1 047	1 121
Utdelning från prästlönetillgångar	4 712	2 020	2 020	2 020	2 020
Erhållna gåvor	796	345	500		
				500	500
Erhållna bidrag	7 356	8 772	4 922	5 000	5 500
Nettoomsättning	8 856	7 548	8 285	7 000	7 000
Övriga verksamhetsintäkter	927				
Summa verksamhetens intäkter	138 509	143 660	155 509	159 488	159 915
Verksamhetens kostnader					
Övriga externa kostnader	-50 352	-50 626	-52 969	-53 764	-54 570
Personalkostnader	-83 180	-90 308	-97 215	-99 159	-101 142
Förväntad vakansnivå *		2 000	2 000	2 000	2 000
Av- och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar	-7 555	-8 565	-9 566	-12 400	-12 400
Summa verksamhetens kostnader	-141 102	-147 499	-157 750	-163 323	-166 112
Verksamhetens resultat	-2 593	-3 839	-2 241	-3 835	-6 197
Resultat från finansiella investeringar					
Resultat från finansiella anläggningstillgångar	173	150	200	200	200
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	186	250	300	300	300
Räntekostnader och liknande resultatposter	-1	-100	-3 000	-3 000	-3 000
Summa resultat från finansiella investeringar	358	300	-2 500	-2 500	-2 500
Årets resultat	-2 235	-3 539	-4 741	-6 335	-8 697

* Förväntad vakansnivå avser de vakanta tjänster pastoratet har, men också den mellantid som uppstår då en medarbetare avslutat sin tjänstgöring och till dess en ersättare är på plats.

Handwritten signature

Begravningsverksamheten

Byggnationen av ny ceremonilokal kommer att fortsätta under året och beräknas vara klar till hösten 2024.

Kostnader som ränta och amortering syns tydligt både i årets budget och i de kommande årens planer.

I övrigt pågår arbete med gravregisterprojekt, att säkra upp gravstenar för kulturgravar samt säkerställande av kyrkogårdsmurar.

Begravningsverksamheten har gett ett överskott de senaste åren.

Överskottet i begravningsverksamheten ifrån år 2022 regleras år 2024.

Församlingens fordran/skuld till begravningsverksamheten (tKr)	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Ingående skuld/fordran	-1446	-1948		
Reglering överskott 2021	1446			
Reglering överskott 2022		1948		
Utgående skuld	-	-	-	-

Benämning (tKr)	Resultat 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Verksamhetens intäkter					
Begravningsavgift - erhållet för året	36 724	39 884	47 974	51 483	52 140
Övriga intäkter	603	446	176	185	180
Summa verksamhetens intäkter	37 328	40 330	48 150	51 668	52 320
Verksamhetens kostnader					
Personalkostnader	-17 845	-18 149	-20 988	-21 513	-22 020
Övriga kostnader	-14 735	-18 652	-19 396	-19 490	-19 635
Av- och nedskriv. av materiella anläggningstillgångar	-2 508	-3 026	-3 900	-6 800	-6 800
Summa verksamhetens kostnader	-35 088	-39 827	-44 284	-47 803	-48 455
Finansiella poster					
Ränteintäkter	21	14	34	35	35
Räntekostnader	-313	-517	-3 900	-3 900	-3 900
Begravningsverksamhetens resultat	1 948	0	0	0	0

Balansbudget med tvåårsplan 2024-2026

(tKr)	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark *	204 000	200 500	197 000
Inventarier, verktyg och installationer	12 000	12 000	12 000
Pågående nyanläggningar	1 000	1 000	1 000
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga värdepappersinnehav	70 000	70 000	70 000
Summa anläggningstillgångar	287 000	283 500	280 000
Omsättningstillgångar			
Kundfordringar	200	200	200
Övriga fordringar	500	500	500
Förutbetalda kostnader, upplupna intäkter	4 000	4 000	4 000
Kortfristiga placeringar			
Kassa och bank	45 000	38 665	29 968
Summa omsättningstillgångar	49 700	43 365	34 668
SUMMA TILLGÅNGAR	336 700	326 865	314 668
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Balanserat resultat	-209 741	-205 000	-198 665
Årets resultat	4 741	6 335	8 697
Summa eget kapital	-205 000	-198 665	-189 968
Långfristiga skulder			
Lån gravkapell *	-97 000	-93 500	-90 000
Gravskötselskuld	-8 700	-8 700	-8 700
Summa långfristiga skulder	-105 700	-102 200	-98 700
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder	-7 000	-7 000	-7 000
Gravskötselskuld	-1 000	-1 000	-1 000
Skatteskuld			
Övriga skulder	-4 000	-4 000	-4 000
Villkorade bidrag	-2 500	-2 500	-2 500
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-11 500	-11 500	-11 500
Summa kortfristiga skulder	-26 000	-26 000	-26 000
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	-336 700	-326 865	-314 668

* Investeringen av ett gravkapell på Skogskyrkogården är medräknad som byggnad samt lånet som amorteras i takt med byggnadens avskrivning.

MÅLKAPITAL	2024	2025	2026
Ingående värde	125 000	125 000	125 000
Eget kapital IB	209 741	205 000	198 665
Beräknat/Budgeterat resultat	-4 741	-6 335	-8 697
Eget kapital UB	205 000	198 665	189 968
Eget kapital överstiger målkapital med	80 000	73 665	64 968

Bilagor till beräkningar för budget 2024

Falkenbergs pastorat – verksamhetsindelning budget 2024

Benämning (tKr)	Budget 2024	Budget 2023	Resultat 2022
Grundläggande uppgift			
Kyrkoavgift, ekonomisk utjämning och utd. från PLT	93 828	87 111	85 798
1100 Gudstjänster och kyrkliga handlingar	-19 388	-20 366	-18 452
1500 Undervisning – barn	-8 865	-8 552	-7 960
1600 Undervisning – ungdom	-1 971	-1 727	-1 040
1700 Undervisning – konfirmander	-5 031	-4 315	-4 487
1800 Undervisning – vuxna	-4 889	-3 630	-3 027
2100 Diakonal verksamhet	-5 816	-6 036	-4 472
2600 Mission	-1 271	-1 522	-1 414
Övrig kyrklig verksamhet			
3100 Övrig församlingsverksamhet *	-2 428	-1 730	-1 888
3600 Serviceverksamheten	-192	-285	592
4113–4316 Skattepliktig rörelse	-60	53	1 871
Styrning och ledning			
5100–5710 Strategisk styrning	-2 204	-2 888	-1 734
5800 Verksamhetsledning	-3 956	-3 476	-3 439
Stödjande verksamhet			
6100 Församlingsadministration och verksamhetsstöd	-6 012	-6 536	-7 750
6300 Gemensamma kostnader och administration	-9 133	-8 533	-7 688
6510 Fastigheter och lokaler – övergripande	-2 241	-1 999	-1 489
6611–6694 Kyrkor och kapell	-12 797	-10 408	-13 481
6712–6765 Kyrkor och församlingshem i gemensam byggnad	-2 495	-2 355	-3 059
6811–6893 Övriga fastigheter	-13 104	-9 121	-9 450
6900 Finansiella poster	1 284	803	333
Förväntad vakansnivå **	2 000	2 000	
Begravningsverksamheten			
8010 Verksamhetsgemensamt	47 974	39 912	34 777
8100 Administration och ledning	-11 467	-9 535	-9 469
8200 Gravsättning och kyrkogårdsskötsel	-21 530	-20 479	-18 583
8600 Fastigheter och mark	-14 976	-9 899	-6 724
Summa	-4 741	-3 539	-2 234

* Under verksamhet 3100 (övrig församlingsverksamhet) avser 2 400 tKr kyrkorådets beslut om hantering av gravstenar som saknar gravrättsinnehavare och ej är kulturklassade.

** Förväntad vakansnivå.

Västra området

Verksamhet (tKr)	Budget 2024	Budget 2023	Resultat 2022
Grundläggande uppgift			
1100 Gudstjänster och kyrkliga handlingar	-5 429	-5 604	-5 091
1500 Undervisning - barn	-2 959	-2 606	-2 787
1600 Undervisning - ungdom	-602	-586	-529
1700 Undervisning - konfirmander	-1 696	-1 455	-1 211
1800 Undervisning - vuxna	-915	-933	-656
2100 Diakonal verksamhet	-2 533	-2 541	-1 917
2600 Mission	-785	-813	-941
Övrig kyrklig verksamhet			
3100 Övrig församlingsverksamhet	-20	-120	-113
Styrning och ledning			
5100 Strategisk styrning	-396	-402	-282
5800 Verksamhetsledning	-883	-869	-963
Stödjande verksamhet			
6100 Församlingsadministration och verksamhetsstöd	-2 946	-2 837	-3 368
6300 Gemensamma kostnader och administration	-557	-615	-1 076
Summa	-19 721	-19 381	-18 936

Norra området

Verksamhet (tKr)	Budget 2024	Budget 2023	Resultat 2022
Grundläggande uppgiften			
1100 Gudstjänster och kyrkliga handlingar	-4 044	-4 329	-4 271
1500 Undervisning – barn	-2 657	-2 452	-1 658
1600 Undervisning – ungdom	-568	-420	-405
1700 Undervisning – konfirmander	-1 094	-872	-933
1800 Undervisning – vuxna	-1 529	-1 101	-1 020
2100 Diakonal verksamhet	-1 341	-1 366	-1 067
2600 Mission	-128	-162	-163
Styrning och ledning			
5100 Strategisk styrning	-338	-365	-297
5800 Verksamhetsledning	-630	-574	-600
Stödjande verksamhet			
6100 Församlingsadministration och verksamhetsstöd	-1 338	-1 550	-1 621
6300 Gemensamma kostnader och administration	-1 182	-1 166	-962
Summa	-14 848	-14 355	-12 997

48 58

Södra området

Verksamhet (tKr)	Budget 2024	Budget 2023	Resultat 2022
Grundläggande uppgiften			
1100 Gudstjänster och kyrkliga handlingar	-4 029	-4 499	-4 022
1500 Undervisning - barn	-1 760	-1 875	-1 809
1600 Undervisning - ungdom	-308	-213	-70
1700 Undervisning - konfirmander	-1 069	-828	-858
1800 Undervisning - vuxna	-1 126	-645	-543
2100 Diakonal verksamhet	-939	-893	-574
2600 Mission	-234	-382	-226
Övrig kyrklig verksamhet			
3100 Övrig församlingsverksamhet	-8	-10	-37
Styrning och ledning			
5100 Strategisk styrning	-303	-305	-169
5800 Verksamhetsledning	-626	-575	-555
Stödjande verksamhet			
6100 Församlingsadministration och verksamhetsstöd	-825	-748	-1 390
6300 Gemensamma kostnader och administration	-967	-896	-638
Summa	-12 194	-11 869	-10 891

Östra området

Verksamhet (tKr)	Budget 2024	Budget 2023	Resultat 2022
Grundläggande uppgift			
1100 Gudstjänster och kyrkliga handlingar	-4 948	-4 929	-4 377
1500 Undervisning – barn	-1 460	-1 619	-1 495
1600 Undervisning – ungdom	-93	-68	-35
1700 Undervisning – konfirmander	-1 093	-1 024	-1 410
1800 Undervisning – vuxna	-1 320	-950	-808
2100 Diakonal verksamhet	-753	-987	-651
2600 Mission	-39	-6	-16
Styrning och ledning			
5100 Strategisk styrning	-307	-378	-273
5800 Verksamhetsledning	-640	-483	-433
Stödjande verksamhet			
6100 Församlingsadministration och verksamhetsstöd	-173	-212	-963
6300 Gemensamma kostnader och administration	-1 056	-999	-872
Summa	-11 882	-11 653	-11 332

VB SA

Gemensamt pastoratet

Verksamhet (tKr)	Budget 2024	Budget 2023	Resultat 2022
Grundläggande uppgift			
Kyrkoavgift, ekonomisk utjämning och utd. från PLT	93 828	87 111	85 798
1100 Gudstjänster och kyrkliga handlingar	-965	-1 006	-691
1600 Undervisning - ungdom	-401	-440	-1
1700 Undervisning - konfirmander	-80	-136	-75
2100 Diakonal verksamhet	-250	-250	-262
2600 Mission	-85	-160	-67
Övrig kyrklig verksamhet			
3100 Övrig församlingsverksamhet	-2 400	-1 600	-1 736
3600 Serviceverksamheten	-192	-313	592
4100 Skattepliktig rörelse	-60	53	1 871
Jordbruksfastighet Ståby	111	105	138
Barnomsorg Skrea	-1 457	-996	-90
Uthyrning kantorsbostad stafsinge	3	25	38
Skogsfastigheter i Vessige, Gällared och Torup	1 283	919	1 785
Styrning och ledning			
5100 Strategisk styrning	-859	-1 438	-713
5800 Verksamhetsledning	-1 177	-976	-889
Stödjande verksamhet			
6100 Församlingsadministration och verksamhetsstöd	-730	-1 190	-409
6300 Gemensamma kostnader och administration	-5 372	-4 858	-4 139
6500 Fastigheter och lokaler - övergripande	-2 241	-1 999	-1 489
6600 Kyrkor och kapell	-12 797	-10 408	-13 481
6700 Kyrkor och församlingshem i gemensam byggnad	-2 495	-2 355	-3 059
6800 Övriga fastigheter	-13 104	-9 121	-9 450
6900 Finansiella poster	1 284	803	333
Begravningsverksamheten			
8010 Verksamhetsgemensamt	47 974	39 884	36 724
8100 Administration och ledning	-11 467	-9 535	-9 469
8200 Gravsättning och kyrkogårdsskötsel	-21 530	-20 451	-18 583
8600 Fastigheter och mark	-14 976	-9 899	-6 724

* Under verksamhet 3100 (övrig församlingsverksamhet) avser 2 400 tkr kyrkorådets beslut om hantering av gravstenar som saknar gravrättsinnehavare och ej är kulturklassade.

Bidrag/Bidragsmottagare	Budget 2024	Budget 2023	Resultat 2022
Sjukhuskyrkan	400	282	269
RIA gården	250	250	250
Hässlås kapell	100	105	108
Fegens kapell	100	200	100
Trivselpengar körer	267	269	282
Summa	1 117	1 106	1 009

Näringsverksamhet i Falkenbergs pastorat

(tKr)	Budget 2024	Budget 2023	Resultat 2022
Verksamhetens intäkter	7 530	7 005	8 178
Verksamhetens kostnader	-1 284	-1 157	-1 516
Personalkostnader	-5 246	-4 885	-3 904
Fastighet och administration	-1 060	-910	-887
Resultat	-60	53	1 871

Varav barnomsorg Skrea (tKr)	Budget 2024	Budget 2023	Resultat 2022
Verksamhetens intäkter	5 430	5 340	5 247
Verksamhetens kostnader	-581	-541	-545
Personalkostnader, lön	-5 246	-4 885	-3 904
Fastighet och administration	-1 060	-910	-887
Resultat	-1 457	-996	-90

Serviceverksamhet

(tKr)	Budget 2024	Budget 2023	Resultat 2022
Verksamhetens intäkter	4 510	4 390	4 564
Övriga externa kostnader	-1 351	-1 352	-1 250
Personalkostnader, lön	-2 939	-2 903	-2 254
Gemensamma interna kostnader	-412	-448	-468
Resultat	-192	-313	592

Planerat fastighetsunderhåll 2024

Falkenbergs pastorat har ett stort fastighetsbestånd med cirka 130 byggnader varav 29 kyrkor. Inom detta bestånd behövs göras ekonomiska prioriteringar på underhåll och investeringar för att se hur vi kan behålla standarden på vårt fastighetsbestånd. Lokalförsörjningsplanen är färdigställd och hjälper oss att prioritera vilka lokaler som är ändamålsenliga för verksamheterna inom pastoratet.

Större renoveringar för 2024 är reparation av väggarna inne i Alfshögs kyrka där fukt utifrån har gjort att de har blivit i sämre skick. Samtidigt görs avrinningen om utvändigt så vatten inte rinner mot fasaden i framtiden. Andra underhållsarbeten är underhåll av fasad och trädetaljer på Fagereds kyrka. På Ullareds kyrka sker underhåll på fasad, trädetaljer och fönster. På Slöinge och Kinnared kyrka kommer underhåll ske på fasader, portar, fönster och taksprång. Det kommer även ske ett fortsatt arbete med brandskyddet i våra byggnader runt om i pastoratet. Detta för att säkerhetsställa framtida skydd.

Laddstolpar för elfordon kommer att installeras under året till vår nya ceremonibyggnad som står klar under hösten. Vi får KAE för 2024 på 5 692 tKr på de projekt vi planerar att göra under året.

Fastighet	Beskrivning	Budget 2024 (tKr)	KAE
Alfshögs kyrka	Köket	150	
Abild Brogård	Luftvärmepump	40	
Askome sockenstuga	Akustikpaneler	40	
Köinge kyrka	Målning av vapenhus	75	
Slöinge församlingshem	Ramp dränering	275	
Slöinge församlingshem	Invändig målning	200	
Slöinge församlingshem	Renovering arbetsplatser	50	
Slöinge församlingshem	Byte av armaturer	150	
Slöinge församlingshem	Golvtytor	100	
Årstad församlingshem	Målning, projektor, kök	200	
Gemensamt pastorat	Energi, brand, konsultkostnader	200	
Skrea förskola	Projektering ombyggnad	350	
Torup, Drängsered och Ljungby ka	Vård och underhållsplaner	255	191
Församlingsgården Fbg	Asfaltering	350	
Kyrkans hus	Rundeln	375	
Församlingsgården Fbg	Balkong	50	
Herting kyrka	Köksfläkt	60	
Kyrkans hus	Golv i andakts- och soffrum	75	
Gemensamt pastorat	Lysrörsarmaturer ersätts med LED	500	
Falkenbergs församlingsgård	Underhåll fönster	300	
Hertings kyrka	Byte av markiser	50	
Morups kyrka	Tätning dörrar fönster	50	
Ljungby och Stafsing kyrka	Dimrar	50	
Vinbergs kyrka	Renovering västra porten	40	
Vinbergs kyrka	Fönsterrenovering	60	
Fbg församlingsgård Ankers & Annexet	Nya tapeter	150	
Västra området	Orgelstämming	63	
Skrea församlingshem	Soptunnor med tak, cykelställ	200	
Källsjö kyrka	Kyrkport renovering	40	
Gällared kyrka	Taktvätt	90	
Drängsered kyrka	Taktvätt	80	
Gunnarp kyrka	Porten	45	
Källsjö kyrka	Dimmer	40	
Källsjö kyrka	Ljuskronor	50	
Källsjö kyrka	Slipning golv	40	
Älvsereds församlingshem	Taktvätt	30	
Fagereds församlingshem	Målning tapeter	50	
Älvsereds kyrka	Tornur	50	
Totalt		4 973	191

Investeringar fastighet 2024

Fastighet	Beskrivning	Budget 2024 (tKr) (påverkar likviditeten)	KAE
Slöinge kyrka	Byte bergvärme	184	
Alfshögs kyrka	Elpanna och radiator	1 500	
Fagereds kyrka	Utvändigt underhåll	1 800	790
Slöinge kyrka	Utvändigt underhåll fasad och tak	3 650	2 055
Ullareds kyrka	Utvändigt underhåll fasad och fönster	1 800	998
Vessige kyrka	Färdigställande ovanvåningen	1 200	
Gemensamt alla kyrkor	Tekniska installationer	1 500	
Gemensamt alla kyrkor	Hiss till ljuskronor prioriteringsplan tas fram	900	
Alfshögs kyrka	Invändig renovering samt byte stuprör	2 400	1 097
Skogstorp församlingsgård	Värmepump luft/vatten	450	
Skogstorp församlingsgård	Toaletter och ytskikt	400	
Skogstorp församlingsgård	Diskmaskin	110	
Församlingsgården Falkenberg	Underhåll lägenhet	800	
Skrea kyrka	Kyrktorn	200	
Källsjö kyrka	Hiss till ljuskronor	290	
Kinnareds kyrka	Utvändigt underhåll	1 400	561

Investeringar maskiner/inventarier 2024

Vessige ka församlingssal	Möbler, inventarier	235	
Kansliet	Elbil	600	
Västra området	Elbil	500	
Stafsinge	Nya möbler	250	
Falkenberg	Kokgryta	140	
Östra området	Orgelpallar	100	
Drängsered församlingshem	Robotklippare	40	
Mariagården Ullared	Robotklippare	55	
Torups församlingshem	Robotklippare	55	
Arken Ätran	Stolar, bord, ljud o bild	150	
Krogsered	Ljudanläggning	160	
Ullared kyrka	Katafalk	45	
Totalt		20 914	5 501

Underhåll begravningsverksamhet 2024

Projektet med revidering av gravregister och gravkartor fortsätter. Det är ett viktigt arbete som fungerar såväl som stöd för driften av verksamheten som ett verktyg för att kvalitetssäkra att begravningslagen uppfylls.

Arbetet med att säkra gravstenar fortsätter där målet är att minimera risken att någon skadas samt värna kulturmiljön och det övergripande utseendet på våra kyrkogårdar.

Ett annat säkerhetsarbete som kostar mycket pengar är underhåll av murar runt pastoratets kyrkogårdar. Dessa är en viktig del av kulturmiljön och en underhållsplan har tagits fram och arbetas efter.

Det gamla smidesstaketet vid Kapellkyrkogården ska renoveras och målas.

I stort arbetar förvaltningen med att säkra en god kvalitet på våra kyrkogårdar, effektiv maskinpark och administration som säkerställer att Begravningslagens intentioner verkställs.

Kyrkogård	Behov	Budget 2024 (tKr)
Alla kyrkogårdar	Kulturmiljö på kyrkogård	250
Alla kyrkogårdar	Kulturgravar åtgärder	800
Alla kyrkogårdar	Renovering murar	1 300
Alla kyrkogårdar	Småmaskiner	250
Alla kyrkogårdar	Trädvårdsplaner	250
Alla kyrkogårdar	Åtgärder enligt belysningsplan	75
Skogskyrkogården	Ljusprojekt i samarbete med kommunen	500
Västra området	Trädbesiktningar	250
Skogskyrkogården	Återställning parkering uteplats	150
Västra området	Asfalt	50
Västra området	Träd och buskplantering	40
Västra området	Utredning minneslund	70
Kapellkyrkogården	Staket	740
Skrea kyrkogård	Bevattning	65
Norra området	Anslagstavlor	23
Norra området	Hänvisnings och kvartersskyltar	80
Ljungby kyrkogård	Nya vattenkranar	45
Stafsinge kyrkogård	Pumphus	40
Vessige kyrkogård	Renovering av grusgångar	230
Gunnarps kyrkogård	Damm	500
Gällared kyrkogård	Vattenposter	50
Gällared kyrkogård	Grusgång	130
Krogsered kyrkogård	Grusgång	250
Rydö kyrkogård	Plank	35
Ullared kyrkogård	Vintervatten	60
Östra områdets kgd	Anslagstavlor	40
Fastigheter begravningsverksamheten		
Kapellkyrkogården	Klockstapeln	200
Köinge vaktmästarlokal	Utvändigt underhåll	200
Vinberg stallarna+Ljungby garage	Energibesparing	80
Skogskyrkogården	Laddstolpar	80
Gällared ekonomibyggnad	Taktvätt	30
Totalt		6 863

Investeringar begravningsverksamheten 2024

Under året kommer ceremoni och bisättningslokalen på Skogskyrkogården att färdigställas och invigningen sker under hösten. Maskinplanen efterföljs så att förvaltningen får en funktionell, miljövänlig och kostnads-effektiv maskinpark. Kulturbewarande åtgärder på murar, gravar och kyrkogårdsmiljö fortsätter.

Kyrkogård (tKr)	Behov	Budget 2024 (påverkar likviditeten)
Torups kyrkogård	Materialgård	3 300
Svartrå kyrkogård	Lapidarium	1 080
Skogskyrkogården	Projektering mark gamla bisättningslokal	90
Skogskyrkogården	Projektering av materialgård	60
Pastorat	Projektering ny verkstad	150
Pastorat	Utbyggnad kollektiva gravskick	1 550
Pastorat	Maskinplan	3 990
Pastorat	QR-koder	120
Gunnarps kyrkogård	Räcken	100
Kinnareds kyrkogård	Beläggningsarbete	170
Torups kyrkogård	Parkbänkar	110
Ullareds kyrkogård	Garage	600
Totalt		11 320

Gravskötselavgifter 2024

Planteringsyta	Planterings- låda/Liten 0-0,4 m ²	Mellan 0,41-0,8 m ²
Alternativ 1 Penséer, påsklilja eller ljung, sommarblommor, vintertäckning	1300 kr	1450 kr
Alternativ 2 Sommarblommor	815 kr	930 kr
Alternativ 3 Borttagning av snittblommor & gravljus samt vårstädning	300 kr	300 kr
Alternativ 4 Startpaket perenner första året inkl. skötsel. Enkel vintertäckning ingår. Perenner från år två	910 kr 405 kr	1020 kr 510 kr

I alternativ 1, 2 och 4 ingår vårstädning, grävning, plantering, rensning, vattning, gödsling och att ta bort vissna snittblommor.

Planteringslåda 60 x 40 cm 1300 kr
Med utbud enligt alternativ 1

Skötsel av grusgrav, pris beroende på storlek Från 230 kr
Inklusive smärre påfyllning av grus under pågående skötsel
(det förvaltningen har att erbjuda).

Skötsel av gräs omgärdad av ram/häck, Från 230 kr
pris beroende på storlek

Skötsel av gräs- och grusgrav kan kombineras med alternativ 1-4

Tilläggstjänster

Samtliga alternativ kan kompletteras med följande sortiment:

Ljung	100 kr/st
Påsklilja	100 kr/st
Vintertäckning	250 kr/st
Bukett till alla helgonahelgen	110 kr/st
Gravljus till alla helgonahelgen	90 kr/st
Klippning av buske	300 kr/st
Vårstädning	100 kr/st
Påfyllning och jordförbättring	250 kr/st

Montera gravsten som liggande 600 kr

Timkostnad för vaktmästartjänst 600 kr

Minimum faktureras 30 minuter/300 kr

SA

Askgravlund, namnplatta i metall 3 000 kr
Ullared, Källsjö, Drängsered Skrea, Vinberg, Skogskg.Älvsered, Alfshög, Asige, Stafsinge Fagered

Askgravlund, namnplatta i sten 5 500 kr
Kinnared

Askgravplats	Skötsel 25 år	7 500 kr
	Namnplatta	3 000 kr

Återanvändning av gravplats med gravvård i Morup 7 000 kr
Ingår ett helt års gravskötsel enligt alt. 1, liten planteringsyta (eller låda)

Anläggningsarbeten

Ny planteringsyta	410 kr
Borttagning av buske max 1,5 m hög	615 kr
Anläggning singel eller sand, max 9 m ²	1100 kr
Anläggning singel eller sand, max 4,5 m ²	700 kr
Påfyllning av singel eller sand, max 9 m ²	400 kr
Påfyllning av singel eller sand, max 4,5 m ²	200 kr
<i>Endast röd singel enligt förvaltningens utbud</i>	
Anläggning av gräs	800 kr
Renovering av gräsyta/så igen planteringsyta	200 kr

Äldre avräkningsavtal höjs med 3 % avrundat till närmaste jämna kronor

Taxor för tjänster enligt 9 kap. 6 § begravningslagen och 45A § begravningsförordningen (1990:1147) för avlidna som inte var folkbokförda i Sverige vid dödsfallet.

Gäller inte personer som varit folkbokförda tidigare i Sverige.

Gravrätt och gravsättning i bestämd grav (KAMFS 2021:7)	36 950 kr
Minneslund eller askgravlund (KAMFS 2021:7)	1 478 kr

Kostnaderna är fastställda ersättningsbelopp från Kammarkollegiet.

Skogskapellet	6 120 kr
Upplåtelse av befintlig sten	7 500 kr

Personal

- Pastoratet avsätter 5 000 kronor per medarbetare och år till kompetensutveckling och fortbildning. Varje medarbetare har även tillgång till 2 000 kr i friskvårdsersättning. Denna ersättning har till syfte att främja och uppmuntra medarbetare till friskvårdande aktiviteter.
- Årligen avsätts 3 000 kr per medarbetare till personalsociala åtgärder för arbetslaget och gåva till jul.
- Pastoratet har avtal om företagshälsovård med Avonova i Falkenberg. Avonova erbjuder kompetenser som läkare, sjuksköterska, terapeut och fysioterapeut.
- Under 2024 kommer en ny omgång av undersökningen AKKA att genomföras. Det är en undersökning som har sin utgång i den organisatoriska och sociala arbetsmiljön och följs av ett uppföljande handlingsplansarbete av medarbetare och chef.
- Lönekostnaderna i pastoratet fördelas mellan olika verksamheter där fördelningen till begravningsverksamheten särskilt redovisas nedan. Differensen mot personalbudget 2023 avser omfördelning av tjänster samt utökning efter volymmätningen med 2.0 kyrkogårdsmedarbetare område väster och 1.0 vaktmästare inom församlingsverksamheten i östra området. Dessutom inrättas ny tjänst som kyrkogårdschef 1.0 som placeras organisatoriskt inom kansliet.
- Personalbudget för 2024 är förhandlad med arbetstagarorganisationerna enligt 11 § MBL.
- I pastoratet pågår två projekt. Det ena om gravkartor 1.0 tjänster, och det andra om klimatneutralitet 0.5 tjänster. Dessa båda är organisatoriskt placerade på kansliet.

Fördelning personal

2024			2023	
Område	Helårstjänster	Varav begravningsverksamhet	Helårstjänster	Differens tjänster
Norr	26,30	5,50	26,30	0,00
Söder	25,17	6,85	25,01	0,16
Väster	52,19	10,93	50,19	2,00
Öster	24,77	6,91	23,77	1,00
Kansli	16,30	8,40	13,80	2,50
	144,73	38,59	139,07	5,66

KS SA

Personal – fördelning per område

Kansli

Befattning	Helårs-tjänster	Varav begravningsverks.
* Kyrkoherde	1,0	0,24
* Kanslichef	1,0	0,25
* Controller	0,8	0,20
* Ekonom	1,0	0,25
Administration vakans	0,2	0,05
HR-specialist	1,0	0,25
* Fastighetsförvaltare	1,0	0,10
Förvaltn.ass. Fastighet	1,0	0,05
Kommunikatör	1,0	0,25
* Kanslisekreterare	1,0	0,25
Projekt klimat	0,5	0,25
Kyrkogårdschef	1,0	0,90
Kyrkogårdsspecialist	1,0	0,95
Landskapsingenjör	1,0	0,95
* Begravningsadmin.	1,8	1,46
Projekt grav	1,0	1,00
Reparatör	1,0	1,00
Total helårstjänster	16,30	8,40

Västra området

Befattning	Helårs-tjänster	Varav begravningsverks.
* Områdeschef	1,0	0,15
Präst	4,0	
Diakon	3,85	
Assistent församl.arb.	0,5	
Diakoni		
Försteorganist	1,0	
Organist	1,0	
Kantor	1,6	
Församlingspedagog	1,0	
Pedagog	2,75	
Musikpedagog	1,0	
Rektor	1,00	
Förskollärare	3,75	
Fritidspedagog	2,0	
Fritidsledare	2,0	
Barnskötare	0,8	
* Informatör	1,0	0,05
* Administratör	1,0	0,10
Arbetsledare	2,0	0,95
Kyrkvaktmästare	4,9	
Lokalvårdare	3,69	0,36
Församlingshemsvärd	0,7	0,20
Kyrkogårdsarbetare	11,7	9,12
Total helårstjänster	52,19	10,93

Södra området

Befattning	Helårs-tjänster	Varav begravningsverks.
* Områdeschef	1,00	0,15
Präst	3,00	
Diakon	0,80	
Kantor	2,00	
Musikpedagog	1,00	
Kyrkomusiker	1,10	
Fritidsledare	4,00	
Arbetsledare	1,00	0,70
Kyrkvaktmästare	9,76	5,20
Säs. Kyrkogårdsarb.	0,71	0,60
Administratör	0,80	0,20
Total helårstjänster	25,17	6,85

Norra området

Befattning	Helårs-tjänster	Varav begravningsverks.
* Områdeschef	1,00	0,15
Präst	3,00	
Diakon	1,90	
Kantor	2,30	
Musikpedagog	0,70	
Fritidsledare	4,40	
Församlingspedagog	1,00	
Församlingsassistent	1,00	
Arbetsledare	1,00	0,75
Kyrkvaktmästare	7,50	3,654
Kyrkogårdsarbetare	0,05	0,0425
Lokalvårdare	0,75	0,29
Begravningsadmin.	0,90	0,414
* Administratör	0,80	0,20
Total helårstjänster	26,30	5,50

Östra området

Befattning	Helårs-tjänster	Varav begravningsverks.
* Områdeschef	1,00	0,15
Präst	3,00	
Kantor	2,75	
Kyrkomusiker	1,00	
Fritidsledare	2,00	
Församlingsassistent	2,50	
Arbetsledare	1,00	0,70
Kyrkvaktmästare	10,72	5,86
* Administratör	0,80	0,20
Total helårstjänster	24,77	6,91

*) Preliminär fördelning som fastställs i bokslut.
Enligt fördelningsmodell mellan begravningsverksamhet och församlingsverksamhet.

Handwritten signature

Taxor för uthyrning av lokaler

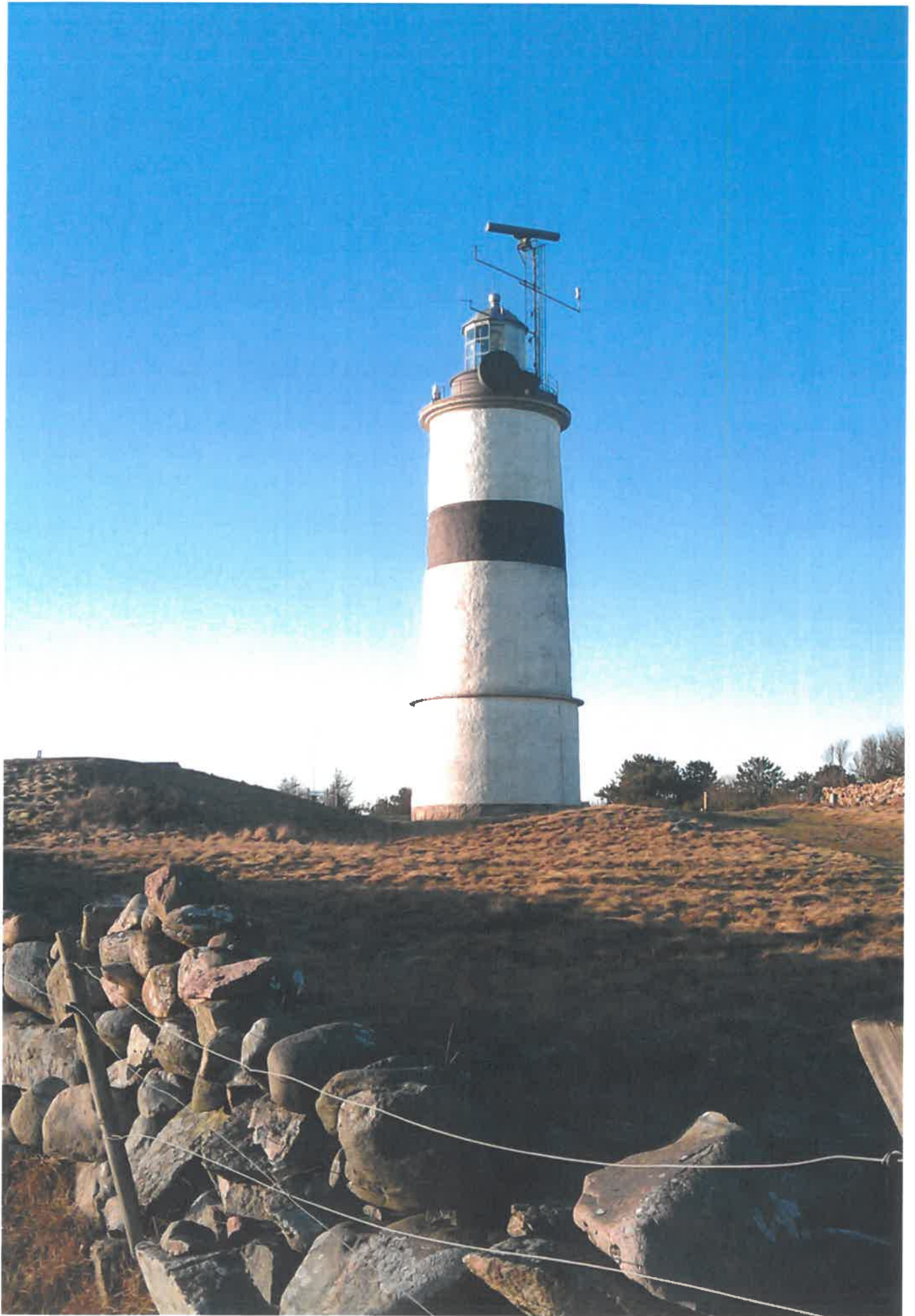
Lokal

Torup	Torups församlingshem, Stora salen	1 000,00 kr
Torup	Torups församlingshem, lilla salen	500,00 kr
Torup	Drängsereds församlingshem	500,00 kr
Torup	Kinnareds församlingshem	500,00 kr
Gunnarp	Arken, nedervåning	500,00 kr
Gunnarp	Gunnarps kyrkstuga	300,00 kr
Älvsered	Vänhem	300,00 kr
Fagered	Fagereds församlingshem	300,00 kr
Ullared	Mariagården, stora salen	500,00 kr
Vinberg-Ljungby	Vinbergs församlingshem, Stora salen	1 000,00 kr
Vinberg-Ljungby	Vinbergs församlingshem, Lilla salen	500,00 kr
Vinberg-Ljungby	Vinbergs församlingshem, Samtalsrum	300,00 kr
Vinberg-Ljungby	Ljungby kyrkstuga	500,00 kr
Stafsinge	Skogstorps församlingsgård, Stora salen	500,00 kr
Stafsinge	Stafsinge församlingshem	500,00 kr
Morup	Morups prästgård, Stora salen	500,00 kr
Falkenberg	Tillners rum	500,00 kr
Falkenberg	Linders rum	300,00 kr
Falkenberg	Anckers rum	500,00 kr
Falkenberg	Kyrkans hus, konferenssal	1 000,00 kr
Falkenberg	Hertingskyrkan, Samlingssal	500,00 kr
Falkenberg	Hertingskyrkan, Konfirmandsal	300,00 kr
Skrea	Skrea församlingshem, Stora salen	1 000,00 kr
Vessige/Okome	Svarträ sockenstuga	300,00 kr
Vessige/Okome	Askome sockenstuga	500,00 kr
Vessige/Okome	Okome kyrka, samlingssal	500,00 kr
Vessige/Okome	Vessige kyrka, samlingssal	500,00 kr
Susedalen	Slöinge församlingshem	500,00 kr
Susedalen	Årstads församlingshem	500,00 kr
Personal per timme i förekommande fall		600,00 kr

- Priserna avser uthyrning till Svenska kyrkans medlemmar och till ideella föreningar för del av dag, förmiddag, eftermiddag eller kväll.
- Företag, kommun och motsvarande betalar dubbel taxa.
- För samlingar i anslutning till kyrkliga handlingar upplåtes lokaler utan kostnad

Övriga taxor

Jaktarrende 140 kr per Hektar

Budget 2024

FALKENBERGS PASTORAT

Nygatan 41

311 31 Falkenberg

Tel: 0346-371 00

E-post: falkenbergs.pastorat@svenskakyrkan.se

Webb: www.svenskakyrkan.se/falkenberg

Svenska kyrkan
FALKENBERGS PASTORAT

Verksamhetsplan 2024

Förord	2
Södra området	4
Västra området	5
Norra området	6
Östra området	7
Pastoratsgemensamt.....	8
Begravnings- och serviceverksamheten & fastigheter.....	8

Förord

Vi är kyrka i förändringens tid

Ibland talar vi om förändring som om det vore en tillfällig händelse som inleds vid en tidpunkt och avslutas vid en senare, men de flesta förändringar är i stället en lång rad av olika händelser som följer på varandra i en pågående process.

Även om många förknippar kyrkan med det besående och oföränderliga, så har vi en lång historia av förändringar bakom oss och en tid av förändringar framför oss. Förändringen i sig är inte ett hot mot kyrkan, utan en del av hennes väsen. Den kristna kyrkan har alltid funnit nya vägar för evangeliet om Jesus Kristus. Kyrkan har verkat i tider av krig och förtryck, som statskyrka och som förföljd minoritet.

Genom 2000 år har kyrkan lärt sig att se lösningar och möjligheter i förändringen, att vara en röst för de utsatta och ett ljus i mörkret.

I din hand håller du resultatet av många människors tankar, önskningar, oro, hopp och böner. Som kyrka tar vi tillsammans ut vägen framåt. Den går vi tillsammans med varandra och med kyrkans Herre som säger:

*Jag är Gud, också i framtiden är jag densamme.
Ingen kan rycka något ur min hand,
det jag gör kan ingen göra om intet.*

Jesaja 43:13

Staffan Orrdal, kyrkoherde

Södra området

Gudstjänst och musik

Människor som besöker våra gudstjänster ska känna sig delaktiga, att vi firar gudstjänst tillsammans. Gudstjänsten ska upplevas angelägen, vilket innebär att vi vill erbjuda olika gudstjänstformer, variation på tider och dagar. Verksamheten kommer arbeta aktivt med att bygga upp barn och ungdomars delaktighet.

Musik och körsång fyller en viktig funktion i gudstjänsten, den kompletterar och förstärker ordet.

Dopet

Ta vara på församlingarnas olika verksamheter så vi når ut med information och undervisning om dopet och låta dopundervisning genomsyra arbetet i verksamheterna. Vi vill uppmärksamma de som döps, att påminna om dopdagen genom att församlingen tex. bjuder in till dopfest.

Mission/att mötas

Vi ska arbeta för att skapa goda relationer till de företag och föreningar som finns i församlingarna och ta vara på möjligheter till samarbete. Vi vill utmana oss själva att tänka nytt och hitta nya vägar för att nå ut och träffa människor som vi vanligtvis inte möter i kyrkan.

Diakoni samt vuxenverksamhet

Verksamheten bjuder in till olika gemenskapsfrämjande mötesplatser och utflykter samt erbjuder olika samtalsformer för att möta de behov som finns. Det finns uppdrag i det diakonala arbetet som stärks genom samarbeten mellan församlingarna i pastoratet.

Barn och ungdomsverksamhet

Verksamheten möter många barn och ungdomar och vi vill erbjuda mötesplatser och aktiviteter som är trygga, ger gemenskap, är undervisande, inspirerande och meningsfulla.

Det kommer vara två konfirmandgrupper, en i Susedalens församling och en gemensam för Vessige och Okome församlingar. Verksamheten erbjuder en gemenskap där konfirmanden på olika sätt får möjlighet att utveckla och stärka sin tro.

Jennie Andersson

Områdeschef

Västra området

Då kyrkorådet har beslutat att barn och unga ska vara vårt fokusområde året 2024 så kommer det att synas i Västra områdets konkreta mål under pastoratets tre prioriterade områden.

Gudstjänst

Vi kommer att utarbeta former för praktisk delaktighet för barn och unga. I arbetet involverar vi tänket kring gudstjänsternas utformande. Tillsammans med präster och musiker uppmuntrar vi barn och ungdomar till fler uppgifter i gudstjänsterna. Att känna igen sig i våra gudstjänster är viktigt för oss alla och här blir det då viktigt att vi synliggör kopplingar mellan barn- och ungdomsverksamhetens andakter och församlingens gudstjänster när det gäller t ex musik och bön. Det kommer även att läggas fokus på att starta en ungdomskör och en ministrantutbildning.

Dop

Vi fortsätter som tidigare vårt dopuppföljningsarbete med våra dopfester 2 ggr per år och utskicket av dophälsningar till 2- och 3-åringar. Vi delar ut barnbiblar till 4-åringar. Vi fortsätter med våra temaveckor om dopet t ex dopvandring/utställning om dopet i Skreas, Falkenbergs samt Hertings kyrkor. Vi kommer att undervisa våra ungdomar så de får en fördjupad förståelse för dopet som gåva och uppgift. Dopet kommer även att uppmärksammas i vuxengrupperna.

Att mötas

Vi vill upprätthålla och utveckla relationer och samarbeten med våra samhällsaktörer. Vi kommer att utarbeta ett strukturerat Kyrka-/skolarbete. En strategi är ett årshjul för detta arbete med vår skolansvariga och vilka ansvarsområden som gäller. Diakonerna skall informera om diakonins uppgift i olika barn-/ungdomsgrupper samt i skolorna. Vi kommer att tillsätta en arbetsgrupp som ska utarbeta strategier för nya möten med barn och unga utanför kyrkans lokaler i vårt samhälle.

Pastoratets förskola och fritidshem

Förskolan kommer att fokusera på barnens språkutveckling och deras motorik. Fritidshemmet kommer att fokusera på ett värdegrundsarbete som ska leda till ökad empatisk förmåga och social kompetens, öka barnens matematiska kunskaper och teknologi, öka barnens medvetenhet och nyfikenhet när det gäller miljöfrågor och erbjuda och underlätta till delaktighet i olika gudstjänster som församlingen erbjuder.

Kent Karlsson
Områdeschef

Norra området

Gudstjänst och musik

Vi arbetar aktivt med att bredda utbudet av gudstjänster, både i innehåll, veckodagar och tidpunkter.

En ambition är att vara öppna och inkluderande på många olika vis genom tex att måltidens gåvor är tillgängliga för alla (glutenfritt och alkoholfritt.) Att öppna och tillgängliggöra kyrkorummet för besökare och medverkande genom regnbågsmässor, vardagsrogudstjänster, sinnesromässor, Open Stage Church (där musiker inbjuds att medverka).

Dopet - dopuppföljning

Högtidlighet, fest och glädje ska prägla familjers möte med församlingarna kring dopet. Vi har många dopgudstjänster som inte är en del av söndagens gudstjänst och vi lägger stor vikt vid att möta dessa familjer och gudstjänstfirare och få dem att känna tillhörighet med sin församling.

Vi har dopänglar i Vinberg-Ljungby, dopdroppar i Stafsinge/Hässlås och doplov i Morup som familjerna får som gåva i dopet. Familjerna bjuds in till kyrkan att hämta änglar, droppar och lov i någon av församlingens gudstjänster för att knyta ihop församlingsliv och dopet och få fler möten mellan familjerna och församlingen. Vikten av att bibelns berättelser blir lästa och kända möjliggör vi genom dela ut biblar anpassade för olika åldrar. Allt vårt barn-/ungdomsarbete är en form av dopuppföljning.

Barn och ungdomsverksamhet

Vi har flera nya verksamheter och vi ser behovet av att ge barn och unga en trygg plats med skapande, lärande, fika

eller mat och där de blir bemötta på ett gott sätt – sedda, unika och värdefulla. Vi arbetar konstruktivt och kreativt med att göra våra gruppverksamheter, konfirmandtiden och kyrkorummet till en plats där man får vara nyfiken, upptäcka, dela liv och lära sig om kristen tro och kristet liv.

Diakoni samt vuxenverksamhet

Vi vill arbeta för att Svenska kyrkan ska vara en mötesplats för alla. Därför verkar vi för att ha en bredd och bjuda in till olika mötesplatser t.ex. undervisning, samtal och gemenskap.

Vi har en öppen diakonimottagning en dag i veckan i Skogstorpets församlingsgård dit människor från hela området kan komma för ekonomiskt stöd och samtal.

Mission, att mötas

Vi samverkar med andra aktörer i Falkenberg för att "synas utåt." Vi deltar som vuxna på stan vid skolavslutningar, är med vid Pride, Funkisfestivalen och Falkenbergs pastorat för Musikhjälpen för att nämna några av de sammanhang där vi syns och möter människor.

Att våga vandra med människor en bit på deras väg genom livet är en allt viktigare funktion för oss som kyrka. Att möta livsfrågor från medmänniskor i alla åldrar är en stor och viktig uppgift i en föränderlig och ibland svårbegriplig värld. Vi ser vikten av att sprida hopp och ge trygghet och framtidstro i alla åldrar och våga vara kyrka i samhället.

Martina Vallerius
Områdeschef

Östra området

Östra områdets **ambition för gudstjänstlivet** är att utifrån resurser och ramar, kunna erbjuda varierade former av gudstjänster för olika grupper, likaväl som de traditioner som bör bevaras. Målet är att möta den situation och kontext som samtiden och nuläget bjuder i form av färre resurser, på ett bra och konstruktivt sätt som främjar gudstjänstliv och gemenskap. Delaktighet av barn, konfirmander och ideella är ett mål. Bevarande av körer och musikverksamhet för olika åldrar är också en prioritering.

En satsning på **ett diakonalt förhållningssätt**, oavsett personalresurser, görs inom östra områdets alla delar. All personal bör ha och fortsätta utveckla det diakonala förhållningssättet, på alla våra varierade mötesplatser, inklusive på kyrkogårdar, vid sjärlaringningar, samtlig församlingsverksamhet och i samhället när vi representerar kyrkan. Vi bygger vidare på sådant som redan fungerar väl, som gemenskaps-träffar och stöd, inklusive kläder och mat, i Ätran och Kinnared samt utvecklar diakonal närvaro på ett flertal olika sätt i övriga området. I Ullaredsområdet inkluderar det rådgivning, samtal, information och assistans vid ansökan till stiftelser samt närvaro vid aktiviteter som främjar livskraft och delaktighet. Alltid med målet att arbeta generationsöverskridande. Grön diakoni är också ett utvecklingsområde.

Barnverksamheten är gedigen i både Torup och Ätran, med väl etablerade grupper, samarbete med skolor och kreativitet. I Ullaredsområdet har olika grupper för barn kommit igång efter några års inaktivitet, vilket är mycket uppskattat. Fokus är att etablera och utveckla denna verksamhet.

Ambitionen är att nå ut på nya sätt, bland annat genom öppet hus och hög närvaro på olika plattformar, exempelvis soppluncherna som drivs av ideella i Fagered och Älvsered samt lokala evenemang. Församlingsverksamhet hoppas växa för alla åldrar och intressen genom Café Marias programutbud av både föreläsningar utifrån ämnen som hälsa och varierade, riktade sammankomster. I Gunnarp finns ett intresse för bland annat katekumenatundervisning och samtalsgrupp i hemmet, liksom natur och historia, en grund att vidareutveckla. Även i Torup finns en ambition att bredda utbudet av församlingsaktiviteter samt att bevara den omfattande verksamhet med träffar och evenemang som är etablerad.

Maria Johnsson
Områdeschef

Styrning och ledning samt stödjande verksamhet pastoratsgemensamt

Inom stödjande verksamhet finns kostnader och verksamhet som är gemensamma såsom:

- Clearingkostnader
- Stimavgifter
- Gemensamma konfirmandaktiviteter
- Kostnader för förtroendeorganisationen (ej arvoden)
- Kostnader för gemensam administration – IT-tjänster, förbrukningsinventarier som telefoner, datorer och tunna klienter, annonsering och marknadsföring, ekonomisk planering, uppföljning och förvaltning med mera.

Vissa gemensamma personalkostnader

Målen för 2024 är öka kunskapen om dop genom pastoratsgemensamma digitala satsningar på dopundervisning. Fortsätta arbetet med att nå klimatneutralitet. I syfte att fler ska intressera sig för Svenska kyrkans profilutbildningar av-sätts medel för en aspiranttjänst – Ung resurs. Vi förändrar arkivredovisning till ett verksamhetsbaserat arkivredovisningssystem och det förutsätter vissa förändringar i arkiv-lokalen. Pastoratet fortsätter det systematiska arbetsmiljö-arbetet och genomför 2024 återigen en enkätundersökning med efterföljande handlingsplansarbete i syfte att ytterligare förbättra den psykiska arbetsmiljön.

Fastigheter

Pastoratet äger och förvaltar cirka 130 fastigheter som kräver tillsyn, underhåll och investeringar. Målet och syftet med fastigheterna är att de så bra som möjligt ska uppfylla de krav som verksamheten ställer på dem. Bland fastigheterna är 29 kyrkor som har en särställning bland våra byggnader. Kyrkorna har också ett särskilt kulturellt intresse vilket gör att underhållsarbete och investeringar sker med stor var-samhet och försiktighet efter noga tillståndsprövning av Länsstyrelsen och under tillsynen av Kulturmiljöhalland som antikvariska experter.

Arbetet med lokalförsörjningsplan fortsätter där vi fortsät-ter stärka prioriteringar för användandet av våra lokaler och byggnader framåt.

Det stora fastighetsbeståndet är i behov av underhåll och investeringar. Under året finns det flera underhållsåtgärder planerade och många av dessa är projekt i våra kyrkor. För att bättre kunna överblicka och planera underhållsbehovet sker kontinuerligt arbete med vårt fastighetssystem Incit Xpand där förutom kyrkor även församlingshem och andra större byggnader ska föras in.

Nämnvärda projekt under året är en större reparation av väggarna inne i Alfshögs kyrka där fukt har gjort att de har blivit i sämre skick. Samtidigt görs avrinningen om utvändigt

så vatten inte rinner mot fasaden i framtiden. Pastoratet har sökt och beviljats kyrkoantikvarisk ersättning på 5 692 tKr. Just denna ersättning är viktig för pastoratet.

Begravningsverksamheten

Falkenbergs pastorat har ett statligt uppdrag att inom för-valtningsområdet bedriva skattefinansierad begravnings-verksamhet. Verksamheten omfattas av 29 kyrkogårdar med 2 bisättningsutrymmen samt en trosneutral ceremoni-lokal på Skogskyrkogården.

Prognosen för myndighetsuppdragen under 2024 är att nästan 200 personer kommer gravsättas i någon av våra lundar. Ytterligare drygt 200 kommer gravsättas i urna samt runt 80 i kista. Övergripande målet för verksamheten är att man ska uppnå de kvalitetskrav som kyrkorådet har fastställt. Viktigt är också att upprätthålla god standard på utrustning för såväl besökare som medarbetare.

Kyrkogårdarnas kulturarv ska stärkas i lokalsamhället genom ett gott samarbetet med lokala föreningar samt utbyggnad av informationsskyltar på intressanta gravar. Osäkra kultur-gravar ska monteras så att olyckor förhindras och att inte kulturskatter förstörs. Ett lapidarium anläggs för de 43 grav-stenar från 1600 talet som finns vid och på muren i Svartrå.

Arbetet med revidering och uppdatering av gravregistret fortsätter och i detta ingår även redigering av gravkartor vilka båda är ett krav som myndigheten är ålagd enligt Be-gravningslagen.

Under året kommer ceremoni- och bisättningslokalen på Skogskyrkogården att färdigställas och invigningen sker under hösten. Projektering om vad som ska hända med det gamla kapellet och dess omgivning slutförs under första halvan av 2024.

Utvärdering av utbygganden av kollektiva gravskick tas fram för att kunna ligga till grund för en ny handlingsplan. I stort arbetar förvaltningen med att säkra en god kvalitet på våra kyrkogårdar, effektiv maskinpark och administration som säkerställer att Begravningslagens intentioner verkställs.

Serviceverksamheten

På våra kyrkogårdar bedrivs också serviceverksamhet som är en del av församlingsverksamheten och får kostnads-mässigt aldrig belasta begravningsverksamheten.

Med serviceverksamheten vill pastoratet erbjuda gravrätts-innehavare skötseltjänster som är efterfrågade, med god kvalitet samt kostnadseffektiva. För att uppnå målen kommer bland annat fler gravar få planteringslådor och att arbetet med kvalitetsfrågor kommer belysas i olika personalsamlingar.

Barnkonsekvensanalys

Ärende:

Budget 2024 (inklusive beslut om utdebitering, målkapital, nettokostnadsunderlag för begravningsverksamheten).

Falkenbergs pastorat har genom Svenska kyrkans bestämmelser ansvar för att se till att alla barn och unga får sina rättigheter tillgodosedda. Kyrkoordningen anger att barnet intar en särställning i den kristna tron och därför skall barnet särskilt uppmärksammas.

Enligt FN:s barnkonvention har barn rätt till delaktighet och inflytande i alla beslut som berör dem.

Barnkonventionen består av 54 artiklar och har fyra grundprinciper

- Artikel 2. Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- Artikel 3. Barnets bästa ska alltid komma i första rummet.
- Artikel 6. Varje barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- Artikel 12. Varje barn har rätt att uttrycka sin åsikt och delta i beslut som rör barnet.

Göteborgs stift har utarbetat en vägledning för barnkonsekvensanalys, vilken använts i utarbetandet av denna barnkonsekvensanalys.

Kartläggning

- Falkenbergs pastorats budget 2024 berör samtliga boende i pastoratet.

- Barn berörs särskilt inom barn- och ungdomsverksamhet, konfirmandverksamhet och musikverksamheten, men också i den diakonala verksamheten. Dessa verksamheter är inriktade på barns behov i enlighet med punkterna i barnkonventionen.

I den verksamhetsplanering som ligger till grund för budgeten har medarbetare i barn- och ungdomsverksamheten deltagit aktivt.

Falkenbergs pastorat

Besöksadress:
Nygatan 41
311 31 Falkenberg
Tel: 0346-37100

Fakturaadress:
Fack 77800183
Box 15018
750 15 Uppsala

Orgnr: 252004-8865

I pastoratets församlingar finns en bred verksamhet som vänder sig till alla åldrar.

Pastoratets mål och avsikt är att barn och ungdomars möjligheter och rättigheter tas tillvara i enlighet med FN:s barnkonvention.

Analys

Budget 2024 innebär i huvudsak oförändrade verksamheter inom respektive område. Utökad satsning görs i de prioriterade områdena Gudstjänst, Dop och Att mötas för en tydlig koppling till kyrkans barn- och ungdomsverksamheter. Särskild satsning planeras för utökat samarbete med skolor och andra samhällsaktörer samt för möten med barn och unga utanför kyrkans lokaler. Bedömningen är att barn och ungdomar tillmäts stor vikt i budgeten.

Falkenbergs pastorat

Besöksadress:
Nygatan 41
311 31 Falkenberg
Tel: 0346-37100

Fakturaadress:
Fack 77800183
Box 15018
750 15 Uppsala

Orgnr: 252004-8865

48 SA

Taxor för uthyrning av lokaler

Kyrkorådets protokoll
2023-10-25, § 168, Bilaga 4

Lokal

Torup	Torups församlingshem, Stora salen	1 000,00 kr
Torup	Torups församlingshem, lilla salen	500,00 kr
Torup	Drängsereds församlingshem	500,00 kr
Torup	Kinnareds församlingshem	500,00 kr
Gunnarp	Arken, nedervåning	500,00 kr
Gunnarp	Gunnarps kyrkstuga	300,00 kr
Älvsered	Vänhem	300,00 kr
Fagered	Fagereds församlingshem	300,00 kr
Ullared	Mariagården, stora salen	500,00 kr
Vinberg-Ljungby	Vinbergs församlingshem, Stora salen	1 000,00 kr
Vinberg-Ljungby	Vinbergs församlingshem, Lilla salen	500,00 kr
Vinberg-Ljungby	Vinbergs församlingshem, Samtalsrum	300,00 kr
Vinberg-Ljungby	Ljungby kyrkstuga	500,00 kr
Stafsinge	Skogstorps församlingsgård, Stora salen	500,00 kr
Stafsinge	Stafsinge församlingshem	500,00 kr
Morup	Morups prästgård, Stora salen	500,00 kr
Falkenberg	Hörsalen	500,00 kr
Falkenberg	Tillners rum	500,00 kr
Falkenberg	Linders rum	300,00 kr
Falkenberg	Anckers rum	500,00 kr
Falkenberg	Församlingsgårdens kök	0,00 kr
Falkenberg	Kyrkans hus, konferenssal	1 000,00 kr
Falkenberg	Kyrkans hus, kök	0,00 kr
Falkenberg	Hertingskyrkan, Samlingssal	500,00 kr
Falkenberg	Hertingskyrkan, Konfirmandsal	300,00 kr
Falkenberg	Hertingskyrkan, Kök	0,00 kr
Skrea	Skrea församlingshem, Stora salen	1 000,00 kr
Vessige/Okome	Svarträ sockenstuga	300,00 kr
Vessige/Okome	Askome sockenstuga	500,00 kr
Vessige/Okome	Okome kyrka, samlingssal	500,00 kr
Vessige/Okome	Vessige kyrka, samlingssal	500,00 kr
Susedalen	Slöinge församlingshem	500,00 kr
Susedalen	Årstads församlingshem	500,00 kr

Personal per timme i förekommande fall 600,00 kr

- Priserna avser uthyrning till Svenska kyrkans medlemmar och till ideella föreningar för del av dag, förmiddag, eftermiddag eller kväll.
- Företag, kommun och motsvarande betalar dubbel taxa.
- För samlingar i anslutning till kyrkliga handlingar upplåtes lokaler utan kostnad

Övriga taxor

Jaktarrende 140 kr per Hektar

Barnkonsekvensanalys

Ärende: Taxor för uthyrning av lokaler samt för jaktarrende

Falkenbergs pastorat har genom Svenska kyrkans bestämmelser ansvar för att se till att alla barn och unga får sina rättigheter tillgodosedda. Kyrkoordningen anger att barnet intar en särställning i den kristna tron och därför skall barnet särskilt uppmärksammas.

Enligt FN:s barnkonvention har barn rätt till delaktighet och inflytande i alla beslut som berör dem.

Barnkonventionen består av 54 artiklar och har fyra grundprinciper

- Artikel 2. Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- Artikel 3. Barnets bästa ska alltid komma i första rummet.
- Artikel 6. Varje barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- Artikel 12. Varje barn har rätt att uttrycka sin åsikt och delta i beslut som rör barnet.

Göteborgs stift har utarbetat en vägledning för barnkonsekvensanalys, vilken använts i utarbetandet av denna barnkonsekvensanalys.

Analys

Beslutet anses ej påverka barn och unga.

Falkenbergs pastorat

Besöksadress:
Nygatan 41
311 31 Falkenberg
Tel: 0346-371 00

Fakturaadress:
Fack 77800183
Box 15018
750 15 Uppsala

Orgnr: 252004-8865

Kyrkorådet
Falkenbergs pastoratSAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Onsdagen den 22 mars 2023

Sidan 1 av 10

Plats och tid Onsdagen den 22 mars 2023 kl 18:30 – 20:26, Kyrkstugan i Ljungby

Beslutande

Stig Agnåker, ordförande
Sven-Erik Dahlberg
Markus Svensson
Ulla Rickardsson
Barbro Laurén
Britt-Mari Johansson, tj.gör. ersättare
Ulrika Persson, tj.gör. ersättareAngela Malmgren
Connie Kristensson
Kristin Wikström
Iren Karlsson
Jan-Erik Christensen, tj.gör.ersättare
Staffan Orrdal, kyrkoherde

Ersättare

Irene Hedenbjörk
Kent Dahlqvist

Övriga

Håkan Widepalm, kanslichef, adjungerad
Malin Svensson, sekreterare

Utses att justera Markus Svensson med ersättare Ulla Rickardsson

Justeringens
plats och tid Måndagen den 27 mars 2023 kl 13:00
Kansliet, Nygatan 41, Falkenberg, §§ 42 – 63

Underskrifter

.....
Stig Agnåker, ordförande.....
Malin Svensson, sekreterare.....
Markus Svensson, justerare

ANSLAGSBEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ	Kyrkorådet
Sammanträdesdatum	2023-03-22
Datum för anslags uppsättande	2023-03-27
Datum för anslags nedtagande	2023-04-17
Förvaringsplats för protokollet	Kansliet, Falkenberg pastorat, Nygatan 41, Falkenberg

Underskrift

.....
Malin Svensson

Godkännande av

§§ 42 - 63

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

I tjänsten 2023-10-17

/Malin Svensson

**Överlåtelse av kapellet
på Kapellkyrkogården § 56**

Redogörelse för ärendet samt för Arbetsutskottets förslag till beslut i enlighet med bilaga 5.

Som en del av beredningen har barnkonsekvensanalys upprättats.

Kyrkorådet beslutar

att överföra ansvaret för kapellet på kapellkyrkogården från församlingsverksamheten till begravningsverksamheten i Falkenbergs pastorat att gälla fr o m den 1 juni 2023.

Överlåtelse Kapell kapellkyrkogården

ANSVARIG ENHET

Kyrkoråd Falkenbergs pastorat

DATUM

31 januari 2022³

MÖTESINSTANS

Kyrkogårdsutskottet

SAMMANTRÄDESDATUM

Välj datum

DAGORDNINGSNUMMER

Skriv dagordningsnummer

TYP AV ÄRENDE

Skriv typ av ärende

HANDLÄGGARE

Patrik Blomberg

ÄRENDENUMMER

Skriv ärendenummer

☒ Barnkonsekvensanalys genomförd

Förslag till beslut

Kyrkogårdsutskottet föreslår kyrkorådet besluta

ATT

Överföra ansvaret för kapellet på kapellkyrkogården från församlingsverksamheten till begravningsverksamheten i Falkenbergs pastorat den 1 juni 2023.

Ärendebeskrivning

Kyrkogårdsutskottet gav kansliet i uppdrag att undersöka och förbereda överföring av ansvaret för kapellet på kapellkyrkogården i Falkenbergs från församlingsverksamheten till begravningsverksamheten. (KU 2022:73§)

I arbetet har yttrande inhämtats från församlingrådet i Falkenbergs pastorat som ställer sig positiva till överlåtelsen. (FR Falkenberg 2023:17§).

Barnkonsekvensanalys

Barn och unga påverkas inte av överlåtelsen.

SA M
K SA

Kyrkogårdsutskottet

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

2023-02-20

Sidan 1 av 4

Plats och tid Ljungby kyrkstuga, måndagen den 20 februari 2023
klockan 14.00 - 17 00

Beslutande Kjell Eriksson, ordförande
Stig Johansson
Iren Karlsson
Gunnel Johansson
Göran Paulsson

Övriga Catrine Gunnarsson, arbetsledare
Anna Ekengren Börjesson, landskapsingenjör
Gösta Svensson, begravningsombud
Mikael Ånggren, verkstadsreparatör
Patrik Blomberg, kyrkogårdsspecialist

Utses att justera Göran Paulsson

Justeringens plats och tid § 10 - 21
Falkenbergs pastorats kansli, 2023-02-28, 11.00

Underskrifter Ordförande

Kjell Eriksson

Sekreterare

Patrik Blomberg

Justerande

Göran Paulsson

ANSLAGSBEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ Kyrkogårdsutskott för Falkenbergs pastorat

Sammanträdesdatum 2023-02-20

Datum för anslags uppsättande 2023-03-01

Datum för anslags nedtagande

2023-04-01

Förvaringsplats för protokollet Falkenbergs församlingshem

Underskrift

Patrik Blomberg

§ 10 - 21

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

I tjänsten 2023-03-01

/Malin Svensson

SJ MS
SJ

Överlåtelse av
kapell

§ 19

Det lilla kapellet på Kapellkyrkogården kommer bli ett utmärkt komplement till det stora nya kapellet på Skogskyrkogården för alla olika begravningssceremonier.

Utskottet beslutar att föreslå kyrkorådet

att besluta om att överföra ansvaret för kapellet på Kapellkyrkogården från församlingsverksamheten till begravningsverksamheten i Falkenbergs pastorat den 1 juli 2023, bilaga 5

Justerandes sign

KE GF

Utdragsbestyrkande

I tjänsten 2023-03-01

[Signature] /Malin Svensson

SA MS
SA

Överlåtelse Kapell kapellkyrkogården

ANSVARIG ENHET

Kyrkoråd Falkenbergs pastorat

MÖTESINSTANS

Kyrkogårdsutskottet

SAMMANTRÄDESDATUM

Välj datum

HANDLÄGGARE

Patrik Blomberg

DAGORDNINGSNUMMER

Skriv dagordningsnummer

DATUM

31 januari 2022

Bilaga 5

TYP AV ÄRENDE

Skriv typ av ärende

ÄRENDENUMMER

Skriv ärendenummer

☒ Barnkonsekvensanalys genomförd

Förslag till beslut

Kyrkogårdsutskottet föreslår kyrkorådet besluta

ATT Överföra ansvaret för kapellet på kapellkyrkogården från församlingsverksamheten till begravningsverksamheten i Falkenbergs pastorat den 1 juni 2023.

Ärendebeskrivning

Kyrkogårdsutskottet gav kansliet i uppdrag att undersöka och förbereda överföring av ansvaret för kapellet på kapellkyrkogården i Falkenbergs från församlingsverksamheten till begravningsverksamheten. (KU 2022:73§)

I arbetet har yttrande inhämtats från församlingrådet i Falkenbergs pastorat som ställer sig positiva till överlåtelsen. (FR Falkenberg 2023:17§).

Barnkonsekvensanalys

Barn och unga påverkas inte av överlåtelsen.

Vidimeras i tjänsten 2023-03-01:

/Malin Svensson

2/6 GP

ST MB

ST SA

Kyrkogårdsutskottet

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
2022-09-20

Sidan 1 av 3

Plats och tid Torups församlingshem, tisdagen den 20 september 2022
klockan 08.30 - 11.30

Beslutande Kjell Eriksson, ordförande
Stig Johansson
Iren Karlsson
Gunnel Johansson
Göran Paulsson

Övriga Gösta Svensson, begravningsombud
Patrik Blomberg, kyrkogårdsspecialist
Christian Andersson, Förste vaktmästare Torup
Anna Ekengren Börjesson, Landekapsingenjör

Utses att justera Stig Johansson

Justeringens plats och tid § 68 - 78
Falkenbergs pastorats kansli, 2022-09-27, 08.00

Underskrifter

Ordförande

Kjell Eriksson

Sekreterare

Patrik Blomberg

Justerande

Stig Johansson

ANSLAGSBEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ Kyrkogårdsutskott för Falkenbergs pastorat

Sammanträdesdatum 2022-09-20

**Datum för anslags
uppsättande**

2022-09-27

**Datum för anslags
nedtagande**

2022-10-27

**Förvaringsplats
för protokollet**

Falkenbergs församlingshem

Underskrift

Patrik Blomberg

§ 68 - 78

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

1 kopia 2023-03-02

/ Malin Svensson

SA MS

SA

Överlåtelse av
Kapell

§ 73

Kapellet på Kapellkyrkogården är lämplig för mindre begravningar med upp till 30 personer och vore ett bra komplement för begravningsverksamheten när den nya ceremonilokalen för 150 personer invigs. Bilaga 2

Utskottet beslutar

att uppdra till kansliet att undersöka och förbereda en överföring av ansvaret för kapellet på Kapellkyrkogården från församlingsverksamheten till begravningsverksamheten i Falkenbergs pastorat

Justerares sign

SA MB

Utdragsbestyrkande

1 tjänsten 2023-03-02

/Malin Svensson

Överlåtelse Kapell kapellkyrkogård

ANSVARIG ENHET

Kyrkoråd Falkenbergs pastorat

DATUM

20 september 2022

MÖTESSTÄNS

Kyrkogårdsutskott

SAMMANTRÄDESDATUM

20 september 2022

DAGORDNINGSNUMMER

1 Skriv dagordningsnummer

TYP AV ÄRENDE

Skriv typ av ärende

HANDLÄGGARE

Patrik Blomberg

ÄRENDENUMMER

Skriv ärendenummer

Förslag till beslut

Kyrkogårdsutskottet beslutar

- ATT** Uppdra till kansliet att undersöka och förbereda en överföring av ansvaret för kapellet på Kapellkyrkogården från församlingsverksamheten till begravningsverksamheten i Falkenbergs pastorat

Ärendebeskrivning

I lokalförsörjningsplanen för Falkenbergs pastorat, under rubriken "fortsatt arbete" föreslås att överlåta kapellet på kapellkyrkogården till begravningsverksamheten.

Begravningsceremonier tenderar att bli antingen små, i kretsen av de närmaste, eller stora med många besökare. Som huvudman för begravningsverksamheten i Falkenbergs kommun har Falkenbergs pastorat ett ansvar att dessa önskemål på bästa sätt kan tillmötesgå.

I Falkenberg finns en ceremonilokal utan religiösa symboler som tillåter 65 personer. Inom kort kommer byggnation av ny bisättnings- och ceremonilokal byggas på Skogskyrkogården. Denna kommer rymma 150 personer. Nuvarande ceremonilokal kommer då att rivas. Kapellet på Kapellkyrkogården är lämplig för mindre begravningar med upp till 30 personer och vore ett bra komplement för begravningsverksamheten när den nya ceremonilokalen invigs.

Idag används kapellet till begravningsgudstjänster i Svenska kyrkans och ca 20 begravningar genomförs årligen (2019, 22 st, 2020, 15 st och 2021 4 st (kapellet var stängt under pandemin pga dess litenhet). Kapellet skulle genom överlämnande till begravningsverksamheten kunna nyttjas mer frekvent till begravningar för kommunens invånare genom såväl begravningsgudstjänster som borgertliga ceremonier.

Kyrkogårdsutskottet vill därför ge uppdrag till kansliet i Falkenbergs pastorat att bereda ärendet på det sätt som krävs inför ett beslut av kyrkorådet i Falkenbergs pastorat. Inför ett eventuellt beslut av kyrkorådet om överlämnande av kapellet till begravningsverksamheten ska församlingsrådet i Falkenbergs församling få möjlighet att yttra sig.

I enlighet med begravningslagen (kapitel 9 paragraf 6) har huvudmannen en skyldighet att tillhandahålla en lokal för begravningsceremonier utan religiösa symboler.

Utlämnas: Hjälsken
2023-03-02

/Malin Swanson

SA MS

SA

FALKENBERGS PASTORAT

Falkenbergs
Församlingsråd

Sammanträdesprotokoll måndagen den 6 februari 2023

Plats och tid	Församlingsgården i Falkenberg, Måndagen den 6 februari 2023 kl 18:00 -20:00
Beslutande	Margaretha Warnholtz, ordförande Catharina Berghorn Ragnhild Lundahl, tjänstgörande ersättare Angela Malmgren Ebba Martinsson Lennart Engström, tjänstgörande ersättare Markus Jullander Jan-Erik Christensen, tjänstgörande ersättare
Ersättare	Barbro Sandinge
Övriga	Kent Karlsson områdeschef, adjungerad, Elisabeth Osbeck, sekreterare.
Utses att justera	Val av justerare: Ebba Martinsson. Ersättare Lennart Engström.
Justeringens plats och tid	Pastorsexpeditionen onsdagen den 15 februari kl 08:00, §§ 1 – 20
Underskrifter	Ordförande Margaretha Warnholtz Sekreterare Elisabeth Osbeck Justerande Ebba Martinsson

ANSLAGSBEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ	Falkenbergs Församlingsråd
Sammanträdesdatum	2023-02-06
Datum för anslags uppsättande	2023-02-15 Datum för anslags nedtagande 2023-03-18
Förvaringsplats för protokollet	Pastorsexpeditionen
Underskrift	Elisabeth Osbeck
Godkännande av	§§ 1 – 20

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SA-MB
YCS SA

Nytt yttrande
om kapellet på
kapellkyrkogården

§ 17

Nytt yttrande om kapellet på kapellkyrkogården.

Församlingsrådet beslutar

att godkänna överlåtelsen av kapellet på kapellkyrkogården till
begravningsverksamheten.

Utdrag skickas till kanslichef Håkan Widepalm.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SA MB

SA SA

Antagande av Vård- och underhållsplaner

ANSVARIG ENHET

Kyrkoråd Falkenbergs pastorat

DATUM

25 oktober 2023

MÖTESINSTANS

Kyrkorådets arbetsutskott

SAMMANTRÄDESDATUM

9 oktober 2023

DAGORDNINGSNUMMER

Skriv dagordningsnummer

TYP AV ÄRENDE

Beslut

HANDLÄGGARE

Ann-Marie Dannegren

ÄRENDENUMMER

Skriv ärendenummer

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår Kyrkorådet besluta

ATT anta Vård- och underhållsplaner för Kinnareds kyrka, Svartrå kyrka samt Okome kyrka

En uppdatering av Vård- och underhållsplaner har utförts under året för ovanstående kyrkor. Dessa planer bifogas denna skrivelse.

Kinnareds kyrka

Vård- och underhållsplan

Kinnareds kyrka
Vård- och underhållsplan
Kyrkobyggnad

Rapport: Hampus Winroth och Annika Svensson
Grafisk: Form och Layout VBK
Foton: Hampus Winroth

VBK Konsulterande Ingenjörer AB
Falkenbergsgatan 3
412 85 Göteborg
tel. 031-703 35 00
www.vbk.se

Org.nr: 556608-6103
Medlem i Innovationsföretagen
Kvalitets- och miljöcertifierade
enligt ISO 9001 och 14001

Innehåll

SAMMANDRAG

1. INLEDNING OCH BAKGRUNDSFAKTA

- 1.1 BAKGRUND
- 1.2 SYFTE
- 1.3 PLANENS FÖRNYELSE
- 1.4 DISPOSITION
- 1.5 PLANENS UTFÖRANDE
- 1.6 KYRKANS ANVÄNDNING

2. LAGSTIFTNING OCH HANDLÄGGNING

- 2.1 HANDLÄGGNING AV ÄRENDE

3. KULTURHISTORISK KARAKTÄRISTIK

- 3.1 KYRKOMILJÖ
- 3.2 HISTORIK
- 3.3 KYRKOBYGGNAD, EXTERIÖR
- 3.4 KYRKOBYGGNAD, INTERIÖR

4. BESIKTNINGSRESULTAT OCH ÅTGÄRDSBEHOV

- PRIORITERING AV ÅTGÄRDER
- 4.1 MARK
- 4.2 EXTERIÖR
- 4.3 INTERIÖR
- 4.5 BRAND- OCH SÄKERHET
- 4.6 KLIMAT
- 4.7 TILLGÄNGLIGHET

5. SAMMANSTÄLLNING, ÅTGÄRDSBEHOV

- 5.1 AKUTA ÅTGÄRDER (1)
- 5.2 ÅTGÄRDAS INOM 1 - 3 ÅR (2)
- 5.3 ÅTGÄRDAS INOM 4 - 6 ÅR (3)
- 5.4 ÅTGÄRDAS INOM 7 - 12 ÅR (4)
- 5.5 ÅRLIGT ÅTERKOMMANDE KONTROLL ELLER ÅTGÄRD (Å)

6. PLAN FÖR SKÖTSEL AV KYRKOBYGGNAD

- 6.1 ALLMÄNT
- 6.2 KONTROLLER VÅR OCH HÖST
- 6.3 KONTROLLER MINST EN GÅNG PER ÅR
- 6.4 FUNKTIONER UNDER KONTINUERLIG UPPSIKT

7. KÄLLHÄNVISNINGAR

- 7.1 HUVUDSAKLIGA KÄLLOR
- 7.2 RITNINGAR OCH FOTON
- 7.3 ANVÄNDBAR LITTERATUR I UNDERHÅLLSARBETET

8. TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

1	56
2	57
2	58
2	59
2	60
3	60
3	60
4	61
6	
6	
7	
7	
8	
8	
8	
10	
26	
48	
48	
49	
50	
50	
51	
53	
54	
55	

Sammandrag

Kinnareds kyrka ligger i utpräglad skogsbygd nära gränsen mot Småland. Kyrkan är placerad på en mindre höjd, med församlingshemmet nedan. Kyrkan har nu spritputsade fasader och vapenhus, sakristia och torn beklätt med träpanel. Taket är beklätt med skivtäckning av koppar sedan 1958. Den första kyrkan på platsen uppfördes troligen kring 1100-1200-talet och den äldsta kända utformningen av kyrkan är från 1600-talet. En omfattande restaurering invändigt skedde 1936-1937.

Invändigt är kyrkan i gott skick och endast mindre underhållsbehov finns. Utvändigt har de spritputsade fasaderna åtgärdats under senare år, men fortsatta behov finns att åtgärda dessa ned mot mark. Fönstren är av något varierande skick, men behov av underhållsåtgärder under de närmaste åren finns. Även träpanel på torn, vapenhus och sakristia är i behov av underhåll. Taket på långhuset åtgärdades delvis i samband med en hussvampssanering 2021. Ytterligare åtgärder för tak är ej nödvändiga i nuläget. Dock finns behov av städning av samtliga vindsutrymmen för att skapa god förutsättningar för återkommande kontroll av dessa utrymmen.

Flertalet åtgärder invändigt i pastoratets egen underhållsplan de närmaste åren kan mycket väl skjutas framåt. Många åtgärder är planerade till 2025, men bedömningen är att de flesta av dessa ej är brådskande.

1. Inledning och bakgrundsfakta

1.1 Bakgrund

Svenska kyrkan förvaltar kanske det största kulturarvet i Sverige. Staten anser att bevarandet av de kyrkliga kulturvärdena – trots delningen mellan Svenska kyrkan och staten år 2000 – är en angelägenhet för hela samhället, samt att det inte är rimligt att kostnaden för detta allmänintresse skall bäras endast av Svenska kyrkans medlemmar. Kyrkoantikvarisk ersättning är samtliga medborgares ersättning till Svenska kyrkan för att kyrkornas kulturhistoriska värden skall kunna upprätthållas och göras tillgängliga för alla. Ersättningen skall fördelas så att största möjliga bevarandeeffekt uppnås.

Kyrkoantikvarisk ersättning avser kyrkobyggnad, kyrkliga inventarier, begravningsplats och kyrkotomt, som är skyddad enligt 4 kap. i kulturmiljölagen, (KML). Det gäller alla Svenska kyrkans kyrkobyggnader och begravningsplatser tillkomna 1939 och tidigare och ytterligare några, enligt särskilt beslut. För kyrkliga inventarier gäller att de skall vara kulturhistoriskt värdefulla enligt KML 4 kap. 6 § och uppförda i församlingens inventarieförteckning.

Kyrkoantikvarisk ersättning kan erhållas för arbeten på byggnader, mark, vegetation och inventarier. En förutsättning för att erhålla kyrkoantikvarisk ersättning är att en vård- och underhållsplan har upprättats.

1.2 Syfte

Syftet med vård- och underhållsplanen är:

- Att skapa långsiktighet och helhetssyn i pastoratets fastighetsförvaltning och tillsyn av byggnaderna.
- Att vara ett hjälpmedel i processen med att söka kyrkoantikvarisk ersättning.

- Vård- och underhållsplanen utgör grundval för bevarande av kyrkans kulturhistoriska värden och omfattar i första hand de delar av byggnaden som skyddas av KML.

1.3 Planens förnyelse

Vård- och underhållsplaner för kyrkor skyddade enligt KML skall förnyas minst vart tionde år för att godtas som underlag för ansökan om bidrag.

En vård- och underhållsplan för Kinnareds kyrka utfördes av Magnus Rosén Ingenjörbyrå AB 2012. Föreliggande dokument ska ses som en revidering och omarbetning av den tidigare vård- och underhållsplanen och har till stora delar baserats på den.

Vård- och underhållsplanen skall vara aktuell. Förslagsvis kan församlingens revisor kontrollera att planen hålls aktuell vid den årliga verksamhetsrevisionen. Planen bör revideras fortlöpande då förändringar sker. Utförda arbeten, noteringar, rättelser, kommentarer med mera förs in i planen. Det är lämpligt att en speciellt utsedd person inom församlingen har ansvar för planens handläggning och förnyelse.

Vård- och underhållsplanen skall vara fastställd av kyrkoråd eller ansvarigt organ i församlingen.

1.4 Disposition

Vård- och underhållsplanen innehåller några inledande avsnitt med faktauppgifter och kulturhistorisk karaktäristik, följt av besiktningsresultat med en sammanställning av kyrkans åtgärdsbehov. Inventeringen presenteras i tabellform med undantag för vissa av kapitlen rörande tekniska funktioner. Besiktningsresultatet åtföljs av en sammanställning av de föreslagna åtgärderna indelade i prioritetsordning. Planen avslutas med exempel på periodiskt återkommande kontroller och skötselåtgärder.

Vård- och underhållsplanen gäller endast kyrkobyggnaden med dess fasta inventarier.

1.5 Planens utförande

VBK har tagit fram Vård- och Underhållsplanen och arbetet har utförts av Hampus Winroth och Annika Svensson. Falkenbergs pastorat har beställt vård- och underhållsplanen och Johan Södergren har varit kontaktperson i arbetet.

1.6 Kyrkans användning

Uppgift saknas om antal kyrkotillhöriga i Torups församling.

Antal gudstjänster förra året. 26

Antal deltagare i gudstjänst. 650

Annan typ av verksamhet i kyrkan. Konserter

2. Lagstiftning och handläggning

Kinnareds kyrka är skyddad enligt 4 kap Kulturmiljölagen. Den omfattas av generell tillståndsplikt.

Enligt kulturmiljölagens 4 kapitel skall Svenska kyrkans kyrkobyggnader, kyrkliga inventarier och kyrkotomter samt begravningsplatser vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värden inte minskas och deras utseende och karaktär inte förvanskas.

Församlingen har enligt kulturmiljölagen skyldighet att söka tillstånd från länsstyrelsen för att bygga om eller bygga till, ändra, tillföra eller flytta bänkar, dopfunt, altare, konstnärlig utsmyckning med mera, ändra eller göra nya installationer, ändra färgsättning eller ytskikt, göra andra ingrepp i eller ändringar av exteriör, interiör eller fast inredning, renovera eller installera ny orgel.

Motsvarande regler finns för kyrkotomt/begravningsplats och inventarier.

2.1 Handläggning av ärende

Vård- och underhållsplanen är ett instrument för att göra det enklare att ta hänsyn till kulturhistoriska värden i underhållsplaneringen. För många åtgärder i planen går det att söka kyrkoantikvarisk ersättning.

Församlingen bör göra en årlig fastighetsbesiktning för att inför budgetarbetet uppdatera sina underhållsplaner. Vård- och underhållsplanen är en hjälp i arbetet med att planera KAE-ansökningarna, men den ger inte ett färdigt underlag för att söka ersättning för åtgärder.

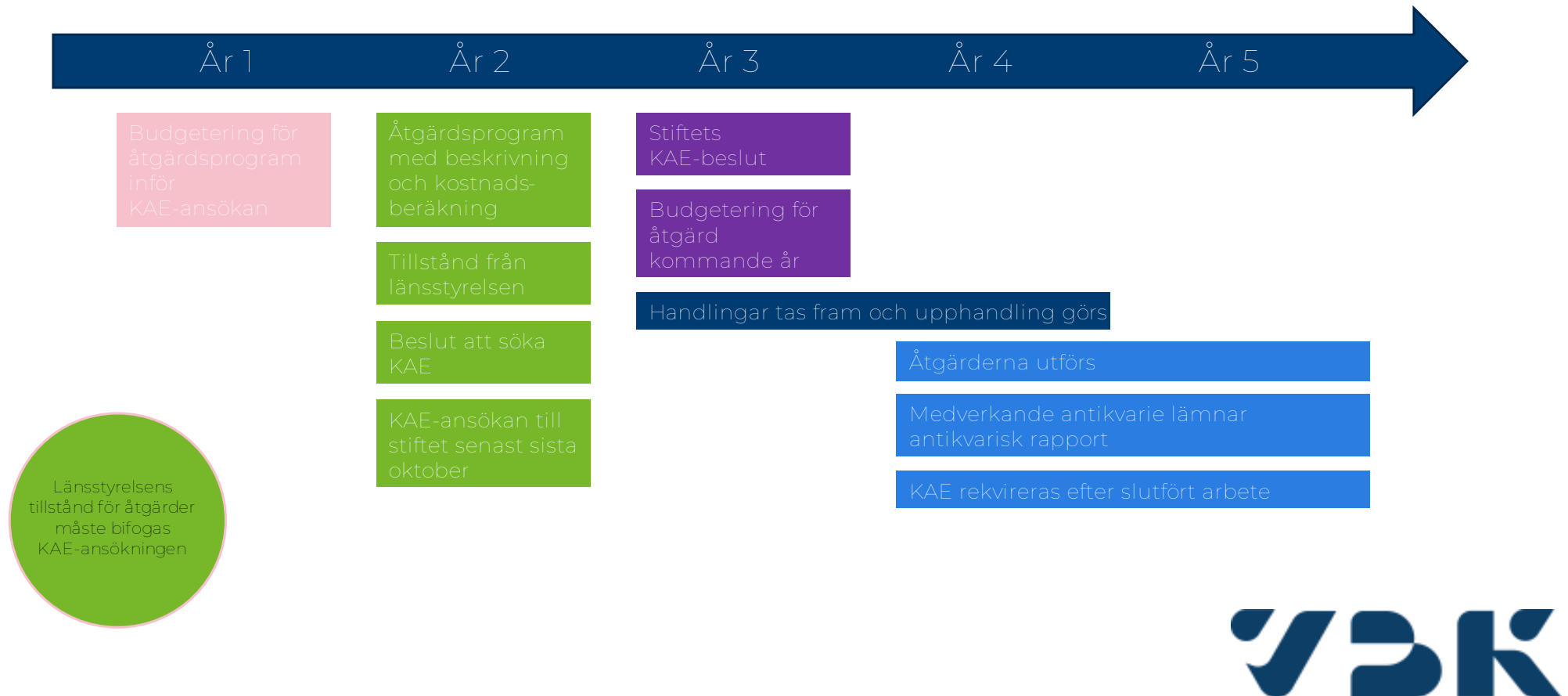
För att planera och söka kyrkoantikvarisk ersättning för en större underhållsåtgärd kan det behöva budgeteras även för en förstudie eller framtagande av åtgärdsprogram. Så här kan ett arbetsflöde se ut.

1. En vård och underhållsplan tas fram och integreras med församlingens underhållsplanering. Underhållsplaneringen uppdateras efter varje årlig fastighetsgenomgång.
2. Vid budgetläggning budgeteras för att ta fram underlag för aktuella KAE-ansökningar under följande vår.
3. Underlag med åtgärdsbeskrivning och kostnadsberäkning tas fram. För tillståndspliktiga åtgärder söks tillstånd från Länsstyrelsen. När tillstånd har beviljats kan beslut om att söka KAE tas. Ansökningar skickas till Stiftet löpande.
4. Följande år meddelar stiftet sitt KAE-beslut och församlingen kan budgetera för åtgärderna under kommande år.
5. Därefter kan församlingen handla upp och utföra åtgärderna för att rekvirera bidraget inom de två åren de beviljade medlen är tillgängliga.

KAE-processen sträcker sig således över flera år. Från budgetering inför förstudie, för ansökan året efter, beslut året därpå och tillgänglig KAE efter ytterligare ett år. Det går att utföra åtgärder innan KAE-tilldelning är beslutad, förutsatt att ansökan skickas innan arbetena påbörjas.

Utifrån ekonomiska förutsättningar kan en ekonomisk enhet också söka kyrkounderhållsbidrag, KUB, för underhållsåtgärder. Processen ser olika ut för de olika stiftet. Kontakta ert stift för frågor kring KUB.

Flödesbeskrivning KAE-processen

3. Kulturhistorisk karaktäristik

3.1 Kyrkomiljö

Kinnareds kyrka ligger i utpräglad skogsbygd nära gränsen mot Småland. Kyrkan är placerad på en mindre höjd, med församlingshemmet nedan. Kyrkan omges av en kyrkogård som inramas av en stenmur och i söder av ett järnstaket med en häck innanför. Mot väster och norr växer en rad av lövträd. En dubbel svart smidesgrind mellan granitstolpar leder in till kyrkan. Grusade gångar leder kring gravkvarteren och runt kyrkan.

3.2 Historik

Den första kyrkan uppförs troligen kring 1100-1200-talet. Den äldsta kända utformningen av kyrkan är från 1600-talet. Då hade långhuset fyra fönster totalt, två mot söder och ett på var gavel. Ingång till kyrkan skedde antingen genom det dåvarande vapenhuset på södra långhusväggen eller genom den s. k. kvinnoingången på norra sidan.

1667 tillkom draperimålningarna i koret och ett tredje fönster på kyrkan södersida tillkom.

1737 utvidgades fönstren på södra sidan och på östra gaveln.

En stor invändig renovering utfördes 1774. Öppna bänkkvarter byttes mot slutna och läktaren som då löpte utmed hela norra långhussidan revs. Det platta taket ersattes nu av tunnvalv och nytt golv lades i kyrkorummet. 1776 utfördes sedan invändig målning och dekorerings av kyrkan, bland annat tillkom nu takmålningarna med himmelsmotiv.

1786-1789 byggs kyrkan ut mot väster, kyrktornet tillkommer och läktaren flyttas till den nya västgaveln. Det nya klocktornet byggs delvis av delar från ett äldre klocktorn av ek, delarna daterade till 1429-1444. I samband med utbyggnaden mot väster öppnas tre fönster upp mot

norr samt en dörr vid sidan av koret mot söder och en dörr vid sidan av koret mot norr bredvid den dåvarande sakristian.

1843-1848 flyttas predikstolen till sin nuvarande plats, läktaren utvidgas och den första orgeln tillkommer.

Ett nytt vapenhus tillkommer 1867 i samband med att det medeltida vapenhuset rivs.

Den nuvarande sakristian byggs 1877-1879. Tidigare fanns en vägg bakom altaret som skapade en sakristia. Denna revs nu och samtidigt flyttades altaret intill fönstret på östgaveln. De stängda bänkkvarteren från 1774 tas nu bort och ersätts av öppna bänkar. Golvet i koret görs nu ett trappsteg högre och hela kyrkan får nytt golv.

1901 utförs nästa invändiga renovering då kyrkan får färgsättning och schablonmåleri mm. Takmålningarna från 1700-talet målas också över.

Fram till 1892 är kyrktaket klätt med ekspån, efter det användes takstickor. 1906 täcks taket istället med galvaniserad plåt.

1919 tillkommer glasmålningarna i koret.

Den nuvarande interiören får kyrkan vid en omfattande restaurering 1936-1937 då bland annat draperimålningarna i koret och takmålningarna med himmelsmotiv återigen tas fram. Bänkinredningen från 1878 tas bort och ersätts återigen med slutna bänkkvarter med dörrar. Ett nytt vapenhus byggs också.

Skivtäckningen av kopparplåt på taken läggs 1958 och ny orgel från Tostareds kyrkorgelfabrik tillkommer 1966.

2021 utfördes en reparation av takfoten i norra delen av långhuset. Detta på grund av en hussvampsskada i nordöstra hörnet. I samband med detta kontrollerades resterande delar av den norra takfoten och den nedre delarna i skivtäckningen lades om, inklusive ny fotplåt, fotränna och utkastare till stupören.

3.3 Kyrkobyggnad, exteriör

Kyrkobyggnaden består av ett rektangulärt långhus med rak avslutning i öster och gavel torn i väster. 1786 förlängdes långhuset mot väster och gavel tornet uppfördes i gustaviansk stil med en karakteristiskt svängd huv och sluten lanternin. Sakristian i norr (1870- tal) och vapenhuset i väster (1936-37) uppfördes senare i harmoniserande stil. Långhuset är uppfört i sten, nu spritputsat och avfärgat vitt. Fönster- och dörrsmygar är slätputsade på långhus och kor samt har en slätputsad fris runtom.

Gavel tornet mot väster är beklätt med locklistpanel samt har ljudluckor med målad vertikal träpanelbeklädnad. Även sakristian och vapenhuset i norr är beklädd med locklistpanel. I fasad mot väster på vapenhuset finns en fönstersmyg beklädd med koppar.

Takkonstruktionen i långhus och kor består av trätakstolar som vilar på murkrönen. På samtliga takstolar utom en har stödbenen kapats och stödet förts ner till en ny hanbjälke i samband med inbyggnaden av brädvalvet 1774. Yttertaket är utformat som ett sadeltak med fotränna nedtill, beklätt med koppar i skivtäckning. Fotplåt och fotränna mot norr lades om i samband med sanering av hussvamp 2021. Även övriga takdelar är beklädda med koppar i skivtäckning. Sakristian har ett femsidigt, valmat tak medan vapenhuset har ett kuvertformat tak

Majoriteten av fönstren är stickbågeformade fyrluftsfönster med träspröjs i ytterbågarna. Mot väster finns ett runt fyrluftsfönster med träspröjs i ytterbågarna. Entréporten är beklädd med koppar av liggande bandtäckning med hakfalsar både utvändigt och invändigt.

3.4 Kyrkobyggnad, interiör

Interiören präglas främst av 1600- och 1700-tal som återskapades vid en renovering 1936-37. Långhuset har vitputsade väggar och täcks av ett tunnvalvt bräddtak bemålat med himmelsmotiv (1776). Takdekoren målades över vid en renovering 1901, då kyrkorummet fick ny

färgsättning och delar av inredningen byttes ut. Målningarna togs åter fram vid en omfattande renovering 1936-37 under ledning av arkitekt Knut Nordenskiöld, tillsammans med 1600-talsdekor i form av draperimålningar på östmuren. En ny sluten bänkinredning insattes med dörrar som tillverkades efter 1774 års dörrar, av vilka några återfunnits. Bland kyrkans äldre inredning märks en medeltida dopfont och en predikstol i renässansstil (1631). I koret finns ett stickbågeformat fönster med blyinfattningar i innerbågen med en glasmålning från 1919 som är ett verk av konstnären Yngve Lundström. Övriga stickbågeformade fönster i långhuset har även de blyinfattningar i innerbågarna i rutmönster med färgat antikglas. Golvet i långhus och kor består av ett kilsågat brädgolv.

Koret är upphöjt ett steg innanför altarring. Altarringen inkläddes med sitt nuvarande släta träverk i samband med renoveringen 1936-37. Överliggare och knäfall är klädda med rött sammetstyg. Altaret är murat, putsat och infärgat och har en altarskiva av röd granit.

Läktaren bärs upp av sex svarvade kolonner av trä. De är marmorerade och har markerade kapital. Läktarbarriär som buktar ut på mitten, indelad i åtta spegelfyllnader som är marmorerade. Överliggaren är utsmyckad med en tandsnittslist som följs av ett träräcke med utsnidade blomstermönster.

Mot väster ligger vapenhuset med golv av svarta skifferplattor. Vägg mot öster är putsad och har en rundbågeformad nisch med årtale 1786, från tillbyggnaden av långhuset. Övriga väggar är beklädda med träpanel. In till långhuset finns en pardörr av trä med beklädnad i rombmönster och hasplås och gångjärn av smide. Från vapenhuset leder en trappa av trä upp till läktaren. I väster finns ett vindfång med toalett och förråd.

En enkeldörr av trä i korets norra del leder in i sakristian. Golvet är ett kilsågat brädgolv och väggarna är beklädda med liggande panel. Mot öster finns en ytterdörr med stående träpanel.

4. Besiktningsresultat och åtgärdsbehov

Prioritering av åtgärder

I de åtgärdssammanställningar som gjorts har följande prioriteringsordning använts.

Prioritet 1: Akut åtgärd

Prioritet 2: Åtgärdas inom 1 – 3 år

Prioritet 3: Åtgärdas inom 4 – 6 år

Prioritet 4: Åtgärdas inom 7 - 12 år, eller av estetiska skäl tidigare.

Prioritet Å: Årligt återkommande kontroll eller åtgärd

4.1 Mark

4.1.1 Konstruktioner på mark

ENTRÉTRAPPA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Entrétrappa mot väster i tre steg av krysshamrad murad granit. Ej fogad. Löstagbar handledare i rundjärn.	Handledare infästning ojäm.	Justering av infästning samt rotskydds-målning.	2		

KORTRAPPA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Trappa till kor i söderfasad i två steg av natursten.	Ua.	Inga åtgärder.			
TRAPPA SAKRISTIA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Brosten av granit.	Kraftigt rostangripet skrapgaller har gett fläckar på sten.	Rengöring sten. Rostskyddsmålning skrapgaller.			

4.2 Exteriör

4.2.1 Socklar

SOCKEL	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Putsad grund på vapenhus. Naturstensmur på sakristia. Fasad ansluter mot mark på långhus, frilagd grundmur inom vissa övriga områden.	Punktal påväxt på grund till vapenhus. Brukssläpp och håligheter i mur till sakristia.	Rengöring och avfärgning vapenhus.	4		

4.2.2 Fasader

FASADER LÅNGHUS	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Spritputs avfärgad med vit färg.	Bom i ytan i varierande slag. Enstaka spricka. Punkta putssläpp nedtill mot mark. Enstaka mindre färgsläpp. Påväxt punktalt.	Putslagning nedtill. Ev kapning av puts 5-10 cm ovan mark.	3	I den östra delen av långhuset ingår medeltida murverk.	

FASADER VAPENHUS	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
 	Stående locklist-panel. Portik kring entréport beklädd med hyvlat trä. Bandfalsad kopparplåt på ovansidan portik.	Färgsprickor i stor omfattning och färgsläpp i måttlig omfattning i fasad mot väster och söder. Gråträ. Färgsprickor nedtill i fasad mot norr.	Ommålning. Ev byte av delar med kraftigt gråträ.	2		

FASADER TORN	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Stående locklistpanel. Lanternin med tandsnittsfris.	Färgsläpp punktakt. Färgsprickor nedtill. Sprickor i trä nedtill. Påväxt på fasad mot norr.	Ommålning. Ev byte av panel med sprickor.	2		
FASADER SAKRISTIA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Stående locklistpanel.	Färgsläpp, framför allt nedtill. Sprickor i trä nedtill.	Ommålning. Ev byte av panel med sprickor.	2		

FÖNSTER- OCH DÖRRSMYGAR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
 	Slätputsade på långhus och kor. Beklädd med koppar i fasad mot väster på vapenhus. Av trä i vapenhus, torn och sakristia.	Spikar i kopparplåt kryper ut.	Justering av spikar i kopparplåt. Målning trä i samband med målning fasader.	2		
SOLBÄNKAR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Solbänkar i betong, belagda med slamma.	Slammad yta släpper punktal.	Slamning av yta.	3		

4.2.3 Portar, dörrar och trappor

ENTRÉPORT TORN	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Pardörr beklädd med koppar utvändigt och invändigt. Liggande bandtäckning med hakfalsar. Dekorspik av koppar.	Enstaka dekorknappar kryper ut. Knopp på ett gångjärn saknas. Galvanisk korrosion på gångjärn.	Justering av dekorknappar och komplettering av gångjärn. Eventuellt byte av pinne i gångjärn.	2		

DÖRR TILL SAKRISTIA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Dubbeldörr. Yttre dörr plankdörr beklädd med panel utvändigt. Inre dörr spegeldörr med plattgångjärn och koppartätning.	Färgsläpp och krackeleringar utvändigt samt gråträ. Yttre dörrblad mycket skevt och svårstängt.	Ommålning utvändig yta. Justering av dörrblad.	2		

DÖRR TILL KOR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
 	Dubbeldörr. Yttre dörr plankdörr beklädd med romboidformade träbrickor. Bandgångjärn. Inre dörr spegeldörr.	Färgsläpp och krackeleringar utvändigt. Kraftigt gråträ nedtill.	Ommålning utvändig yta. Lagning av delar med kraftigt gråträ.	2		

4.2.4 Fönster, luckor

FÖNSTER LÅNGHUS	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	8 st stickbågeformade 4-lufts-fönster med träspröjs i ytterbågar, blyinfattade innerbågar. Enkla bågar, 1+1 glas. 1 båge mot söder respektive norr öppningsbart.	Bågar igenmålade. Färgsprickor i ytterbågar. Begynnande gråträ där färg släppt. Sprickor i kitt samt kittsläpp i inner- och ytterbågar, även tryckkitt. Färgsläpp nedtill invändigt. Enstaka trasiga glas. Krypande plugg. Blyinfattning något ned-sjunken och skallrar.	Målning. Omkittning. Byte av trasiga glas. Byte av plugg. Kompletteringskittning blyspröjs.	2		

FÖNSTER KOR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	1 st stickbågeformat fast fönster. Blyinfattat med målade glas i innerbåge. 3-luftsfönster med tvärposter i ytterbåge.	Ytterbåge: Punktala kittsläpp. Mycket smuts i mellansidor. Ej tätt med båge och smyg. Insida mycket torr. Innerbåge: Stormjärn rostiga i ytan. Blyinfattat glas buktar något nedtill. Ett glas saknas i hörn. Punktala färg-avflagningar på trä.	Ytterbåge: Ommålning och oljning. Omkittning. Rengöring av mellansidor och komplettering av anslagslist. Innerbåge: Rostskyddsmålning stormjärn. Komplettering med glas. Ev stabilisering av glas.	2	Glasmålning från 1919, skänkt av kyrkoherde Johan Gadd.	

FÖNSTER VAPENHUS	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	1 st runt 4-luftsfönster mot väster. Blyinfattade innerbågar. 1 st 1-luftsfönster mot söder med spröjs. Blyinfattade innerbågar.	Mot väster: Färgsläpp och kittsläpp i inner- och ytterbågar. Krypande plugg. Mot söder: Sprickor i kitt och kittsläpp i stor omfattning. Färgsprickor. Krypande plugg.	Ommålning. Omkittning. Byte av plugg.	2		

FÖNSTER SAKRISTIA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	1 st 2-lufts-fönster. Blyinfattade innerbågar.	Bågar igenmålade. Kraftiga kittsläpp i innerbåge. Sprickor i kitt i ytterbåge. Färgsprickor. Båge igenfogad nedtill	Ommålning. Omkittning.	2		
FÖNSTER TORN	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	2 st små 1-lufts-fönster mot norr. Lös båge med blyspröjs.	Trasiga glas. Infästa med böjda spikar.	Byte av glas. Ny infästning bågar.	2		
LJUDLUCKOR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	4 st parljudluckor av målat trä, beklädda med vertikal träpanel varav 1 st per par motordrivna.	Färgsprickor. Rost på gångjärn.	Ommålning. Rostskyddsmålning gångjärn.	2		

LUCKOR I TORNTOPP	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	4 st luckor i torntopp, beklädda med träpanel.	Färgsläpp punktalt. En skada i träpanel.	Ommålning. Byte av skadad träpanel.	2		

4.2.5 Tak

TAK	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Skivtäckt koppartak på långhus, sakristia och vapenhus. Femsidigt, valmat på sakristia. Kuvertform på vapenhus.	Ua.			Skivtäckning utfördes 1958 av Gerhard Karlssons Bleck. Och Plåtslageri, Oskarström.	

TAKFOT OCH VINDSKIVOR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Intäckt med koppar på långhus. Träpanel på sakristia och vapenhus.	Sakristia: Rostiga infästningar av kablar. Krackeleringar i färg. Vapenhus: Krackeleringar i färg.	Sakristia: Byte av infästningar. Ommålning. Vapenhus: Ommålning	2		
TORNHUV OCH SPIRA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Tornhuv och kors beklätt med koppar.	Ua.				

TAKAVVATTNING	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Fotränna av koppar på långhuset. Hängrännor på vapenhus och sakristia. Anslutet till stuprör. Samtliga delar av koppar.	Hängrännor på sakristia och norra delen av vapenhuset är nedböjda i mitten och har bristfälligt fall. Även enstaka lösa skarvplåtar med galvanisk korrosion.	Justering av hängrännor och dess fall. Komplettering med nya skarvplåtar.	2	Fotränna mot norr nylagd i samband med hussvamps-sanering 2021.	

4.3 Interiör

4.3.1 Kyrkorum med kor

GOLV	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Kilsågat brädgolv, troligtvis såpskurat. Upphöjt ett steg innanför altarring. Fernissat trägolv i bänkkvarteren.	Fuktfläckar efter blommor eller liknande inom flera områden på brädgolv.	Såpskurning.	Å		

VÄGGAR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Slätputsade väggar, avfärgade i vit kulör.	Små putssläpp upptill mot läktare. Enstaka spjälkningar i yttre putsskikt. Mindre områden med påväxt under läktare. Generellt något nedsmutsad yta.	Rengöring.	3		

FÖNSTERNISCHER	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Slätputsade valv. Fönsterbänk med V-formad avrinningsränna.	Sprickor i färg och puts i fönsterbänk.	Putslagning. Avfärgning.	3		

VÄGGAR I KOR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Slätputsade väggar med motivmålningar. Draperimålningar i orange, rött och gult. Övre del mot öster beklädd med trä lika tak, motivmålat.	Sprickor i anslutning till hörn.	Inga åtgärder.		Draperimålningar från 1600-talet togs fram 1937 av konservator C O Svensson, Långedrag.	

TAK	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Bräddtak med smidda spikar. Takmålningar föreställande ljusblå himmel med moln. Målad taklist med bladmotiv i blågrönt på röd bakgrund.	Enstaka bräda har släppt något. Fuktfläckar i bräda i underkant valv.	Inga åtgärder.		År 1937 togs takmålningarna från 1776 fram. Synlig gräns i väst av var kyrkan byggts till.	
ALTARE	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Murat altare, putsat och infärgat. Altarskiva av röd granit.	Ua.	Inga åtgärder.			

ALTARRING	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Halvrund altarring med öppning i norra delen. Marmorerade fält, i övrigt täckmålad. Tandsnittsfris upptill. Överliggare och knäfall klätt med rött sammetstyg.	Många små punktala färgsläpp och slitagemärken. Kittgrundering släpper nedtill.	Ommålning.	4		

PREDIKSTOL	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Marmorerad bas och skaft. Korg med tre sidor med utsnidade rundbågar och pilastrar. Motivmålningar i fält. Senare tillkommet trappräcke med marmorerade fält, övrigt täckmålat. Trappa täckmålad. Marmorerat och täckmålat ljudtak. Utsnidade detaljer på ljudtak.	Enstaka lösa delar på korg.	Genomgång av konservator.	2		

BÄNKINREDNING	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Bänkfronter marmorerade, spegelfyllnader med molnmotiv. Bänkdörrar marmorerade, motivmålade fyllningar. Profilerad överliggare. Täckmålade invändigt. Bänkar täckmålade. Golvstående fotstöd.	Nötningar efter händer på dörrar och överliggare mot vägg. Punktala färgsläpp på bänkryggar. Flera golvstöd skeva.	Punktal ifyllnad av färgsläpp. Justering av golvstöd.	3	Bänkarna är installerade år 1937.	

4.3.2 Läktare

LÄKTARBARRIÄR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Indelad i 8 st spegelfyllnader med marmorering i grått och inramning i rosa. Tandsnittslist upptill och träräcke ovan med blomstermönster. Överliggare av smide. Insida barriär täckmålad.	Visst slitage på ovansida träöverliggare.	Inga åtgärder.			

ORGELLÄKTARE	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Putsad vägg mot läktarhall. Heltäckningsmatta på golv. Ett antal bänkar, liknande de i långhuset. En dörr som leder till vindstrappa.	Visst slitage på bänkar och väggytor.	Inga åtgärder.		Nuvarande utformning från 1930.	
UNDERSIDA LÄKTARE	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Kilsågat bräddtak, målat. Sex stycken svarvade kolonner av trä, marmorerade.	Krackeleringar i färg på kolonner. Sprickor i kolonner, ifyllda med kitt, nu uttorkat. Tak ua.	Retuscheringsmåleri på kolonner.	4		

LÄKTARHALL	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Hårdvaxat trägolv. Stående panel på väggar, täckmålad. Stickbågeformad muröppning med glasad pardörr med äldre plattgångjärn och hasplås. Modern skåpsinredning, täckmålad.	Ua.	Inga åtgärder.			

ORGELFASAD	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	I trä med rak formgivning med tre sektioner med synliga orgelpipor, varav mittsektionen är högre. Marmoerad i brunt och rött. Skurna krönornament målade med silverfärg.	Ua.	Inga åtgärder.			

4.3.3 Vapenhus

GOLV	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Skifferplattor, fogade.	Nedsmutsat.	Rengöring, ev oljning.	3		
SOCKLAR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Enkel rak golvlist, täckmålad.	Ua.	Inga åtgärder.			

VÄGGAR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Slätputsad vägg mot öster. Stående täckmålad träpanel i övrigt.	Färgsläpp nedtill putsad vägg. Mindre skada i puts ovan port. Träpanel något nedsmutsad.	Avfärgning puts. Rengöring träpanel.	3		

DÖRRAR MOT KYRKORUM	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Pardörrar i trä. Plankdörr med beklädnad i rombmönster. Dörrblad målade. Hasplås och gångjärn av smide.	Sprickor i färg. Sprickor mellan romboider.	Ommålning.	4		
TAK	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Skivbeklätt.	Ua.	Inga åtgärder.			

LÄKTARTRAPPA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Trappa av trä till läktarhall. Täckmålad i grå kulör. Modernt, brunlackerat handledarräcke.	Skav och mindre färgsläpp i framkant trappsteg. Mekaniska skador på vangstycke.	Ommålning.	4		

DÖRRAR MOT VINDFÅNG	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Pardörr med speglar av profilerade lister. Sparkplåt av koppar. Polstrad i anslagssidor.	Mindre färgskador. Skav mellan dörrblad och karm. Tyg trasigt.	Ommålning. Justering av dörrblad. Lagning av polstring.	2		
VINDFÅNG	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Golv av skifferplattor. Väggar beklädda med skivor. Enkla dörrar till förråd och WC. Entréport mot väster, se Exteriört.	Ua.	Inga åtgärder.			

STÄDFÖRRÅD OCH TOALETTRUM	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	WC med plastmatta på golv och skivbeklädda väggar. Förråd med elcentral. Betonggolv och målade väggar.	Ua.	Inga åtgärder.			

4.3.4 Sakristia

GOLV	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Kilsågat trägolv.	Sviktar något.	Inga åtgärder.			

VÄGGAR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Liggande panel-beklädnad på väggar. Målad.	Ua.	Inga åtgärder.			
DÖRRAR OCH FAST INREDNING	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Målad spegeldörr mot kor med plattgångjärn.	Punktala färgsläpp i dörrblad.	Ommålning.	4		

TAK	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Panelbeklädnad i tak. Målad. Liten lucka till vind.	Ua.	Inga åtgärder.			

4.3.5 Klockvåning

KLOCKSTÄLLNING	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Stomkonstruktion för klockornas upphängning av trä.	Ua.				

KLOCKOR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Storklocka och lillklocka från 1883.	Spricka i insida storklocka.	Besiktigas av klockgjutare.	2		

4.3.6 Vind över kyrkorum

VIND ÖVER KYRKORUM	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Utrymme mellan ovansida brädvalv och undersida yttertak. Takstolar av timmer sammanfogade med dymlingar. Även modernare bjälkar infästa med spik. Landgång placerad på hanbjälke. Isolerat med mineralull ovan innertaket. Invändig gavelmur mot öster med murverk av natursten. Liten ljusöppning.	Utrymmet mycket nedsmutsat och skräpigt.	Städning av utrymmet.	2	Bevarat medeltida taklag, takstolarna delvis ombyggda.	

4.3.7 Vind sakristia

VIND ÖVER SAKRISTIA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Ej besiktningsbart.					

4.3.8 Vind torn

VIND TORN	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Golv av obehandlade brädor. Synliga bjälkar och väggstomme. Mycket varierande ålder på stomdelar. Behandlade trappor och stegar.	Utrymmet mycket nedsmutsat och skräpigt. Fläckar från fuktgenomträngning, troligtvis äldre. Snedsträva utskjuten ur pelare i nordvästra hörnet.	Städning av utrymmet. Justering och infästning av snedsträva.	2	Klocktornet byggdes delvis av delar från ett äldre klocktorn av ek, delarna daterade till 1429-1444.	

4.5 Brand- och säkerhet

I kyrkan finns flera kulturhistoriskt värdefulla inventarier samt interiör. Det är en mycket viktig del av skyddet av de kulturhistoriska värdena att arbeta förebyggande när det gäller inbrottsskydd, bland annat genom god belysning kring kyrkan, att tillse att inga värdefulla inventarier är synliga utifrån, samt att föra en komplett inventarieförteckning med fotografier.

Beskrivning

Kyrkan är försedd med brandlarm. Skyltning för utrymningsvägar skulle kunna förbättras i västra delen av kyrkorummet och vapenhus.

Inbrottslarm finns ej och enstaka silverföremål förvaras lättillgängligt i fönsteröppningar. Det är dock positivt att god belysning finns utanför kyrkan kontinuerligt vid mörker.

I övrigt förefaller pastoratet bedriva ett systematiskt säkerhetsarbete med utsedd säkerhetsansvarig och policy gällande öppethållande. Insats- och katastrofplan finns också och räddningstjänsten har kopia av denna.

Åtgärder

- Se över skyltning för utrymningsvägar.
- Överväg att installera inbrottslarm.

4.6 Klimat

Att sträva efter att uppnå ett gott klimat i kyrkan handlar inte bara om att skydda byggnaden och inventarierna utan ger även en ekonomisk och miljömässig vinst. På sikt är det därför mycket önskvärt att se över de möjligheter som finns för att skapa ett optimalt klimat i kyrkan.

Beskrivning

Kyrkan värms upp med elradiatorer. Pastoratet anger att normaltemperaturen hålls vid ca 15 grader och att höjning påbörjas ca 48 timmar innan förrättning för att uppnå ca 20 grader då kyrkan används. Vinden över kyrkorummet är isolerat med mineralullsskivor.

I tornet finns tecken på fuktangrepp, troligtvis är detta äldre angrepp som nu är uttorkade.

Åtgärder

- Inga åtgärder aktuella i nuläget.

4.7 Tillgänglighet

Beskrivning

Tillgängligheten till Kinnareds kyrka är något begränsad. Ramp från parkeringen leder till en grusgång fram till ingång vid vapenhuset. Trappan till vapenhuset har tre steg. Enligt VoU-plan från 2012 finns lösa skenor att tillgå för ramp. Handikappanpassad toalett finns ej i kyrkan, dock i församlingshemmet i anslutning till kyrkan. Dörrautomatik saknas för samtliga dörrar.

Åtgärder

- Inga åtgärder aktuella i nuläget. Vid ökad användning av kyrkan eller andra förändringar bör nytt ställningstagande kring tillgänglighetsåtgärder göras.

5. Sammanställning, åtgärdsbehov

5.1 Akuta åtgärder (1)

Objekt/enhet	Åtgärd	Utfört, datum

5.2 Åtgärdas inom 1 - 3 år (2)

Objekt/enhet	Åtgärd	Utfört, datum
Trappor	Justering av infästning handledare samt rostskyddsmålning mot väster.	
	Rengöring sten. Rostskyddsmålning skrapgaller. Avser trappa mot öster.	
Fasader	Ommålning vapenhus. Ev byte av delar med kraftigt gråträ.	
	Ommålning torn. Ev byte av panel med sprickor.	
	Justering av spikar i kopparplåt i fönstersmyg, vapenhus.	
Dörrar	Justering av dekorknappar och komplettering av gångjärn i vapenhus.	
	Ommålning utvändig yta sakristia samt justering av dörrblad.	
	Ommålning utvändig yta kor samt lagning av delar med kraftigt gråträ.	
Fönster långhus	Målning. Omkittning. Byte av trasiga glas. Byte av plugg. Kompletteringskittning blyspröjs.	
Fönster kor	Ytterbåge: Ommålning och oljning. Omkittning. Rengöring av mellansidor och komplettering av anslagslist. Innerbåge: Rostskyddsmålning stormjärn. Komplettering med glas. Ev stabilisering av glas.	
Fönster vapenhus	Ommålning. Omkittning. Byte av plugg.	
Fönster sakristia	Ommålning. Omkittning.	
Fönster torn	Byte av glas. Ny infästning bågar.	
Ljudluckor	Ommålning. Rostskyddsmålning gångjärn.	
Luckor i torntopp	Ommålning. Byte av skadad träpanel.	
Takfot	Byte av infästningar av kablar. Ommålning sakristia och vapenhus.	
Takavvattning	Justering av hängrännor och dess fall. Komplettering med nya skarvplåtar.	
Konservatorsarbeten	Genomgång av lösa delar i predikstol.	
Dörrar mot vindfång	Ommålning. Justering av dörrblad. Lagning av polstring.	
Storklocka	Besiktning av klockgjutare.	

Vind över kyrkorum	Städning av utrymmet.	
Vind torn	Städning av utrymmet. Justering och infästning av snedsträva.	

5.3 Åtgärdas inom 4 – 6 år (3)

Objekt/enhet	Åtgärd	Utfört, datum
Fasader	Putslagning nedtill. Ev kapning av puts 5-10 cm ovan mark. Avser långhus.	
	Slamning av yta på solbänkar.	
Konservatorsarbeten	Rengöring av väggar långhus.	
Bänkinredning	Punktal ifyllnad av färgsläpp. Justering av golvstöd.	
Golv vapenhus	Rengöring, ev oljning.	
Väggar vapenhus	Avfärgning puts. Rengöring träpanel.	

5.4 Åtgärdas inom 7 – 12 år (4)

Objekt/enhet	Åtgärd	Utfört, datum
Sockel	Rengöring och avfärgning vapenhus.	
Fönsternischer	Putslagning och avfärgning i långhus.	
Konservatorsarbeten	Ommålning altarring.	
	Ommålning kolonner i undersida läktare.	
Läktartrappa	Ommålning.	
Dörr mellan sakristia och kor	Ommålning.	

5.5 Årligt återkommande kontroll eller åtgärd (Å)

Se Kap. 6 Plan för skötsel av kyrkobyggnad

6. Plan för skötsel av kyrkobyggnad

6.1 Allmänt

En kontinuerlig skötsel innebär att stora och dyra reparationer kan undvikas, att byggnadens värde och utseende består och att en god och hälsosam miljö kan upprätthållas. Att göra en medveten besiktning av byggnadens status minst en gång per år är en bra rutin.

En prioriteringslista görs över vad som behöver åtgärdas, på kort och lång sikt. Vissa saker är lämpliga att studera på våren, andra på sommaren och några på hösten. Var vaksam på alla förändringar som kan tyda på skador. Vårens genomgång är den mest omfattande. Efter den uppdateras också underhållsplaner inför budgetarbete och KAE-ansökningar för kommande år.

Gör en lista över alla funktioner som skall kontrolleras. Notera när olika kontroller resp. åtgärder genomförts. Listan ger inte bara en struktur i arbetet och ökad kunskap om byggnaden – den ger också ett bra underlag för underhållsbudget och planering av externa insatser. Stäm av med Vård- och underhållsplanen i övrigt.

Den årliga besiktningen utförs lämpligen av den eller de som är ansvariga för fastigheterna.

Det mesta av det löpande underhållsarbetet utförs lämpligen av vaktmästarna.

6.2 Kontroller vår och höst

Källare och kryputrymmen

Kontrollera:

Om luften eller marken verkar fuktig.
om det finns tecken på mögel- och rötskador som påväxt eller dålig lukt.

Sockel

Kontrollera:

Om fuktuppsugning sker.
Om nya sprickor uppstått eller gamla blivit större.
Att vatten inte blir stående utefter socklarna.
Vintertid kontrolleras att snö inte blir stående på utskjutande sockeldelar eller i drivor i anslutning till sockeln.

Fasader

Kontrollera:

Fasaders utseende i samband med regn.
Nedsmutsning, rinningar, algpåväxt eller missfärgningar.
Om fasaden väts i större omfattning.
Om färg- och putssläpp förekommer.

Fönster

Håll uppsikt efter kondensbildning på glasen,
släpp i kittfalsar, färgsläpp.
Virkets, eller järnets status – speciellt bågens och karmens nederdel.

Dörrar, portar, trappor

Kontrollera:

Fuktuppsugning i karm och tröskel.
Funktion hos dörrar, dörrstängare och lås.
Räckens funktion och infästning.
Att trappstenar inte lutar inåt.
Om sprickor eller söndersprängning av trappor uppstår.

Vindar/yttertak/torn

Kontrollera yttertakens täthet inifrån vindar och torn 2 gånger per år efter ett ösregn för att se om fuktfläckar eller rinningar uppstår. (Torra fuktfläckar kan ringas in efter sina konturer med blyertspenna för att bevaka förändringar).

Kontrollera om det finns tecken på kondensbildning som biologisk påväxt på trädelar.

Var uppmärksam på förekomsten av skadeinsekter.

Kontrollera vindskivor och vattbrädors täthet och målning.

Golv

Gångmattor bör undvikas, det bildas lätt fukt under. Om så är fallet bör mattan tas bort tills golvet torkat upp. Mattor med tät undersida undviks helt.

Var vaksam på om golvpartier börjar svikta. Anledningen till eventuell fukt undersöks och åtgärdas.

Interiör

Vapenhus, kyrkorum, läktare och sakristia storstädas vår och höst. Däremellan städning vid behov. Storstädning gör att det till exempel går att följa upp nya spår av aktiva insektsangrepp.

Kyrkklockor

Klockornas rörliga delar smörjs och deras funktion och upphängning kontrolleras två ggr per år.

6.3 Kontroller minst en gång per år

Mark

Se till att marknivån inte tillåts stiga för högt utmed socklar.

Se till att marken lutar ut från byggnaden.

Se till att växter inte får fäste nära eller på socklar.

Larmanläggning

Funktionen hos eventuellt brand- och inbrottslarm kontrolleras minst en gång per år.

Nedsmutsning/algpåväxt

Vid kraftig nedsmutsning/påväxt bör rengöring utföras. Detta kan minska skadans omfattning och fördröja behovet av dyrare insats.

Belysningsarmaturer med mera utomhus rengörs från algpåväxt och liknande.

Vindar och torn

Vindar och tornhuv rengörs från fladdermus- och fågelspillning.

6.4 Funktioner under kontinuerlig uppsikt

Tak

Kontrollera tegelpannor och takplåtar, i synnerhet efter hård vind.

Takavvattning

Kontrollera att hängrännor är täta och förmår ta hand om allt vatten vid kraftigt regn.

Kontrollera att vatten från taken leds bort från byggnaden och att vatten inte stänker på fasaden.

Kontrollera att dräneringsledningar fungerar – rensa vid behov.

Hängrännor och stuprör rensas från löv och grenar.

El

Kontrollera att vägguttag mm sitter ordentligt fast.

Se till att förlängningssladdar inte kopplas ihop.

Ersätt kablar och uttag som går varma.

Tillse att så lite som möjligt är inkopplat då kyrkan inte används.

Kontrollera status på utomhusbelysningar.

Elrevision utförs periodiskt av auktoriserad besiktningsman enligt försäkringsbolags villkor.

Åskskyddsanläggning besiktigas och jordtag mäts upp periodiskt.

Brandskydd

Det systematiska brandskyddsarbetet skall pågå kontinuerligt.

Följ uppgjorda rutiner och överenskommelser.

Kontrollera till exempel:

Att brandsläckare och brandfilt hänger på sina platser.

Att utrymningsvägar är fria och utrymningsskyltar lyser även när strömmen bryts. Kontrollera också att eventuella branddörrar är stängda, eller stängs och går i kolv vid utlöst brandlarm

7. Källhänvisningar

7.1 Huvudsakliga källor

Frågeformulär som kyrkans personal besvarat.

Bebyggelseregistrets information

Vård och underhållsplan – Kinnareds kyrka, (2012), Magnus Rosén
Ingenjörbyrå AB

Gullbrandsson, Robin, (red.) (2020) *Ovan valven Medeltida kyrkvindar i Göteborgs stift*. Göteborg, Göteborgs stift.

7.2 Ritningar och foton

Ritningar finns i Antikvarisk-topografiska arkivet i Stockholm.

7.3 Användbar litteratur i underhållsarbetet

Antell, Olof & Karlström, Johan (red.) (1998). *Att sluta värma en kyrka*. 1. [uppl.] Stockholm: Riksantikvarieämbetet

Broström, Tor & Melander, Dan (2008). *Handbok i hållbar energianvändning för kyrkan*. Stockholm: Verbum

Dahlquist, Matilda (2010). Kyrkliga inventarier och inventarieförteckningar: projektrapport. Göteborg: Göteborgs stift

Hidemark, Ove (2017). *Så renoveras torp & gårdar*. Elfte utgåvan
Stockholm: Norstedts

Nevander, Lars Erik & Elmarsson, Bengt (2017). *Fukthandbok: praktik och teori*. 4. utg. Stockholm: Svensk Byggtjänst

Rang, Lars (2012). *Brandskydd i kyrkor*. Stockholm:
Brandskyddsföreningen

Robertsson, Stig (2012). *Fem pelare: en vägledning för god byggnadsvård*. [Ny utg.] Stockholm: Riksantikvarieämbetet.
(Tillgänglig på Internet: <http://kulturarvsdata.se/raa/samla/html/277>
)

Svalin Gunnarsson, Elisabeth (2006). *Säkerhetshandbok för kyrkan*.
Stockholm: Verbum

Svalin Gunnarsson, Elisabeth (red.) (2004). *Att vårda en kyrka*.
Stockholm: Verbum

Att skydda kyrkan mot stöld och brand. (2000). Stockholm:
Riksantikvarieämbetet

Manual för inventering av kyrkliga antikvariska ytor. (2008). Sunne:
KONSTreg®

Tillsyn och besiktning av kyrkobyggnader och inventarier. (1996).
Göteborg: Stiftssamfälligheten i Göteborgs stift

8. Tekniska och administrativa uppgifter

VBK uppdragsnummer	230071
Länsstyrelse	Halland
Kyrka	Kinnareds kyrka
Fastighet	Hylte Kinnared 46:1
Ekonomisk enhet	Falkenbergs pastorat
Socken	Kinnared socken
Kommun	Falkenbergs kommun
Län	Halland
Stift	Göteborgs stift
Uppdragsgivare	Falkenbergs pastorat Johan Södergren Nygatan 41 311 31 Falkenberg 034-637 109
Projektansvarig VBK	Hampus Winroth Byggnadsantikvarie 031-703 35 64 Hampus.winroth@vbk.se

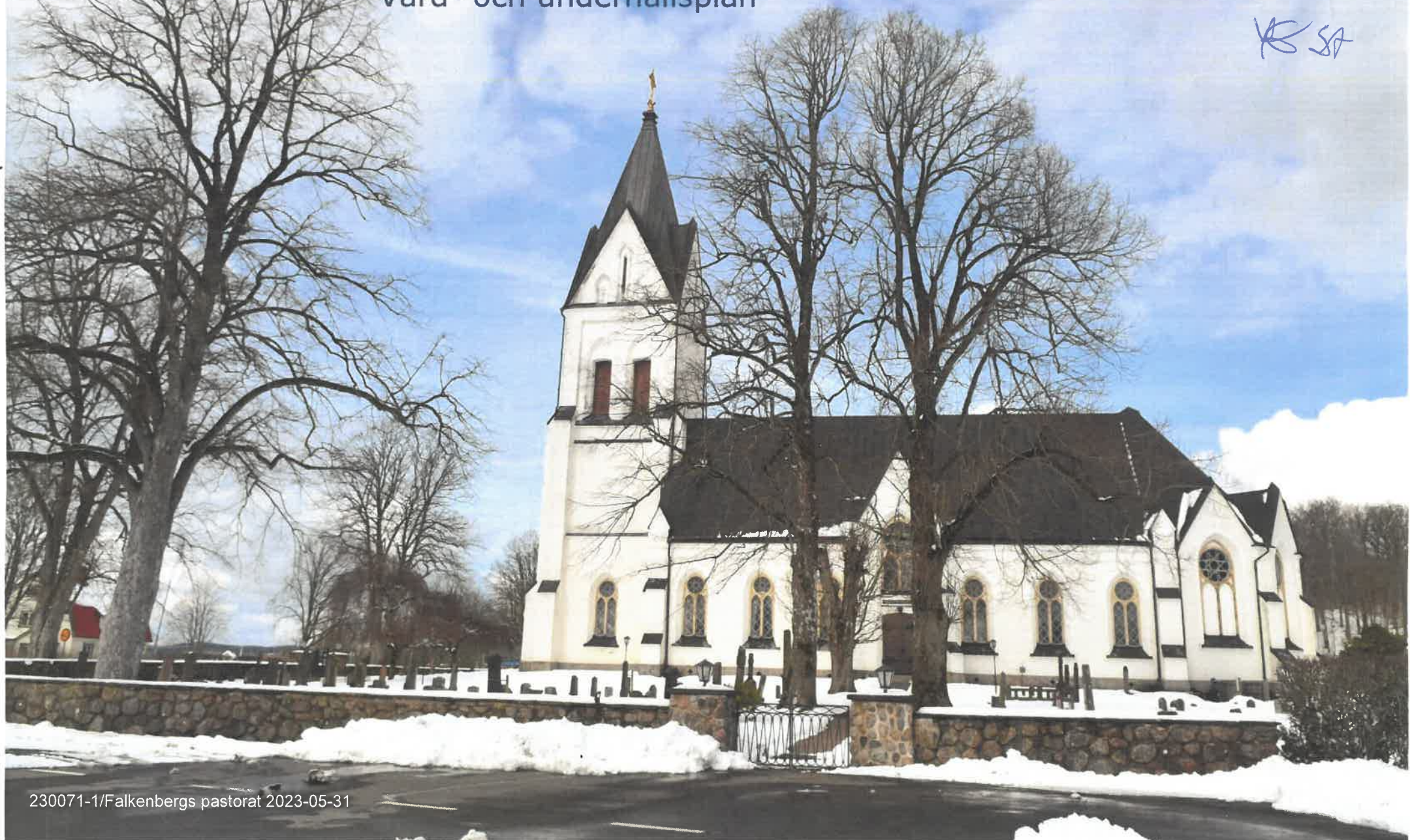

Okome kyrka

Vård- och underhållsplan

VE SA

Okome kyrka
Vård- och underhållsplan
Kyrkobyggnad

Rapport: Hampus Winroth och Maja Bernerman
Grafisk: Form och Layout VBK
Foton: Hampus Winroth

VBK Konsulterande Ingenjörer AB
Falkenbergsgatan 3
412 85 Göteborg
tel. 031-703 35 00
www.vbk.se

Org.nr: 556608-6103
Medlem i Innovationsföretagen
Kvalitets- och miljöcertifierade
enligt ISO 9001 och 14001

Innehåll

SAMMANDRAG

1. INLEDNING OCH BAKGRUNDSFAKTA

- 1.1 BAKGRUND
- 1.2 SYFTE
- 1.3 PLANENS FÖRNYELSE
- 1.4 DISPOSITION
- 1.5 PLANENS UTFÖRARANDE
- 1.6 KYRKANS ANVÄNDNING

2. LAGSTIFTNING OCH HANDLÄGGNING

- 2.1 HANDLÄGGNING AV ÄRENDE

3. KULTURHISTORISK KARAKTÄRISTIK

- 3.1 KYRKOMILJÖ
- 3.2 HISTORIK
- 3.3 KYRKUBYGGNAD, EXTERIÖR
- 3.4 KYRKUBYGGNAD, INTERIÖR

4. BESIKNINGSRESULTAT OCH ÅTGÄRDSBEHOV

- PRIORITERING AV ÅTGÄRDER
- 4.1 MARK
- 4.2 EXTERIÖR
- 4.3 INTERIÖR
- 4.5 BRAND- OCH SÄKERHET
- 4.7 KLIMAT
- 4.8 TILLGÄNGLIGHET

5. SAMMANSTÄLLNING, ÅTGÄRDSBEHOV

- 5.1 AKUTA ÅTGÄRDER (1)
- 5.2 ÅTGÄRDAS INOM 1 - 3 ÅR (2)
- 5.3 ÅTGÄRDAS INOM 4 - 6 ÅR (3)
- 5.4 ÅTGÄRDAS INOM 7 - 12 ÅR (4)
- 5.5 ÅRLIGT ÅTERKOMMANDE KONTROLL ELLER ÅTGÄRD (Å)

6. PLAN FÖR SKÖTSEL AV KYRKUBYGGNAD

- 6.1 ALLMÄNT
- 6.2 KONTROLLER VÅR OCH HÖST
- 6.3 KONTROLLER MINST EN GÅNG PER ÅR
- 6.4 FUNKTIONER UNDER KONTINUERLIG UPPSIKT

7. KÄLLHÄNVISNINGAR

- 7.1 HUVUDSAKLIGA KÄLLOR
- 7.2 RITNINGAR OCH FOTON
- 7.3 ANVÄNDBAR LITTERATUR I UNDERHÅLLSARBETET

8. TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

1
2
2
2
2
3
3
4
4
6
6
6
7
7
9
9
9
12
25
46
46
47
48
48
49
50
51
52

53
53
54
55
56
57
57
57
58

Sammandrag

Okome Kyrka är belägen centralt i Okome, nordost om Falkenberg. Kyrkan ligger på gränsen mellan öppet odlingslandskap och skogsmark och ingår i Ätradalens riksintresseområde för kulturmiljövården. Okome kyrka är byggd ovanpå den gamla medeltida kyrka som en gång låg på platsen. Den nya kyrkan av sten och putsade fasader byggdes 1890–91 i nygotisk stil efter ritningar av Göteborgsarkitekten Adrian Crispin Peterson. 1960–61 genomgick kyrkan en stor omgestaltning då ny inredning av furu satte sin prägel på kyrkorum och församlingssal.

Rutiner för besiktning av kyrkan exteriört finns framtaget. Delar av åtgärdsplaner i det här dokumentet handlar om felavhjälpande underhåll, snarare än planerat underhåll. Det är sådant som kunde upptäckas och åtgärdas efter periodiska fastighetsronderingar. Exempelvis utkastarna från stuprör som släpper vatten på betongsockeln, läckage mellan ljudluckor och smyggar samt skadedjur i tornets olika plan.

Kyrkan har behov av utvändigt underhåll med renovering av fasader, plåttak, och fönstrens ytterbågar. I planering framåt bör man överväga att utföra åtgärderna inom samma entreprenad.

Invändigt genomgick kyrkan 2013 en större ombyggnation av församlingssalen, delar av läktaren och kyrkorummet samt vapenhuset. Ytskiktet i dessa delar är i god status med endast mindre partiella områden som behöver påbättras. Där putssläpp förekommer är troligen en högre fuktbelastning orsaken. Generellt är bänkinredning i gott skick men behov av enstaka lagningar av trasigt armstöd och dylikt finns. Golven i kyrksalen är också slitna. Ytskiktet släpper partiellt.

1. Inledning och bakgrundsfakta

1.1 Bakgrund

Svenska kyrkan förvaltar kanske det största kulturarvet i Sverige. Staten anser att bevarandet av de kyrkliga kulturvärdena – trots delningen mellan Svenska kyrkan och staten år 2000 – är en angelägenhet för hela samhället, samt att det inte är rimligt att kostnaden för detta allmänintresse skall bäras endast av Svenska kyrkans medlemmar. Kyrkoantikvarisk ersättning är samtliga medborgares ersättning till Svenska kyrkan för att kyrkornas kulturhistoriska värden skall kunna upprätthållas och göras tillgängliga för alla. Ersättningen skall fördelas så att största möjliga bevarandeeffekt uppnås.

Kyrkoantikvarisk ersättning avser kyrkobyggnad, kyrkliga inventarier, begravningsplats och kyrkotomt, som är skyddad enligt 4 kap. i kulturmiljölagen, (KML). Det gäller alla Svenska kyrkans kyrkobyggnader och begravningsplatser tillkomna 1939 och tidigare och ytterligare några, enligt särskilt beslut. För kyrkliga inventarier gäller att de skall vara kulturhistoriskt värdefulla enligt KML 4 kap. 6 § och uppförda i församlingens inventarieförteckning.

Kyrkoantikvarisk ersättning kan erhållas för arbeten på byggnader, mark, vegetation och inventarier. En förutsättning för att erhålla kyrkoantikvarisk ersättning är att en vård- och underhållsplan har upprättats.

1.2 Syfte

Syftet med vård- och underhållsplanen är:

- Att skapa långsiktighet och helhetssyn i pastoratets fastighetsförvaltning och tillsyn av byggnaderna.
- Att vara ett hjälpmedel i processen med att söka kyrkoantikvarisk ersättning.

- Vård- och underhållsplanen utgör grundval för bevarande av kyrkans kulturhistoriska värden och omfattar i första hand de delar av byggnaden som skyddas av KML.

1.3 Planens förnyelse

Vård- och underhållsplaner för kyrkor skyddade enligt KML skall förnyas minst vart tionde år för att godtas som underlag för ansökan om bidrag.

En vård- och underhållsplan för Okome kyrka utfördes 2009 av Lars Persson Byggkonsult AB i Samarbete med Kulturmiljö Halland, Laholms Målerikonservering. Föreliggande dokument ska ses som en revidering och omarbetning av den tidigare vård- och underhållsplanen och har till stora delar baserats på den.

Vård- och underhållsplanen skall vara aktuell. Förslagsvis kan församlingens revisor kontrollera att planen hålls aktuell vid den årliga verksamhetsrevisionen. Planen bör revideras fortlöpande då förändringar sker. Utförda arbeten, noteringar, rättelser, kommentarer med mera förs in i planen. Det är lämpligt att en speciellt utsedd person inom församlingen har ansvar för planens handläggning och förnyelse.

Vård- och underhållsplanen skall vara fastställd av kyrkoråd eller ansvarigt organ i församlingen.

1.4 Disposition

Vård- och underhållsplanen innehåller några inledande avsnitt med faktauppgifter och kulturhistorisk karaktäristik, följt av besiktningsresultat med en sammanställning av kyrkans åtgärdsbehov. Inventeringen presenteras i tabellform med undantag för vissa av kapitlen rörande tekniska funktioner. Besiktningsresultatet åtföljs av en sammanställning av de föreslagna åtgärderna indelade i prioritetsordning. Planen avslutas med exempel på periodiskt återkommande kontroller och skötselåtgärder.

Vård- och underhållsplanen gäller endast kyrkobyggnaden med dess fasta inventarier.

1.5 Planens utförande

VBK har tagit fram Vård- och Underhållsplanen och arbetet har utförts av Hampus Winroth samt Maja Bernerman. Falkenbergs pastorat har beställt vård- och underhållsplanen och Johan Södergren har varit kontaktperson i arbetet.

1.6 Kyrkans användning

Församlingen har ej återkopplat om aktuell användning. Vid tidigare VoU-plan uppges att:

”Gudstjänst firas ungefär varannan söndag, dessutom firas ungefär 15 dop, vigsel och begravningsgudstjänster per år.”

2. Lagstiftning och handläggning

Okome Kyrka är skyddad enligt 4 kap Kulturmiljölagen. Den omfattas av generell tillståndsplikt.

Enligt kulturmiljölagens 4 kapitel skall Svenska kyrkans kyrkobyggnader, kyrkliga inventarier och kyrkotomter samt begravningsplatser vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värden inte minskas och deras utseende och karaktär inte förvanskas.

Församlingen har enligt kulturmiljölagen skyldighet att söka tillstånd från länsstyrelsen för att bygga om eller bygga till, ändra, tillföra eller flytta bänkar, dopfunt, altare, konstnärlig utsmyckning med mera, ändra eller göra nya installationer, ändra färgsättning eller ytskikt, göra andra ingrepp i eller ändringar av exteriör, interiör eller fast inredning, renovera eller installera ny orgel.

Motsvarande regler finns för kyrkotomt/begravningsplats och inventarier.

2.1 Handläggning av ärende

Vård- och underhållsplanen är ett instrument för att göra det enklare att ta hänsyn till kulturhistoriska värden i underhållsplaneringen. För många åtgärder i planen går det att söka kyrkoantikvarisk ersättning.

Församlingen bör göra en årlig fastighetsbesiktning för att inför budgetarbetet uppdatera sina underhållsplaner. Vård- och underhållsplanen är en hjälp i arbetet med att planera KAE-ansökningarna, men den ger inte ett färdigt underlag för att söka ersättning för åtgärder.

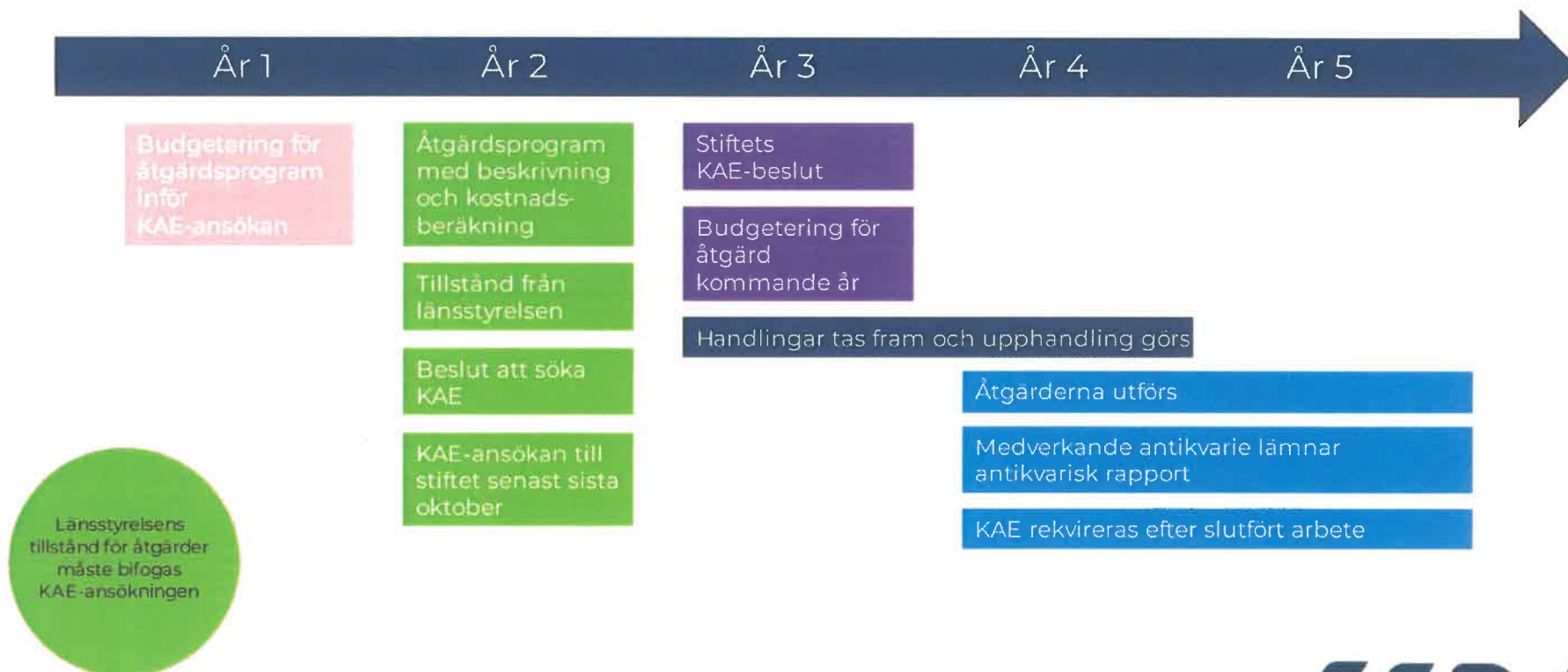
För att planera och söka kyrkoantikvarisk ersättning för en större underhållsåtgärd kan det behöva budgeteras även för en förstudie eller framtagande av åtgärdsprogram. Så här kan ett arbetsflöde se ut.

1. En vård och underhållsplan tas fram och integreras med församlingens underhållsplanering. Underhållsplaneringen uppdateras efter varje årlig fastighetsgenomgång.
2. Vid budgetläggning budgeteras för att ta fram underlag för aktuella KAE-ansökningar under följande vår.
3. Underlag med åtgärdsbeskrivning och kostnadsberäkning tas fram. För tillståndspliktiga åtgärder söks tillstånd från Länsstyrelsen. När tillstånd har beviljats kan beslut om att söka KAE tas. Ansökningar skickas till Stiftet löpande.
4. Följande år meddelar stiftet sitt KAE-beslut och församlingen kan budgetera för åtgärderna under kommande år.
5. Därefter kan församlingen handla upp och utföra åtgärderna för att rekvirera bidraget inom de två åren de beviljade medlen är tillgängliga.

KAE-processen sträcker sig således över flera år. Från budgetering inför förstudie, för ansökan året efter, beslut året därpå och tillgänglig KAE efter ytterligare ett år. Det går att utföra åtgärder innan KAE-tilldelning är beslutad, förutsatt att ansökan skickas innan arbetena påbörjas.

Utifrån ekonomiska förutsättningar kan en ekonomisk enhet också söka kyrkounderhållsbidrag, KUB, för underhållsåtgärder. Processen ser olika ut för de olika stift. Kontakta ert stift för frågor kring KUB.

Flödesbeskrivning KAE-processen

3. Kulturhistorisk karaktäristik

3.1 Kyrkomiljö

Okome Kyrka är belägen centralt i Okome, nordost om Falkenberg. Kyrkan ligger på gränsen mellan öppet odlingslandskap och skogsmark och ingår i Åtradalens riksintresseområde för kulturmiljövården. Pastorsexpeditionen ligger norr om kyrkan och skolan ytterligare en bit norrut. Kyrkogården inhägnas av stenmurar som kantas av trädrader och genombröts av smidesgrindar.

3.2 Historik

1891 uppfördes Okome kyrka på platsen för den rivna gamla Okome kyrka. Kyrkan byggdes med murarna utanför den gamla medeltidskyrkan efter ritningar av Adrian Crispin Peterson.

Vid installation av ett vattenburet värmesystem 1960 påträffades i det nuvarande pannrummet, den gamla kyrkans kormur, från 1816, med förskjutning mot norr, 520 cm från långhusets sydmur, strax väster om den nya kyrkans kor.

Inredning och inventarier från Okome gamla kyrka förvarades på tornvinden men såldes 1903 ut för att inte förstöras. Sakerna erbjöds i första hand att inköpas av Kungl. Vitterhetsakademien, därefter såldes vissa saker till privatpersoner.

1936 genomgick kyrkan interiöra förändringar efter förslag av arkitekt Harald Wadsjö. bland annat återköptes och uppmonteras en baldakin från Kulturen i Lund. Baldakin, altarpupsats och läktarbarriär hade köpts in av Kulturen i Lund vid försäljningen 1903. Återmonteringen utfördes av byggmästare Gottfrid Raning.

1960 påbörjades en omfattande ombyggnation av Okome kyrka efter förslag av arkitekt Johannes Olivegren, Göteborg. Förslaget framarbetades 1957. Syftet var bland annat att minska antalet sittplatser, bereda

plats för en ny sakristia, öka utrymmet på orgelläktaren och att göra det möjligt att använda vissa äldre inredningsföremål som tillhört den gamla kyrkan. Åtgärderna koncentrerades främst till ett utrymme kring mittaxeln. Riksantikvarieämbetet godkände insatserna men skrev i ett utlåtande att *"Ämbetet kan slutligen icke underlåta att konstatera, att kyrko-interiörens omgestaltning blir så fullständig att dess ursprungliga karaktär går helt förlorad. Med hänsyn därtill och då kyrkan ur kulturhistorisk synpunkt knappast kan anses omistlig kunde med fog ifrågasättas, huruvida icke de föreliggande önskemålen rimligen hade kunnat tillgodoses genom byggandet av en helt ny kyrka, varvid medgivandet till rivning av den befintliga kunde ha varit motiverat."* Vid insatsen sågs även kyrkans uppvärmningssystem över av Mahrströms Ingenjörbyrå, Halmstad.

Vid ovanstående ombyggnation utfördes också konservatorsarbeten på predikstol och baldakin, båda från 1649, altarpupsats, läktarbarriär, två skulpterade och två icke skulpterade ramverk. Arbetet utfördes av Thorbjörn Engblad, Alingsås, som skrapade och löste bort påmålade färglager och bättrade ursprungsfärgerna. Retuscher utfördes med tempera. Vid åtgärderna på nummertavlorna konstaterade T Engblad att den minsta nummertavlan var ihopsatt av delar som troligen härrör från en baldakin. Den större tavlans ramverk bör ha inramat en så kallad jubeltext. De två släta ramarna ansåg Engblad ha inramat Gustaf III:s och Karl XIII:s tal till städerna. Till förstärkning av träet användes paraffin. Läktarbarriären och altarpuppställningen återinköptes från Kulturen i Lund för att restaureras och uppmonteras i kyrkan. Altarpupsatsens texter i guldfärg ansågs av T Engblad vara från 1636, med undantag från årtalet 1817.

1979 fördes diskussioner gällande kyrkans orgelverk. En Salomon Molander-orgel från 1890-talets början. Ett tidstypiskt senromantiskt instrument med två manualer och ett sekundärt tillbyggt pedalverk. *"Ett av de mycket få större orgelverk som bevarats av Molanders produktion och ett intressant exempel på det västsvenska orgelbyggeriet under den senromantiska epoken."* Församlingen ville till en början ersätta det befintliga orgelverket, men RAÄ ansåg att orgeln borde tillmätas ett sådant musikaliskt och kulturhistoriskt värde att den borde behållas och upp-
rustas. Då församlingen meddelade ämbetet att man av såväl

ekonomiska som praktiska orsaker inte kunde acceptera ämbetets förslag föreslogs att en ny kororgel skulle få komplettera den befintliga orgeln. Även Musikaliska akademins orgelnämnd ställde sig tveksam till en restaurering av den befintliga orgeln och slutligen beslutades i Kommundepartementet att den befintliga orgeln skulle "*ges en pietetsmässig magasinering*", märkning, förvarande och upptagande i kyrkans inventarieförteckning samt registrering hos RAÄ och orgelnämnden, och att ett nytt orgelverk skulle få byggas i Okome. Det nya orgelverket tillverkas av Tostareds kyrkorgelfabrik.

3.3 Kyrkobyggnad, exteriör

Långhus, kor och torn har en sockel av natursten med valvöppningar, dörr- och fönsteromfattningar av tegel-murverk. Fasaderna är utförda med spritputs, avfärgade med silikatfärg. Fasaderna artikuleras med strävpelare, spetsgavlar, fönsteromfattningar i gult tegel och ett polygonalt kor med stora rundfönster. Fasaderna är dekorerade med slätputsade friser, dekorband och ursparingar. I naturstenssockel vid SV hörn är inhugget årtalet –1891.

Över huvudentrén i V finns en reliefbild av Jesus med ett lamm i famnen och får runt omkring. Över respektive tvärskeppsentré finns en guldförgyllt inskriptionstext med svart bakgrund – nåd och sanning.

Takkonstruktionen är utförd av trätakstolar som vilar direkt på murkrönen. Yttertak över långhus och kor samt murkrönsbetäckningar är belagda med målad galvplåt. Torntakets spira är belagd med kopparplåt och tornet kröns av ett guldförgyllt kors. Takavvattning sker via fotränna och rännदार med utkastare till stuprör.

Fönstren är utförda spetsbågeformade med spröjsindelade, fasta bågar av målat järn. Ytterdörrar är av träkonstruktion med målade, stående träpanel och kraftiga dekorgångjärnsbeslag. Ljudluckorna har målad, horisontell träpanelbeklädnad. Entrétrappor är utförda av granit. Norra tvärskeppsentrén är handikappanpassad.

3.4 Kyrkobyggnad, interiör

Kyrkorummet har trägolv av betsad gran. Väggarna är slätputsade och målade i bruten vit kulör. Vid dörrarnas sidor i norr och söder finns rundbågeformade höga putsade nischer. Över dörrarna finns stora rundbågeformade nischer med sluttande solbänkar. Väggarna består dessutom av en spontad träpanel, laserad i vit kulör. Panelen bildar omfattningar runt fönstren som är rundbågeformade. Rundbågarna är av trä och täckmålade i grå kulör med en liten smal guldfärgad list. På sidorna går det ner anfinger med kapitäl utsmyckade med nygotiska trepass i guld. Träbågarna går över hela valvet och ner på väggarna som utsmyckning. I väster har man tillfört en ny läktarbarriär i äldre stil utanpå den gamla. Väggen är delvis av glas med stålomfattningar i vit kulör, med dörr in till sakristian och samlingsrummet, samt träpanel av furu med stora släta ytor.

Kyrkan har främst spegeldörrar där speglarna är täckmålade i ljusgrå kulör med lister list i mintgrön kulör och avfasad guldmålade kanter. Dörrfoder av trä är täckmålade i grå kulör.

Fönstren är huvudsakligen 2-kopplade, svagt spetsbågeformade och har innerbågar av trä med enkla fönstervred i metall. De är täckmålade i bruten vit kulör. Ytterbågar har gjutjärnsspröjs i X-form samt gjutjärnsbågar och är täckmålade i bruten vit kulör. Överst finns hjulfönster med spröjs formade som en blomma, rosettfönster. Fönstren sitter i slätputsade nischer. Fönsterbänkar är enkla och målade i grå kulör.

Taket består av ett trätunnvalv med liggande spåntad träpanel, laserad i vit kulör med träbågar täckmålade i grå kulör som sträcker sig över hela valvet.

Koret är rundavslutat i lika bredd som långhuset. Koret är upphöjt på en halvcirkelformad träkonstruktion med två trappsteg i mörkare kulör. Man har genom Johannes Olivegrens renovering 1960–61 format en koromgång, eller en processionsgång i både långhus och kor. Koret ramas in av en konstruktion med laserade raka träpelare av furu. Överst bildar de

ett modernt kors smyckat av tre glödlampor med mässingsfästen. Dessa löper i en halvcirkel och ramar in koret.

Altaret är av trä, utformat av Johannes Olivegren, utsmyckat med 5 guld-målade träkors. Överst ligger en tjock furuskiva.

Altaruppsatsen från 1600-talet står på en träkonstruktion av furu, Olivegren. Nederst på altaruppsatsen finns en list med ANNO MDCXXXVI med inskriptionstext samt utsmyckade lister med små träkonsoler i rött, blått och guld. Corpus inramas av en rundbåge i trä som bärs upp av karyatider, en utsnidad man av trä till vänster och en kvinna till höger. Överst finns änglaansikten. Motivet är nattvarden, färgstarkt med rött, lila, grönt och blått på en svart bakgrund. 4 kolonner målade med gulfärg finns i denna del av altaruppsatsen. På sidorna finns ett snidat träparti med en mansfigur till vänster och en kvinnofigur till höger. Ytterligare en tavla med Guds öppnande famn finns på båda sidor om denna. Överst en avhuggen trekantsgavel med en kvinna överst, Justitia samt två män på hennes sidor. Årtalet 1817 står också på altaruppsatsen.

Altarringen är halvcirkelformad, uppförd i svagt vitlaserad furu. Knäfall med klädd dyna i brun kulör. Predikstol och baldakinär i ek och från 1649. Nu står den på korets upphöjda del. Tidigare stod den i norr in mot väggen. Baksidan är utformad av Olivegren med ett träverk av laserad furu. Foten är 8-kantig, av trä, täckmålad i brun kulör med en kraftig rundad list, målade i mintgrön kulör, sedan en list i rött. Nederdelen är välvd och marmorerad i brunt, grått och lite grönt. Rikt utsmyckad med utsnidade detaljer i trä, änglaansikten med vingar med mera. Korgen är indelad i 4 delar med bibliska motiv. I mitten finns rundbågar och på sidorna pilastrar med utskurna skulpturer. Färgerna går i grönt och rött. På sidorna av tavlorna finns större utsnidade träskulpturer, apostlarna med attribut. Överst finns en guldskrift och änglaansikten. Ljudtakets är rikt utsmyckat

med 6-rutor. Insidan har ett rikt dekorerat listverk, ANNO 1649 står här. I taket hänger en duva i guld. Taket är indelat i ett profilerat listverk med änglaansikten.

Bänkinredningen består av öppna bänkar med samma träkonstruktion som övrig inredning i kyrkan. Stående hörnstolpar av trä. Ryggytan består av en laserad träbräda i furu, som går igenom den stående sidostolpen. Sittytan består av en bredare furuskiva. I bänkarna finns det tygdynor i blå kulör som har svarta skinnfästen. Bänkarna är indelade i 4 kvarter. Varje kvarter har en hög trästolpe på sidorna som kröns av tre glödlampor med mässingsfästen. Lika de i koret. Utmed väggarna i N och S står äldre kyrkbänkar av trä, täckmålade i vit kulör. Ryggytan har en pärlspåntspanel. Sidostyckena har en klöverformad överdel med mintgröna detaljer samt guldlist. De harmonierar med läktarbarriären och orgeln. LÄKTARBÄNKAR - Äldre bänkinredning. Dock har bänkarna inga målade sidostycken som de i långhuset.

4. Besiktningsresultat och åtgärdsbehov

Prioritering av åtgärder

I de åtgärdssammanställningar som gjorts har följande prioriteringsordning använts.

Prioritet 1: Akut åtgärd

Prioritet 2: Åtgärdas inom 1 – 3 år

Prioritet 3: Åtgärdas inom 4 – 6 år

Prioritet 4: Åtgärdas inom 7 - 12 år, eller av estetiska skäl tidigare.

Prioritet Å: Årligt återkommande kontroll eller åtgärd

4.1 Mark

4.1.4 Konstruktioner på mark

TORNTRAPPA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan /prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Entrétrappa mot väst av natursten med bruksfog mellan stenblock.	Fogurfall mellan stenblock. Generellt eroderad fog och släpp mellan fog och sten.	100 % omfogning.	2		

BROSTEG VID KOR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan /prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Brosteg mot öst av natursten med bruksfog mellan stenblock.	Fogurfall mellan stenblock. Generellt eroderad fog och släpp mellan fog och sten.	100 % omfogning.	2		
ENTRÉTRAPPA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan /prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Entrétrappa mot söder av natursten med bruksfog mellan stenblock.	Generellt eroderad fog och släpp mellan fog och sten.	100 % omfogning.	2		

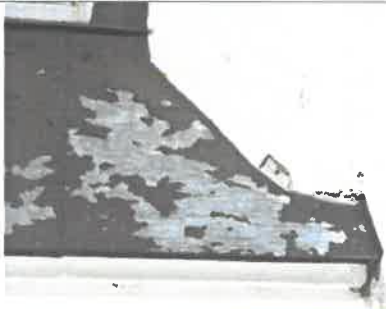
KÄLLARTRAPPA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan /prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Källartrappa mot söder av platsgjuten betong.	Eroderad yta i måttlig omfattning.	Åtgärd av stuprör behövs för att minska fuktbelastningen . Se takavvattning.	1	Källaren är inte ursprunglig. Möjligen byggdes den 1960 då värmesystemet i kyrkan byggdes om.	
PÅGJUTNING KRING PANNRUM	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan /prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Pågjutning kring källare vid pannrum av betong.	Eroderad yta, sprickor, betongskador, påväxter och saltutfällningar.	Betonglagning.	3		

4.2 Exteriör

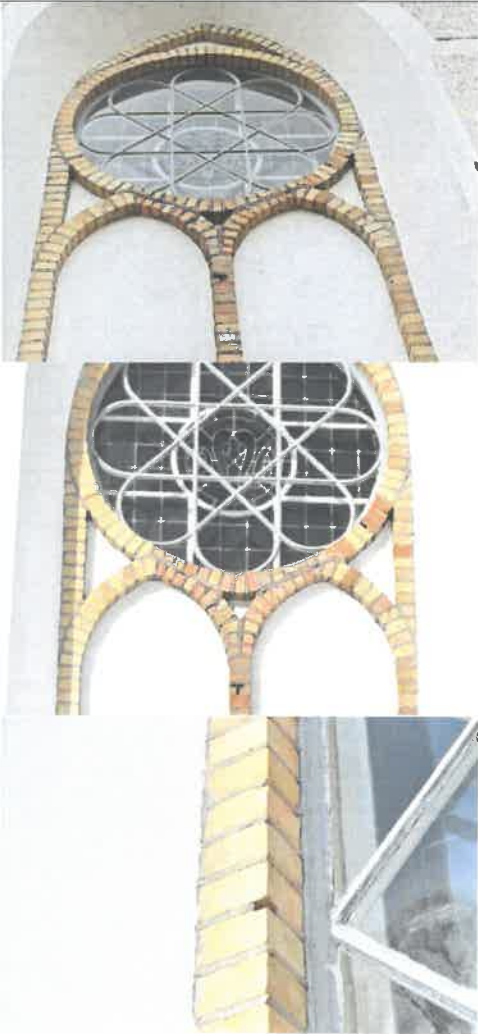
4.2.1 Socklar

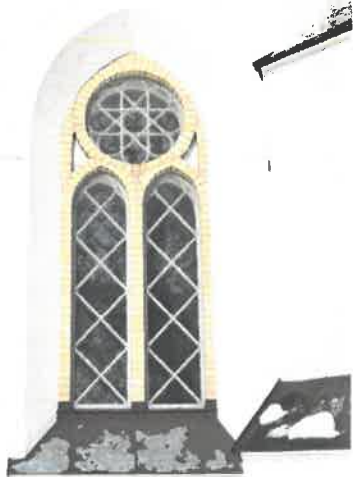
Sockel	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan /prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Sockel av natursten.	Urfall av fog mellan naturstensblock.	100 % omfogning.	2		

4.2.2 Fasader

PUTS	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
 	I huvudsak spritputsade fasader med skurad ytputs kring fönsteröppningar, gesimser, strävpelare och dylikt. Eventuellt är putsen eller delar av putsen cementbaserad. Enligt tidigare VoU är putsen kalkbaserad.	Punktala bompartier nertill mot sockel och på strävpelare. Från vissa fönster löper sprickor från fönsteröppningens spetts och upp mot takfot samt sprickor från fönsterbleck ner till sockel. I anslutning till fönsterbleck och sockel förekommer punktala putsskador. Putskant på bleck saknas. En något större skada finns i anslutning till gångjärn vid porten till tornet.	Punktala putslagningar. Provtagning på puts bör utföras innan putslagning utförs.	3	Putslagningar utförda år 2004–05. Putslagning och avfärgning med silikatfärg – fabr Mäster Olof.	

AVFÄRGNING	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Enligt tidigare VoU är fasaderna avfärgade med silikatfärg. Över tvärskeppsentréerna finns en gulförgyld inskriptionstext (Nåd och sanning) med svart bakgrund.	Punktalt eroderad och bortnött avfärgning. Smuts eller påväxt ovan plåttäckningar och i hörn.	Ny avfärgning. Provtagning av befintlig avfärgning bör utföras innan ny appliceras.	3	Avfärgning med silikatfärg – fabr Mäster Olof. utförda år 2004–05.	

TEGELMASVERK	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Masverk av gult ½-stens tegel följer bågarnas kontur och smyg.	Tegelskador och fogsläpp på tegel kring utsida fönsterbågar på vissa av fönstren.	Omfogning gult tegel och byte trasiga tegelsten.	3		

PLÅTAVTÄCKNINGAR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
 	Plåttäckning av målad galv- plåt på strävpelare, gesimser och fönsterbleck. Putskanter saknas mot anslutande puts.	Kraftiga färgsläpp partiellt. Mindre punktala rostangrepp. Putskanter saknas mot anslutande puts. På tornfasaden finns genomrostat fönsterbleck på rosettfönstret samt på plåttäckning nedre gesims.	Målning och punktala rotskyddsmålning.	1		Utförs under vår 2023

4.2.3 Portar och dörrar

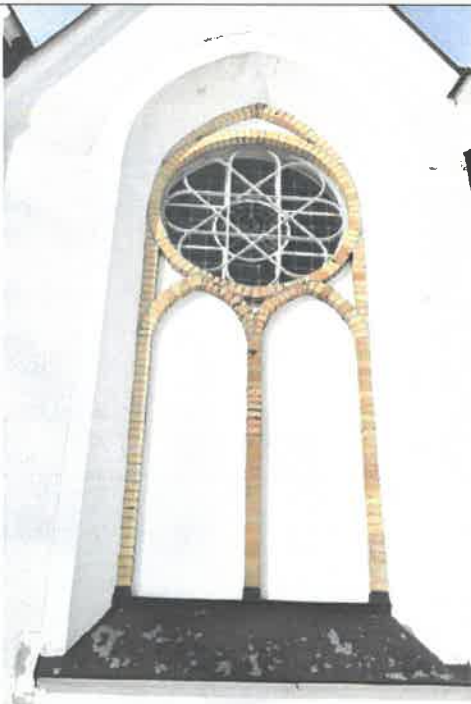
ENTRÉPORT TORN	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Pardörr åt väst med stående träpanel. Portgångjärn med dekorgångjärnsbeslag.	Torksprickor nertill. Färg är generellt blekt.	Ommålning.	3		

NORRA PORTEN	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Pardörr åt norr med stående träpanel. Portgångjärn med dekorgångjärnsbeslag.	Torksprickor nertill. Färg är generellt blekt. Dragigt mellan dörrblad och smyg, tätning brister.	Ommålning. Komplettera tätning mellan dörrblad och smyg. Alternativt justering.	3		
ÖSTRA PORTEN	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Enkeldörr åt öst med stående träpanel. Portgångjärn med dekorgångjärnsbeslag.	Torksprickor nertill. Färg är blekt. Dörrblad hänger mot trappavsatts.	Ommålning. Justering av dörrblad.	3		

SÖDRA PORTEN	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Pardörr åt söder med stående träpanel. Portgångjärn med dekorgångjärnsbeslag.	Torksprickor nertill. Färg är generellt blekt.	Ommålning.	3		
KÄLLARDÖRR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Enkeldörr av stående panel.	Färg är generellt blekt och färg flagnar nertill.	Ommålning.	3		

4.2.4 Fönster, luckor

FÖNSTER MOT NORR, SYD OCH TORNFASAD	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	I huvudsak fasta ytterbågar av gjutjärn. Parvis höga spetsbågiga fönsterluffer nedtill och rosettfönster upptill. Spröjs i diagonalmönster samt blommönster i rosettfönster. Innerbågar av vitmålat trä öppningsbara och helglasade med klarglas. Ett stort rosettfönster ovan entré på tornfasad. Enkelglasat i gjutjärn.	Ytterbågar: - Rostutfällningar i stor omfattning på gjutjärnsbågar mot utsida. Mot mellansidor är rotsutfällningarna i mindre omfattning. - Punktala påväxter på insida gjutjärnsbågar. - Punktala färg och kittsläpp i stor omfattning på utsida gjutjärnsbågar. - Enstaka spruckna glastrutor. Innerbågar: - Spricka i valvkrön mellansidor. - Kondensspår i mellansidor. - Färg på bågar i gott skick.	Ytterbågar: - Rostskyddsmålning och ommålning. - Omkittning 100%. - Byte trasiga glastrutor.	2	Samtliga fönster har målats i mellansidor och invändigt i samband med ombyggnationen av läktaren 2013. År 2004-05 utfördes ommålning av fönster.	

FÖNSTER MOT ÖST	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Fasta ytterbågar av gjutjärn. Parvis spetsbågiga blindfönster nedtill och rosettfönster upptill med spröjs i blommönster. Innerbågar av vitmålat trä med spröjs samt blyinfattade oregelbundna glas.	Ytterbågar: - Rostutfällningar i stor omfattning på gjutjärnsbågar mot utsida. Mot mellansidor är rotsutfällningarna i mindre omfattning. - Punktala påväxter på insida ytterbågar. - Punktala färg och kittsläpp i stor omfattning på utsida gjutjärnsbågar. - Enstaka spruckna glasrutor. Innerbågar: - Färg på bågar i gott skick.	Ytterbågar: - Rostskyddsmålning och ommålning. - Omkittning 100%. - Byte trasiga glasrutor.	2	Samtliga fönster har målats i mellansidor och invändigt i samband med ombyggnationen av läktaren 2013. År 2004-05 utfördes ommålning av fönster.	
FÖNSTER MOT VÄST	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Runda spröjsade träfönster.	Kraftiga färgsläpp och gråträ. Punktalt släpp av kitt.	Ommålning, omkittning och ev. rötskadelagning.	2	År 2004-05 utfördes ommålning av fönster.	

LJUDLUCKOR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Ljudluckorna (8 st) av målad, horisontell träpanelbeklädnad, varav 2 st motordrivna	Kraftiga färgsläpp, gråträ och troliga rötskador. Stor omfattning av småflugor mellan ljudluckans anslag till smyg/murverk.	Ommålning, och byte rötskadat virke.	2		

4.2.5 Tak

TAK LÅNGSKEPPET	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Skivtäckt plåttak och fotrännor av galvaniserad plåt målat i svart kulör över kor och kyrksal (långhus). Södra takfallet och murkrön är utförda med skivtäckning med stående falsar och norra takfallet är utfört med bandtäckning. Bandtäckningen har mittskarv.	Kraftiga färgsläpp i stor omfattning. Punktala rostangrepp.	Ommålning.	1	År 2004-05 Yttertak: Reparation av rötskadade stomdelar och takbotten i kor, långhus och torn: Omtäckning av torntak med cu-plåt. Omtäckning av kortak, långhusets S takfall och murkrön med färdigbehandlad, belagd galv-plåt- fabr Prelaq Nova. Ommålning av befintlig plåttäckning och plåtbeslagning.	Utförs vår 2023
KOPPARTAK TORN	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Bandtäckt kopparplåt.	Gott skick			År 2004-05 Yttertak: Reparation av rötskadade stomdelar och takbotten i kor, långhus och torn: Omtäckning av torntak med cu-plåt.	

TAKAVVATTNING	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Takavvattning från långhus är utförd med fotränna och utkastare av målad galv-plåt. Från kor och torn tak sker takavvattningen via rännalar och utkastare. Vattenkuper och stuprör med utkastare vid sockel är utförda av koppar med skarprörsvinklar.	Stuprörs-skarvar är vänd mot fasad. Ett styck stuprör läcker vid skarv. Utkast sker intill fasad vilket skapar uppfuktad sockel.	Tätning av läckande stuprör. Se över utkast och ev. förläng så att vattenleds ut längre bort från fasadliv.	1		
SKORSTEN	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Skorsten av rött tegel på kortaket mot öst.	Fogurfall, kraftigt eroderade fogar och punktala påväxter på fogar.	Omfogning ev byte trasig tegelsten samt lagning skadad skorstenskrona.	2		

4.3 Interiör

4.3.1 Kyrkorum med kor

KÄLLARE UNDER KOR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Källare under koret inredd för pannrum och förvaring.	Saltutfällningar på putsad innervägg till höger om dörröppning. Vid syn genom inspektionslucka in under långskeppets grund noteras organiskt material och ritningsrullar.	Håll saltutfällningar under uppsikt. Hög fuktbelastning kan ev. kopplas till stuprörsutkastare på utsidan vägg. Borttagning av organiskt material i grunden under långskeppet samt bättre förvaring för ritningsrullar.	1	I kryputrymmet innanför pannrummet syns grundläggningen till den tidigare kyrkans kor.	

GOLV	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Lackat spontat trägolv. Mörkare pigmenteringar och träplank i olika längdriktningar skapar tydliga indelningar i golvet.	Bruksslitage framförallt i gångar och vid kyrkbänkar.	Behandling. Vid renovering av golvet bör befintlig pigmentering beaktas.	4	Nuvarande utseende utformades i samband med renoveringen på 1960-talet. Ramper har byggts upp på båda sidor om läktaren i samband med ombyggnationen av läktaren 2013.	
GOLV I VINDFÅNG	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Klinkerplattor på golv.	OK, skick	Omfogning.	4		

VÄGGAR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
 HWH_4044,HWH_4045, HWH4315, HWH_4042 	Insida ytterväggar med avfärgad skurad puts.	Sprickor i valvbågar mot söder och norr. Punktalt en mindre skada i anslutning till konsol för valvribbor. Bakom koret i sydöstlig riktning finns ett större "bomparti" med putssläpp. Troligen kan skadan kopplas till stuprörsutkastarna på utsidan som släpper ut vattnet nära väggen. Hela området (trappa ner till källaren) är mycket fuktigt väggen suger upp fukt kapilärt vilket kan ge fuktutslag och putssläpp på insidan.	Punktalt putslagning i koret. Stuprörsutkastare bör åtgärdas enligt förslag för takavvattning.	2 1	I samband med ombyggnaden av läktaren 2013 har väggarna i kyrkorummet rengjorts från smuts så långt som har varit möjligt genom tvätt med målartvätt. Skador störande för ögat har bättrats.	

PARDÖRRAR MOT KYRKSAL OCH MOT VINDFÅNG	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Innerdörrar till vindfång av typ pardörrar med fyra speglar per dörrblad. Förgyllning i fasning mot spegeln.	Generellt slitage, färg något nednött och sprickor efter krympning mellan dörrdelar.	Målning.	4		
TAK	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Taket i kyrksalen är valvbågeformat beklätt med laserad horisontell träpanel. Valvribbor av målat trä delar in kyrksalen mellan fönstren. Detaljer av förgyllning återfinns på valven över fönstren och konsoler vid strävpelarna.	På enstaka valvribbor förekommer släpp av färg.	Punktal målningsskötning av färg på valvribbor där färg släppts.	3		

ALTARUPPSATS	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Äldre altarpuppssats i barockstil från 1636. Placerad ovan altare av furu från renoveringen på 60-talet.	Partiellt finns små mindre bortfall av färg. Stearinskvätt på nedre delar av altartavlan.	Lättare konservatorrens öring. Generell översyn av ytor och eventuell konsolidering av färg.	3	Altarpuppssatsen är från den gamla kyrkan. Återuppställd i kyrkan vid restaureringen 1960-61. Altarpuppssatsen är utförd i ek i barockstil. Centralmotivet framställer nattvarens instiftande. Över detta återfinns en framställning av Fadern med öppen famn och till vänster en reliefbild av Kopparormen i öken samt till höger en reliefbild av Jakobs kamp med Herren vid bäcken Jabbok. Centralmotivet flankeras av pelare med utskurna ansikten nertill. Sidorna har rikt utskurna dekor med växtmotiv, mänskogestalter och andeväsen. Överst finns skulpturer av Moses till vänster och Johannes döparen till höger och i mitten Justitia, som saknar händer och våg.	

ALTARRING OCH LJUSBÄRARE	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Halvrund öppen altarring av limträ i fur med kraftig överliggare. Stoppad dyna på knäfallet.	Gott skick.	Lättare rengöring.	3	Altarring med fast inredning från omdaning från 1960–61 under ledning av Göteborgsarkitekten Johannes Olivegren.	
PREDIKSTOL	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Predikstolen är samtida med altarpopsatsen. Korgen har fyra rektangulära speglar med valvbåge och bildframställning i relief. Spegelarna framställer Jesus sista dagar från Bönekampen i Getsemane till Korsfästelsen. Mellan speglarna står fyra skulpturer av evangelisterna. Utöver detta har korgen rikt utskuren dekor med blommor, frukter, vinrankor, mänskogestalter och andeväsen. Trappa till predikstolen är av furu likt övrig inredning från 60-	Ok skick. Läslampa trasig.	Byte läslampa. Lättare konservatorrengöring.	3	Predikstolen i praktfull barock från 1649 överflyttades till den nuvarande kyrkan när den uppfördes. Den kompletterades med en trappa 1960–61, samtidigt som baldakinen återköptes från Kulturen i Lund och uppsattes. Två änglar på baldakinen är nytillverkade.	

	talet. Baldakinen är sexkantig med rikt skuren dekor och textremsor.					
BÄNKINREDNING	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Långhuset har öppna bänkar med stoppade dynor i blått. Bänkarna är från renoveringen 1960–61 och är tillverkade av fur och troligen ytbehandlade med vax. Längs med långhusets sidor är 10 av de gamla bänkarna från 1895 placerade. Fyra äldre bänkar finns på läktaren. De äldre bänkarna är målade i en grå halvblank oljealkydfärg.	Bänkar från 60-talet är i gott skick. Mindre fläckar på dynor och skav på träkonstruktionen. De äldre bänkarna har mindre färgskav men generellt i ok skick. En bänk är trasig i sammansättningen mot handledaren och bör lagas.	Lagning av äldre bänk utmed långvägg som är trasig i sammansättning en mot handledaren.	2	I kyrkorummet har fyra bänkar som stod längs väggarna tagits bort. En bänkrad har tagits bort i väster.	

4.3.2 Läktare

LÄKTARBARRIÄR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Den äldre övre nygotiska läktarbarriären är av trä med fyrpass-speglar mellan indelningar av ståndarna. Ljusare färgsättning och förgyllda detaljer. Under den äldre läktarbarriären är det nyare tillägget från 60-talet placerat. Barriären är av furu och centrerat på denna har läktarbröstningspaneler från kyrkans föregångare monterats. Den har rektangulära speglar med valvornamentering samt målade bilder av Jesus, Maria och apostlarna. Mellan speglarna finns skuren enässansdekor.	Generellt i gott skick. På den äldre övre barriären spricker delarna isär vid fyrpassmönstret.	Lättare konservatorrengöring.	3	Vid ombyggnationen 2013 flyttades den främre läktarbröstningen, där delar av läktarbröstningen från kyrkans föregångare är monterad. En konservator deltog och gjorde även en översyn av läktarbröstningspanelerna.	

ORGELLÄKTARE	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Golv av plastmatta, väggar och tak likt kyrksalen. I söder står fyra kyrkbänkar av den äldre typen.	Generellt i ok skick. Enstaka träskada på kyrkbänkar och mindre punktala färgsläpp. Mindre färgsläpp på putsad väggyta samt rund igensättning på vägg spricker upp. Ovan fönster mot norr finns en något grövre vertikal spricka ovan fönstervalv.	Punktal avfärgning.	4	Det befintliga bjälklaget till den yngre delen av läktaren har förlängts och läktarbröstningen och väggar under läktaren har flyttats österut i kyrkorummet. Vid flyttning av den främre läktarbröstningen, där delar av läktarbröstningen från kyrkans föregångare är monterad, deltog en konservator, som även gjorde en översyn av läktarbröstningspanelerna. I den nya väggens läge har fyra nya bärande pelare monterats. Pelarna har fått samma infrästa dekor upptill som de gamla pelarna har. Under de nya pelarna har fundament med gjuten sula monterats. Ovanpå läktaren har den övre delen av spiraltrappan byggts in med halvhöga väggar. I det nya läktarbjälklaget framför den ursprungliga läktaren har förvaringsutrymme byggts för förvaring av äldre orgeldelar.	

ORGELFASAD	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Orgeln är placerad på läktaren i väster. Fasaden är från den gamla Molander orgeln från 1891. Den är i nygotisk stil och har tre rektangulära pipöppningar med välvda överdelar. Sidornas pipöppningar är rundade. Överdelen har typisk gotisk avslutning med förgyllda detaljer.	Mindre slitage och färgläpp punktalt. På vissa områden spjälkar färgen mellan orgeldelarnas skarvar. Punktalt lite bom i färgen. I övrigt kladdigt utförd målning ut på förgyllning.	Lättare rengöring.	3		

LÄKTARHALL	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Utrymme bakom läktaren av heltäckningsmatta på golv, vitmålat tack och väggar. Vagg mot läktare av horisontell grönmålad pärlspont. Enkeldörrar med fyra speglar och glasat överljus på var sin sida om orgeln leder in till läktaren.	Gott skick.	målning	4		

4.3.3 Församlingslokaler

GOLV	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Kök, personalrum, rum för spiraltrappa och kontor av lackat trägolv.	Gott skick.	Slipning och behandling.	4	Trägolvet i läktarunderbyggnaderna har bibehållits och slipats och lackats. Närmast tornväggen på södra sidan fick golvet rivas upp för att avloppet ut ur kyrkan skulle kunna åtgärdas. Här har nytt trägolv lagts.	

VÄGGAR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Avser kök, personalrum, rum för spiraltrappa och kontor. Insida ytterväggar och hjärtvägg av natursten är av skurad kalkputs. Innerväggar av gipsade träregelväggar. I kök och personalrum är väggar klädda med akustikplattor samt band av laserad furupanel. Delar av vägg mot kyrksalen är av helglasade partier dörrar.	Gott skick.	Avfärgning på naturstensväggar. Lasering av skivmaterial från 60-talet samt ommålning av gips/träväggar.	4	Ombyggnad 2013: - På väggar mot församlingsdelen har den gamla väggbeklädnaden av laserad furupanel använts och kompletterats med ny väggbeklädnad av laserad furupanel. - De putsade väggarna under läktaren har åtgärdats genom att den befintliga organiska färgen har fräst bort. Skador har lagats med hydrauliskt kalkbruk och väggarna har finputsats med Finputs från Målarkalk. 0502-Y: tak pärlspont, putsväggar, nya träväggar övriga rum, akustikplattor, snickeriluckor och skåpsstommar.	

TAK, PELARE OCH BALKAR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Takpanel av pärlspont. Dekorativt utsmyckade träpelare och balkar. Förgyllning på kapital på pelare.	Generellt i gott skick. Mindre slitage på pelare, färg spricker upp punktalt vid skarvar samt mindre partier av färgbom.	Ommålning.	4	0502-Y: tak pärlspont, putsväggar, nya träväggar övriga rum, akustikplattor, snickeriluckor och skåpsstommar. 2010-G50Y: Spegel i tak och andra befintliga ljusgröna fält i tak och på pelare. Guld (målning) på pelare samlingssal. 1502-Y: pelare, bjälkar, snedställt ursprungligt tak, glasparti, trappräcke	
DÖRRAR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Lackade enkeldörrar	Gott skick.	Omlackning.	4	Befintliga dörrar i furu har rengjorts och lackats. Befintliga dörrar som tidigare varit målade har målats om. Nya dörrar med beklädnad liknande de äldre dörrarna av furupanel eller målade i vit kulör.	

SPIRALTRAPPA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Sättsteg av trä i spiraltrappa. Räcke/ledstång av stål.	I gott skick.	Målning.	4	Monterades i samband med ombyggnad 2013.	

4.3.4 Gamla vapenhuset

GOLV	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Klinkerplattor på golv.	Punktala fog-bortfall.	Omfogning 20% av ytan.	3		
VÄGGAR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Avfärgning på insida yttervägg och hjärtvägg. Övriga väggar av gipsade träregelväggar.	Avfärgning släpper punktalt under trappan på insida yttervägg mot väst.	Punktalt påbättring med avfärgning.	2	2013: Vapenhuset i tornet har inrymts till sakristia med ny textilförvaring på norra sidan samt till förrådsutrymme i kombination med trappan upp till tornet på södra sidan. De befintliga putsade väggarna i vapenhuset var dåligt skick. Vapenhusets väggar var strukna med en organisk färg som flagade. Putsen var i dåligt skick, särskilt i nedre delen där putsen vittrade. Färsiktigt och svag puts har tagits ned och väggarna har putsats om och filtats med hydrauliskt kalkbruk.	

VINDFÅNG MOT VÄST	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Textilmatta vid entré möter klinkergolv. Avfärgning på insida yttervägg samt på takdel ovan portik. Enkeldörr mot vapenhuset och mot vindfång.	Textilmatta i ok kondition. Urfall av fogar på klinkergolv. Avfärgning släpper punktalt kring dörröppning och ovan portik. Dörr i vindfånget i ok skick.	Punktalt påbättring med avfärgning. Ev. putslagning. Omfogning fogar mellan klinker.	3	Ett mindre vindfång har byggts framför den stora ytterporten i väster i samband med ombyggnationen 2013.	
LEKRUM	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Lekrum mot norr. Grå heltäckningsmatta och vitmålade gipsväggar och tak.	Gott skick.	Målning.	4	Byggdes i samband med ombyggnaden 2013.	
TRAPPA I VAPENHUS	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Trappa, räcke och ledstång i trä.	I gott skick.	Målning	4		

VÅNINGSPLAN MED FLÄKTAGGREGAT	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Våningsplan för fläktaggregat och förvaring. Golv av målat skivmaterial, väggar av avfärgad puts samt takpanel av målad pärlspont.	Färg på takpanel släpper i stor omfattning. Troligen har fel typ av färg använts vid senaste ommålningen. Övriga ytskikt i gott skick.	Nedskrapning av vit färg på takpanel. Ommålning med anpassad färg för underlaget.	3	Ett nytt bjälklag har byggts över sakristian och delar av förrådsutrymmet. Ventilationsaggregatet har placerats ovanpå det nya bjälklaget. Ett räcke har byggts vid loftets kant och byggts ihop med räcket till trappan.	

4.3.5 Tornrum

TORNRUM VID ROSETTFÖNSTER	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Tornrum med putsade väggar samt trappa och landgång som leder till inspektionsluckan till långhusvinden. En större valvöppning på väggen mot öst under landgången är igensatt med horisontell pärlspont. Golv av spånskivor.	En kraftigare spricka går från valvet till öppningen för inspektionsluckan. Putsbortfall och fogbortfall kring valvets slutsten. Handledare/räcke för landgången till inspektionsluckan saknas på vänster sida. Risk för fall och personskada. Bör åtgärdas snarast.	Spricka i murvalv i öster utreds av konstruktör. Komplettering av handledare/räcke på vänster sida om landgången.	1		

KLOCKVÅNING	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Väggar av putsad natursten med kalkbruk. Plankgolv och stegar av trä.	Putsskador i anslutning till ljudluckor. Rostiga gångjärn till ljudluckor kan skada murverket och anslutande puts.	Putslagning och rostskyddsbehandling av rostiga gångjärn.	2		
		Kraftigt inläckage pågår mellan ljudlucka och smyg mot väst. Fuktskador i anslutning till inläckaget på murverk, trägolv och bjälklag.	Justering av ljudlucka eller utredning som klargör åtgärd för tätning mellan ljudlucka och smygar. Pågående inläckage mot väst bör föras med provisorisk tätning om justering av ljudlucka ej resulterar i stopp av inläckage. Byte av rötskadat virke och plankgolv samt putslagning.	Akut åtgärd (inläckage)		
		Spår av trägnagarhögar och andra skadedjur.				
		Mycket stor omfattning av småflugor mellan ljudluckans anslag till smyg/murverk.				
		Golvet i anslutning till södra väggen sviktat lokalt och plankor under elcentral har gått av.	Träskadesanering enligt förslag tornets övre plan.	1		
		Fjärde trappsteget räknat uppifrån sitter löst.	Byte av trasig golvplanka under elcentral.	2		
			Kompletterande förankring av löst trappsteg.	1		

[illegible]

4.3.6 Vind över kyrkorum

VIND ÖVER KYRKORUM	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Utrymme mellan innertak till kyrksalen och yttertak. Takstolskonstruktion av timmer, knutpunkter förankrat med trädubb. Landgång placerad på nedre hanbjälke. Isolering av sågspån ligger på underlagsduk (förhylingspapp) ovan innertaket.	Mörka fläckar och fuktrinningar på insida råspont. Troligen är detta äldre rinningar som uppstått innan takomläggningen 2004–2005. Isolering täcker dåligt på enstaka områden. Uppregling till landgången är av på enstaka ställen bristfällig och plank till landgång sitter löst.	Komplettering av isolering där täckning brister. Förankring av plank till landgång och komplettering vid behov.	2	År 2004-05 Yttertak: Reparation av rötskadade stomdelar och takbotten i kor, långhus och torn: Omtäckning av torntak med cu-plåt. Omtäckning av kortak, långhusets S takfall och murkrön med färdigbehandlad, belagd galv-plåt-fabr Prelaq Nova. Ommålning av befintlig plåttäckning och plåtbeslagning.	

4.5 Brand- och säkerhet

I kyrkan finns flera kulturhistoriskt värdefulla inventarier samt interiör. Det är en mycket viktig del av skyddet av de kulturhistoriska värdena att arbeta förebyggande när det gäller inbrottsskydd, bland annat genom god belysning kring kyrkan, att tillse att inga värdefulla inventarier är synliga utifrån, samt att föra en komplett inventarieförteckning med fotografier.

Beskrivning

Pastoratet har rutiner för besiktning av brandsäkerhet, dock saknas Insats- och/eller katastrofplan, därav har heller inte räddningstjänsten kopia på planen. Kyrkan har ett lokalt brandlarm. Periodisk elrevision genomförs.

Enligt VoU från 2009 har Kyrkan åskskydd där alla stuprör utnyttjas som nedledare (13 st) dessutom 2 st nedledare med lina hela vägen, en från tornkors och en vid korentré. Koppertaket utgör ledare mellan stuprör ochnocklina. Linan ansluten till huvudjordningsskenan i pannrum.

Gällande säkerhet saknas kontinuerlig exteriör belysning, utsedd säkerhetsansvarig och beslutad policy gällande öppetförhållande. Dessutom saknar Kyrkan inbrottslarm samt rutiner för skötsel av kyrkans fasta och lösa inventarier.

Åtgärdsbehov

- Ta fram insats och/eller katastrofplan, samt delge räddningstjänsten en kopia på planen.
- Överväg att installera vidarekopplat larm.
- Införa rutiner för kontroll av skötsel av kyrkans fasta och lösa inventarier.

4.7 Klimat

Att sträva efter att uppnå ett gott klimat i kyrkan handlar inte bara om att skydda byggnaden och inventarierna utan ger även en ekonomisk och miljömässig vinst. På sikt är det därför mycket önskvärt att se över de möjligheter som finns för att skapa ett optimalt klimat i kyrkan.

Beskrivning

Kyrkan värms upp med pelletspanna. Pastoratet uppger att normaltemperaturen hålls vid 12 grader och att höjning görs ca 24 timmar innan förrättning till ca 18 grader då kyrkan används.

Utkastarna från stuprören bör ses över, vatten släpps ut nära sockel och på grunden. På fasad mot söder syns tecken på förhöjd fuktbelastning nere i källaren samt på insida yttervägg vid koret. Åtgärder för att leda vattnet bort från fasadliv bör utföras.

På vinden i tornet finns omfattande tecken på trägnagarangrepp vilket indikerar att fuktnivån är för hög. En klimatutredning bör utföras omgående för att få svar på om temperatur, fukt och ventilation är bristfällig. Därutöver behöver sanering av skadedjuren utföras och inläckage via ljudluckorna åtgärdas.

Åtgärder

- Åtgärd av läckage mellan ljudluckor och smyggar/fasadliv.
- Sanering av träskadeinsekter.
- Klimatutredning.
- Åtgärd för att minska fukthalten och risken för nya insektsangrepp, röta eller mögel.
- Åtgärder för att leda vattnet från stuprörsutkasterna bort från sockel/fasadliv

Tidplan / prio

- Åtgärd av läckage mellan ljudluckor och smyg/fasadliv bör göras omgående.
- Åtgärder för att leda vattnet från stuprörsutkasterna bort från sockel/fasadliv bör göras omgående.
- Övriga åtgärder bör utföras inom ett par år

4.8 Tillgänglighet

Okume kyrka har god tillgänglighet. Handikappanpassning av den norra entrén utfördes år 2000 och utgörs av en stenbelagd angöringsyta som leder upp till porten. Ramper upp till altaret monterades i samband med ombyggnaden 2013 och det finns gott om utrymme mellan bänkindelningarna. Handikappanpassad toalett finns inne i församlingssalen.

5. Sammanställning, åtgärdsbehov

5.1 Akuta åtgärder (1)

Objekt/enhet	Åtgärd	Utfört, datum
Stuprör	Tätning av läckande stuprör. Se över utkast och ev. förläng så att vattenleds ut längre bort från fasadliv.	
Källare under kor	Håll saltutfällningar under uppsikt. Hög fuktbelastning kan ev. kopplas till stuprörsutkastare på utsidan vägg. Borttagning av organiskt material i grunden under långskeppet samt bättre förvaring för ritningsmaterial.	
Tornets övre plan och klockvåning	En klimatutredning bör utföras omgående för att få svar på om temperatur, fukt och ventilation är bristfällig. Därutöver behöver sanering av skadajuren utföras och inläckage via ljudluckorna åtgärdas. Justering av ljudlucka eller utredning som klargör åtgärd för tätning mellan ljudlucka och smygar. Pågående inläckage mot väst bör föras med provisorisk tätning om justering av ljudlucka ej resulterar i stopp av inläckage.	
Kyrkklockor	Upphängning till klockorna rostskyddas.	
Tornrum	Spricka i murvalv i öster utreds av konstruktör. Komplettering av handledare/räcke på vänster sida om landgången.	

5.2 Åtgärdas inom 1 - 3 år (2)

Objekt/enhet	Åtgärd	Utfört, datum
Trappor	100 % omfogning	
Sockel	100 % omfogning	
Plåttäckningar (fasad)	Målning och punktal rostskyddsmålning	
Fönster	Ytterbågar: - Rostskyddsmålning och ommålning. - Omkittning 100%. - Byte trasiga glasrutor.	
Ljudluckor	Ommålning, och byte rötskadat virke.	
Tak långskeppet	Ommålning.	
Skorsten	Omfogning ev. byte trasig tegelsten samt lagning skadad skorstenskrona.	
Kyrkorum med kor/väggar	Punktal putslagning i koret. Stuprörsutkastare bör åtgärdas enligt förslag för takavvattning.	
Bänkinredning	Lagning av äldre bänk utmed långvägg som är trasig i sammansättningen mot handledaren.	
Vind över kyrkorum	Komplettering av isolering där täckning brister. Förankring av plank till landgång och komplettering vid behov.	

5.3 Åtgärdas inom 4 – 6 år (3)

Objekt/enhet	Åtgärd	Utfört, datum
Fasader/puts	Punktala putslagningar. Provtagning på puts bör utföras innan putslagning utförs.	
Fasader/avfärgning	Ny avfärgning. Provtagning av befintlig avfärgning bör utföras innan ny appliceras.	
Pågjutning kring pannrum	Betonglagning.	
Tegelmasverk	Tegelskador och fogsläpp på tegel kring utsida fönsterbågar på vissa av fönstren.	
Portar (entréer)	Ommålning. Norra porten, komplettera tätning mellan dörrblad och smyg. Alternativt justering. Östra porten, justering av dörrblad.	
Gamla vapenhuset/vindfång mot väst	Punktal påbättring med avfärgning. Ev. putslagning. Omfogning fogar mellan klinker.	
Gamla vapenhuset/vindfång mot väst	Punktal påbättring med avfärgning. Ev. putslagning. Omfogning fogar mellan klinker.	
Kyrkorum med kor/tak	Punktal målningsskomplettering av färg på valvribbor där färg släppts.	
Predikstol	Byte läslampa. Lättare konservatorrengöring	
Altarring och ljusbärare	Lättare rengöring.	
Altaruppsatts	Lättare konservatorrengöring. Generell översyn av ytor och eventuell konsolidering av färg.	
Läktarbarriär	Lättare konservatorrengöring.	
Orgelfasad	Lättare konservatorrengöring.	
Våningsplan med fläktaggregat	Nedskrapning av vit färg på takpanel. Ommålning med anpassad färg för underlaget.	

5.4 Åtgärdas inom 7 – 12 år (4)

Objekt/enhet	Åtgärd	Utfört, datum
Golv	Behandling av lackade trägolv. Vid renovering av golvet i kyrkorummet bör befintlig pigmentering beaktas.	
Dörrar	Målning av innerdörrar till vindfång samt ytterdörrars insida. Omlackning av övriga innerdörrar vid behov.	
Insida ytterväggar och innerväggar	Avfärgning på naturstensväggar. Lasering av skivmaterial från 60-talet samt ommålning av gips/trävväggar.	
Trappa i vapenhus	Målning.	

5.5 Årligt återkommande kontroll eller åtgärd (Å)

Se Kap. 6 Plan för skötsel av kyrkobyggnad

6. Plan för skötsel av kyrkobyggnad

6.1 Allmänt

En kontinuerlig skötsel innebär att stora och dyra reparationer kan undvikas, att byggnadens värde och utseende består och att en god och hälsosam miljö kan upprätthållas. Att göra en medveten besiktning av byggnadens status minst en gång per år är en bra rutin.

En prioriteringslista görs över vad som behöver åtgärdas, på kort och lång sikt. Vissa saker är lämpliga att studera på våren, andra på sommaren och några på hösten. Var vaksam på alla förändringar som kan tyda på skador. Vårens genomgång är den mest omfattande. Efter den uppdateras också underhållsplaner inför budgetarbete och KAE-ansökningar för kommande år.

Gör en lista över alla funktioner som skall kontrolleras. Notera när olika kontroller resp. åtgärder genomförts. Listan ger inte bara en struktur i arbetet och ökad kunskap om byggnaden – den ger också ett bra underlag för underhållsbudget och planering av externa insatser. Stäm av med Vård- och underhållsplanen i övrigt.

Den årliga besiktningen utförs lämpligen av den eller de som är ansvariga för fastigheterna.

Det mesta av det löpande underhållsarbetet utförs lämpligen av vaktmästarna.

6.2 Kontroller vår och höst

Källare och kryputrymmen

Kontrollera:

Om luften eller marken verkar fuktig.
om det finns tecken på mögel- och rötskador som påväxt eller dålig lukt.

Sockel

Kontrollera:

Om fuktuppsugning sker.
Om nya sprickor uppstått eller gamla blivit större.
Att vatten inte blir stående ute efter socklarna.
Vintertid kontrolleras att snö inte blir stående på utskjutande sockeldelar eller i drivor i anslutning till sockeln.

Fasader

Kontrollera:

Fasaders utseende i samband med regn.
Nedsmutsning, rinningar, algpåväxt eller missfärgningar.
Om fasaden väts i större omfattning.
Om färg- och putssläpp förekommer.

Fönster

Håll uppsikt efter kondensbildning på glasen,
släpp i kittfalsar, färgsläpp.
Virkets, eller järnets status – speciellt bågens och karmens nederdel.

Dörrar, portar, trappor

Kontrollera:

Fuktuppsugning i karm och tröskel.
Funktion hos dörrar, dörrstängare och lås.
Räckens funktion och infästning.
Att trappstenar inte lutar inåt.
Om sprickor eller söndersprängning av trappor uppstår.

Vindar/yttertak/torn

Kontrollera yttertakens täthet inifrån vindar och torn 2 gånger per år efter ett ösregn för att se om fuktfläckar eller rinningar uppstår. (Torra fuktfläckar kan ringas in efter sina konturer med blyertspenna för att bevaka förändringar).

Kontrollera om det finns tecken på kondensbildning som biologisk påväxt på trädelar.

Var uppmärksam på förekomsten av skadeinsekter.

Kontrollera vindskivor och vattbrädors täthet och målning.

Golv

Gångmattor bör undvikas, det bildas lätt fukt under. Om så är fallet bör mattan tas bort tills golvet torkat upp. Mattor med tät undersida undviks helt.

Var vaksam på om golvparter börjar svikta. Anledningen till eventuell fukt undersöks och åtgärdas.

Interiör

Vapenhus, kyrkorum, läktare och sakristia storstädas vår och höst. Där emellan städning vid behov. Storstädning gör att det till exempel går att följa upp nya spår av aktiva insektsangrepp.

Kyrkklockor

Klockornas rörliga delar smörjs och deras funktion och upphängning kontrolleras två ggr per år.

6.3 Kontroller minst en gång per år

Mark

Se till att marknivån inte tillåts stiga för högt utmed socklar.

Se till att marken lutar ut från byggnaden.

Se till att växter inte får fäste nära eller på socklar.

Larmanläggning

Funktionen hos eventuellt brand- och inbrottslarm kontrolleras minst en gång per år.

Nedsmutsning/algpåväxt

Vid kraftig nedsmutsning/påväxt bör rengöring utföras. Detta kan minska skadans omfattning och fördröja behovet av dyrare insats.

Belysningsarmaturer med mera utomhus rengörs från algpåväxt och liknande.

Vindar och torn

Vindar och tornhuv rengörs från fladdermus- och fågelspillning.

6.4 Funktioner under kontinuerlig uppsikt

Tak

Kontrollera takplåtar och ljudluckor, i synnerhet efter hård vind.

Takavvattning

Kontrollera att hängrännor är täta och förmår ta hand om allt vatten vid kraftigt regn. Kontrollera att vatten från taken leds bort från byggnaden och att vatten inte stänker på fasaden.

Kontrollera att dräneringsledningar fungerar – rensa vid behov.

Hängrännor och stuprör rensas från löv och grenar.

El

Kontrollera att vägguttag mm sitter ordentligt fast.

Se till att förlängningssladdar inte kopplas ihop.

Ersätt kablar och uttag som går varma.

Tillse att så lite som möjligt är inkopplat då kyrkan inte används.

Kontrollera status på utomhusbelysningar.

Elrevision utförs periodiskt av auktoriserad besiktningsman enligt försäkringsbolags villkor.

Åskskyddsanläggning besiktigas och jordtag mäts upp periodiskt.

Brandskydd

Det systematiska brandskyddsarbetet skall pågå kontinuerligt.

Följ uppgjorda rutiner och överenskommelser.

Kontrollera till exempel:

Att brandsläckare och brandfilt hänger på sina platser.

Att utrymningsvägar är fria och utrymningsskyltar lyser även när strömmen bryts. Kontrollera också att eventuella branddörrar är stängda, eller stängs och går i kolv vid utlöst brandlarm

7. Källhänvisningar

7.1 Huvudsakliga källor

Frågeformulär som kyrkans personal besvarat.

Bebyggelseregistrets information

Göteborg, Landsarkivet

Göteborg, VBK

Halmstad, Kulturmiljö Hallands arkiv

Vård och underhållsplan – Okome kyrka, (2009).

Lars Persson Byggkonsult AB

7.2 Ritningar och foton

Ritningar finns i Antikvarisk-topografiska arkivet i Stockholm.

7.3 Användbar litteratur i underhållsarbetet

Antell, Olof & Karlström, Johan (red.) (1998). *Att sluta värma en kyrka*. 1. [uppl.] Stockholm: Riksantikvarieämbetet

Broström, Tor & Melander, Dan (2008). *Handbok i hållbar energianvändning för kyrkan*. Stockholm: Verbum

Dahlquist, Matilda (2010). *Kyrkliga inventarier och inventarieförteckningar: projektrapport*. Göteborg: Göteborgs stift

Hidemark, Ove (2017). *Så renoveras torp & gårdar*. Elfte utgåvan Stockholm: Norstedts

Nevander, Lars Erik & Elmarsson, Bengt (2017). *Fukthandbok: praktik och teori*. 4. utg. Stockholm: Svensk Byggtjänst

Rang, Lars (2012). *Brandskydd i kyrkor*. Stockholm: Brandskyddsföreningen

Robertsson, Stig (2012). *Fem pelare: en vägledning för god byggnadsvård*. [Ny utg.] Stockholm: Riksantikvarieämbetet. (Tillgänglig på Internet: <http://kulturarvs-data.se/raa/samla/html/277>)

Svalin Gunnarsson, Elisabeth (2006). *Säkerhetshandbok för kyrkan*. Stockholm: Verbum

Svalin Gunnarsson, Elisabeth (red.) (2004). *Att vårda en kyrka*. Stockholm: Verbum

Att skydda kyrkan mot stöld och brand. (2000). Stockholm: Riksantikvarieämbetet

Manual för inventering av kyrkliga antikvariska ytor. (2008). Sunne: KONSTreg®

Tillsyn och besiktning av kyrkobyggnader och inventarier. (1996). Göteborg: Stiftssamfälligheten i Göteborgs stift

8. Tekniska och administrativa uppgifter

VBK uppdragsnummer

230071-1

Länsstyrelse

Halland

Kyrka

Fastighet

Ekonomisk enhet

Okome kyrka

Falkenberg, Okome 4:11

Falkenbergs pastorat

Socken

Kommun

Län

Stift

Okome socken

Falkenbergs kommun

Halland

Göteborgs stift

Uppdragsgivare

Ljungskile församling

Johan Södergren

Nygatan 41

311 31 Falkenberg

034-637 109

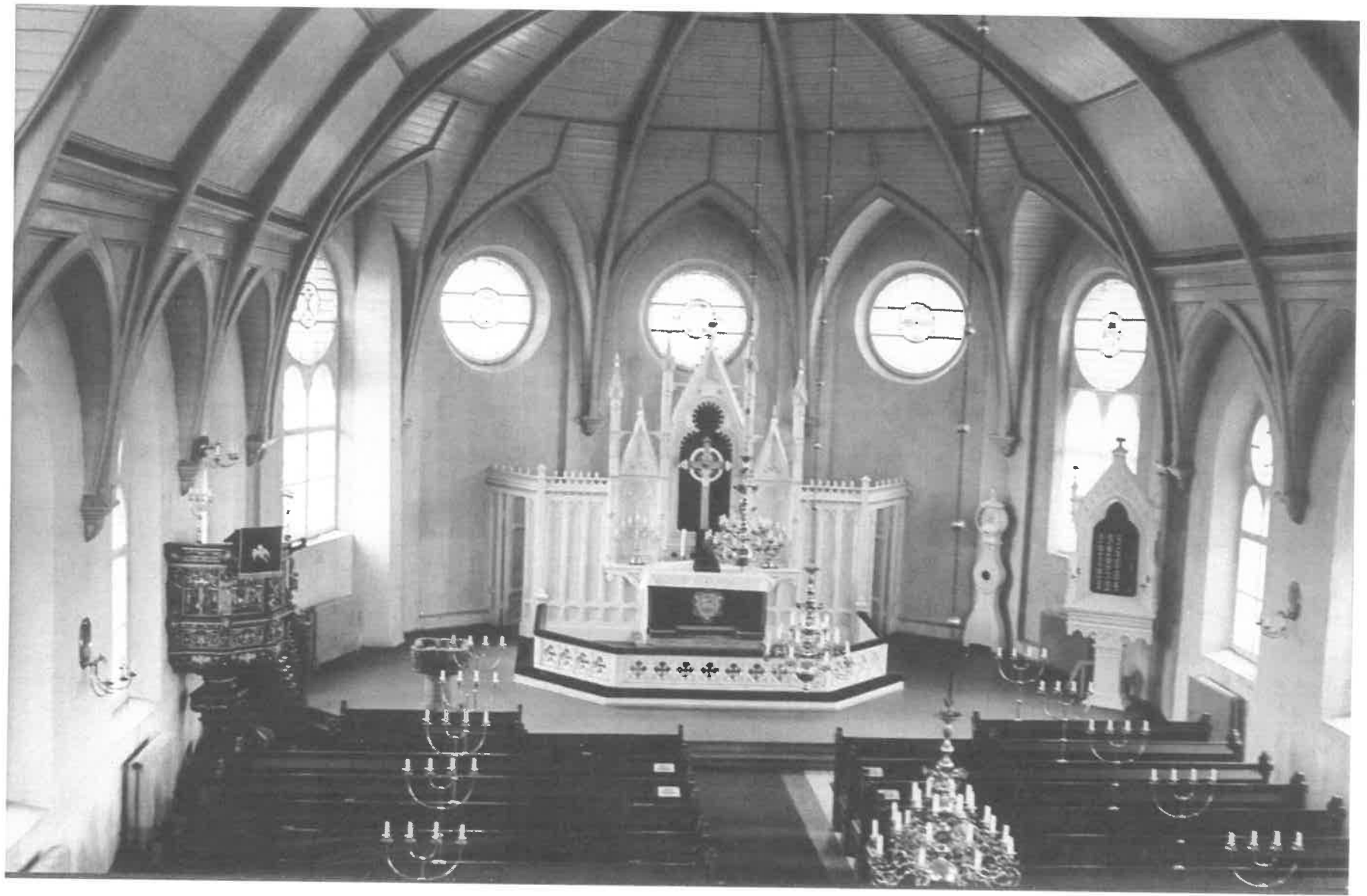
Projektansvarig VBK

Hampus Winroth

Byggnadsantikvarie

031-703 35 64

Hampus.winroth@vbk.se

Svartrå kyrka

Vård- och underhållsplan

YBK

Kyrkorådets protokoll
2023-10-25, § 170, Bilaga 10

RS

Svartrå kyrka
Vård- och underhållsplan
Kyrkobyggnad

Rapport: Hampus Winroth och Maja Bernerman
Grafisk: Form och Layout VBK
Foton: Hampus Winroth

VBK Konsulterande Ingenjörer AB
Falkenbergsgatan 3
412 85 Göteborg
tel. 031-703 35 00
www.vbk.se

Org.nr: 556608-6103
Medlem i Innovationsföretagen
Kvalitets- och miljöcertifierade
enligt ISO 9001 och 14001

Innehåll

SAMMANDRAG

1. INLEDNING OCH BAKGRUNDSFAKTA

- 1.1 BAKGRUND
- 1.2 SYFTE
- 1.3 PLANENS FÖRNYELSE
- 1.4 DISPOSITION
- 1.5 PLANENS UTFÖRARANDE
- 1.6 KYRKANS ANVÄNDNING

2. LAGSTIFTNING OCH HANDLÄGGNING

- 2.1 HANDLÄGGNING AV ÄRENDE

3. KULTURHISTORISK KARAKTÄRISTIK

- 3.1 KYRKOMILJÖ
- 3.2 HISTORIK
- 3.3 KYRKOBYGGNAD, EXTERIÖR
- 3.4 KYRKOBYGGNAD, INTERIÖR

4. BESIKTNINGSRESULTAT OCH ÅTGÄRDSBEHOV

- PRIORITERING AV ÅTGÄRDER
- 4.1 MARK
- 4.2 EXTERIÖR
- 4.3 INTERIÖR
- 4.5 BRAND- OCH SÄKERHET
- 4.7 KLIMAT
- 4.8 TILLGÄNGLIGHET

5. SAMMANSTÄLLNING, ÅTGÄRDSBEHOV

- 5.1 AKUTA ÅTGÄRDER (1)
- 5.2 ÅTGÄRDAS INOM 1 - 3 ÅR (2)
- 5.3 ÅTGÄRDAS INOM 4 - 6 ÅR (3)
- 5.4 ÅTGÄRDAS INOM 7 - 12 ÅR (4)
- 5.5 ÅRLIGT ÅTERKOMMANDE KONTROLL ELLER ÅTGÄRD (Å)

6. PLAN FÖR SKÖTSEL AV KYRKOBYGGNAD

- 6.1 ALLMÄNT
- 6.2 KONTROLLER VÅR OCH HÖST
- 6.3 KONTROLLER MINST EN GÅNG PER ÅR
- 6.4 FUNKTIONER UNDER KONTINUERLIG UPPSIKT

7. KÄLLHÄNVISNINGAR

- 7.1 HUVUDSAKLIGA KÄLLOR
- 7.2 RITNINGAR OCH FOTON
- 7.3 ANVÄNDBAR LITTERATUR I UNDERHÅLLSARBETET

8. TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

1	53
2	54
2	55
2	56
2	57
2	57
3	57
3	58
4	
4	
6	
6	
6	
7	
7	
8	
8	
8	
10	
25	
45	
45	
46	
47	
47	
48	
50	
51	
52	

Sammandrag

Svartrå kyrka är belägen i Svartrå ca 27 km norr om Falkenberg och ligger på gränsen mellan Ätradalens odlingslandskap och skogsbygden i nordost och ingår som en del i Ätradalens riksintresseområde för kulturmiljövården. Kyrkan är belägen på medeltida kyrkplats i en fornlämningsrik miljö.

Kyrkan är uppförd av natursten och putsad vit. De äldsta delarna är sannolikt från 1100-talet. Kyrkan breddades kyrkan under 1400-talet och trätornet med de ovanliga dubbelportarna tillkom 1772.

I arbetet med planering av framtida renoveringsarbeten bör delar i vård- och underhållsplanen beaktas. Kyrkan har behov av sedvanligt utvändigt underhåll med renovering av fönster och byte av fogar i socklar samt partiella putslagningar och avfärgning av kyrkan i sin helhet. Dock bör tyngdpunkten i framtida underhåll vara att åtgärda den bristfälliga avvattningen på långhus, kor och sakristia. Flera av skadorna som observeras kan härledas till avsaknaden eller brister i avvattningen. Skiffertaket på sakristian börjar också uppnå sin livslängd och sakkunnig bör undersöka taket inför en eventuell omläggning.

Invändigt är vissa ytskikt något slitna som golv och färg som flagnar i vapenhus/sakristia. I koret och sakristia förekommer något kraftigare sprickor som bör undersökas av konstruktör. Spår av skadedjur (troligen trägnagare) har noterats på långhusvind, tornplan tre samt altare och predikstol. Det är av stor vikt att sanering utförs snarast så att angrepen inte sprid och kan upphöra.

Delar av åtgärdspunkter i det här dokumentet handlar om felavhjälpande underhåll, snarare än planerat underhåll. Det är sådant som kunde upptäckas och åtgärdas efter periodiska fastighetsronderingar, så som angrepp från skadedjur, trasiga tegelpannor.

1. Inledning och bakgrundsfakta

1.1 Bakgrund

Svenska kyrkan förvaltar kanske det största kulturarvet i Sverige. Staten anser att bevarandet av de kyrkliga kulturvärdena – trots delningen mellan Svenska kyrkan och staten år 2000 – är en angelägenhet för hela samhället, samt att det inte är rimligt att kostnaden för detta allmänintresse skall bäras endast av Svenska kyrkans medlemmar. Kyrkoantikvarisk ersättning är samtliga medborgares ersättning till Svenska kyrkan för att kyrkornas kulturhistoriska värden skall kunna upprätthållas och göras tillgängliga för alla. Ersättningen skall fördelas så att största möjliga bevarandeeffekt uppnås.

Kyrkoantikvarisk ersättning avser kyrkobyggnad, kyrkliga inventarier, begravningsplats och kyrkotomt, som är skyddad enligt 4 kap. i kulturmiljölagen, (KML). Det gäller alla Svenska kyrkans kyrkobyggnader och begravningsplatser tillkomna 1939 och tidigare och ytterligare några, enligt särskilt beslut. För kyrkliga inventarier gäller att de skall vara kulturhistoriskt värdefulla enligt KML 4 kap. 6 § och uppförda i församlingens inventarieförteckning.

Kyrkoantikvarisk ersättning kan erhållas för arbeten på byggnader, mark, vegetation och inventarier. En förutsättning för att erhålla kyrkoantikvarisk ersättning är att en vård- och underhållsplan har upprättats.

1.2 Syfte

Syftet med vård- och underhållsplanen är:

- Att skapa långsiktighet och helhetssyn i pastoratets fastighetsförvaltning och tillsyn av byggnaderna.
- Att vara ett hjälpmedel i processen med att söka kyrkoantikvarisk ersättning.

- Vård- och underhållsplanen utgör grundval för bevarande av kyrkans kulturhistoriska värden och omfattar i första hand de delar av byggnaden som skyddas av KML.

1.3 Planens förnyelse

Vård- och underhållsplaner för kyrkor skyddade enligt KML skall förnyas minst vart tionde år för att godtas som underlag för ansökan om bidrag.

En vård- och underhållsplan för Svarträ kyrka utfördes 2009 av Lars Persson Byggkonsult AB i samarbete med Kulturmiljö Halland, Laholms Målerikonservering. Föreliggande dokument ska ses som en revidering och omarbetning av den tidigare vård- och underhållsplanen och har till stora delar baserats på den.

Vård- och underhållsplanen skall vara aktuell. Förslagsvis kan församlingens revisor kontrollera att planen hålls aktuell vid den årliga verksamhetsrevisionen. Planen bör revideras fortlöpande då förändringar sker. Utförda arbeten, noteringar, rättelser, kommentarer med mera förs in i planen. Det är lämpligt att en speciellt utsedd person inom församlingen har ansvar för planens handläggning och förnyelse.

Vård- och underhållsplanen skall vara fastställd av kyrkoråd eller ansvarigt organ i församlingen.

1.4 Disposition

Vård- och underhållsplanen innehåller några inledande avsnitt med faktauppgifter och kulturhistorisk karaktäristik, följt av besiktningsresultat med en sammanställning av kyrkans åtgärdsbehov. Inventeringen presenteras i tabellform med undantag för vissa av kapitlen rörande tekniska funktioner. Besiktningsresultatet åtföljs av en sammanställning av de föreslagna åtgärderna indelade i prioritetsordning. Planen avslutas med exempel på periodiskt återkommande kontroller och skötselåtgärder.

Vård- och underhållsplanen gäller endast kyrkobyggnaden med dess fasta inventarier.

1.5 Planens utförande

VBK har tagit fram Vård- och Underhållsplanen och arbetet har utförts av Hampus Winroth samt Maja Bernerman. Falkenbergs pastorat har beställt vård- och underhållsplanen och Johan Södergren har varit kontaktperson i arbetet.

1.6 Kyrkans användning

Församlingen har ej återkopplat om aktuell användning. Vid tidigare VoU-plan uppges att:

"Kyrkan är en av tre kyrkor i Okome församling (som omfattar Okome, Köinge och Svartrå socknar.) Gudstjänst firas ungefär varannan söndag, dessutom firas ungefär 10 dop, vigsel och begravningsgudstjänster per år. Under sommarhalvåret är kyrkan mycket besökt av enskilda och grupper. Under tre veckor i juli är det sommarkyrka med guidning måndag-fredag."

I energi- och klimatprojektet daterad 2011-2013 anges:

"Huvudgudstjänst firades vid 32 tillfällen och övrig kyrkig handling vid 10 tillfällen, vardera om 2 timmar, med 20 resp 30 personer per tillfälle i medeltal.

Sammankomst vid 6 tillfällen, om 3 timmar, med 20 personer per tillfälle i medeltal.

Vägkyrka.

Samfälligheten har inte framfört några tankar ang förändring av kyrkans framtida användning."

2. Lagstiftning och handläggning

Svarträ Kyrka är skyddad enligt 4 kap Kulturmiljölagen. Den omfattas av generell tillståndsplikt.

Enligt kulturmiljölagens 4 kapitel skall Svenska kyrkans kyrkobyggnader, kyrkliga inventarier och kyrkotomter samt begravningsplatser vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värden inte minskas och deras utseende och karaktär inte förvanskas.

Församlingen har enligt kulturmiljölagen skyldighet att söka tillstånd från länsstyrelsen för att bygga om eller bygga till, ändra, tillföra eller flytta bänkar, dopfont, altare, konstnärlig utsmyckning med mera, ändra eller göra nya installationer, ändra färgsättning eller ytskikt, göra andra ingrepp i eller ändringar av exteriör, interiör eller fast inredning, renovera eller installera ny orgel.

Motsvarande regler finns för kyrkotomt/begravningsplats och inventarier.

2.1 Handläggning av ärende

Vård- och underhållsplanen är ett instrument för att göra det enklare att ta hänsyn till kulturhistoriska värden i underhållsplaneringen. För många åtgärder i planen går det att söka kyrkoantikvarisk ersättning.

Församlingen bör göra en årlig fastighetsbesiktning för att inför budgetarbetet uppdatera sina underhållsplaner. Vård- och underhållsplanen är en hjälp i arbetet med att planera KAE-ansökningarna, men den ger inte ett färdigt underlag för att söka ersättning för åtgärder.

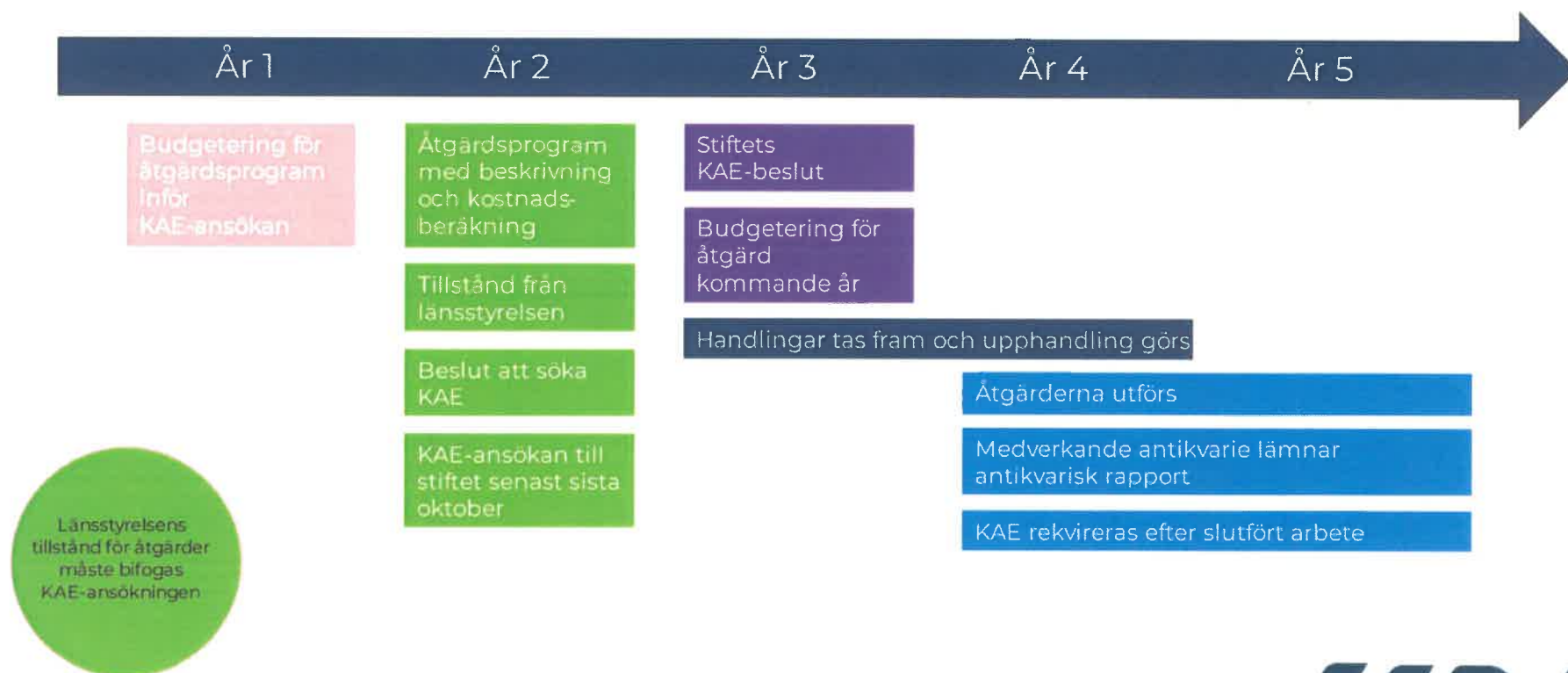
För att planera och söka kyrkoantikvarisk ersättning för en större underhållsåtgärd kan det behöva budgeteras även för en förstudie eller framtagande av åtgärdsprogram. Så här kan ett arbetsflöde se ut.

1. En vård och underhållsplan tas fram och integreras med församlingens underhållsplanering. Underhållsplaneringen uppdateras efter varje årlig fastighetsgenomgång.
2. Vid budgetläggning budgeteras för att ta fram underlag för aktuella KAE-ansökningar under följande vår.
3. Underlag med åtgärdsbeskrivning och kostnadsberäkning tas fram. För tillståndspliktiga åtgärder söks tillstånd från Länsstyrelsen. När tillstånd har beviljats kan beslut om att söka KAE tas. Ansökningar skickas till Stiftet löpande.
4. Följande år meddelar stiftet sitt KAE-beslut och församlingen kan budgetera för åtgärderna under kommande år.
5. Därefter kan församlingen handla upp och utföra åtgärderna för att rekvirera bidraget inom de två åren de beviljade medlen är tillgängliga.

KAE-processen sträcker sig således över flera år. Från budgetering inför förstudie, för ansökan året efter, beslut året därpå och tillgänglig KAE efter ytterligare ett år. Det går att utföra åtgärder innan KAE-tilldelning är beslutad, förutsatt att ansökan skickas innan arbetena påbörjas.

Utifrån ekonomiska förutsättningar kan en ekonomisk enhet också söka kyrkounderhållsbidrag, KUB, för underhållsåtgärder. Processen ser olika ut för de olika stiftet. Kontakta ert stift för frågor kring KUB.

Flödesbeskrivning KAE-processen

3. Kulturhistorisk karaktäristik

3.1 Kyrkomiljö

Svartrå kyrka är belägen i Svartrå ca 27 km norr om Falkenberg och ligger på gränsen mellan Ätradalens odlingslandskap och skogsbygden i nordost och ingår som en del i Ätradalens riksintresseområde för kulturmiljövården. Kyrkan är belägen på medeltida kyrkplats i en fornlämningsrik miljö tillsammans med ett fåtal gårdar vid landsvägen som slingrar sig genom bebyggelsen i Svartrå i mellersta Halland.

Kyrkogården kringgärdas av en bred kallmurad skalmur samt av rader av äldre träd med stora täta kronor. Ingångar med smidesgrindar samt i väster genom en vitputsad stigport med grind av smidesjärn. Kyrkogården genomkorsas av grusade gångar. Bland gravvårdarna märks några äldre järnkors samt gravstenar från 1600-talet.

3.2 Historik

Den vitputsade stenkyrkan härrör från 1100- eller 1200-talet och utgörs av ett rektangulärt långhus med ett tresidigt avslutat korparti och torn i väster. I den nuvarande byggnaden ingår medeltida murverk. Kyrkans äldre byggnadshistoria är tämligen okänd men troligen breddades kyrkan åt norr på 1400-talet. Trätornet med ovanliga dubbelportar i väster tillkom 1772, men har ombyggt vid flera tillfällen. Det brädfodrade tornet kröns av en spåntäckt huv och har ovanliga spånklädda strävpelare av trä i norr, söder och väster. Långhuset fick sitt nuvarande utseende med tresidig avslutning 1801. Fönsteröppningarna förstörades 1822. Sakristian som ansluter till kyrkans östmur genom en smal gång, tillkom 1953–54 i samband med en renovering under ledning av stadsarkitekten i Halmstad, Fredrik Wetterqvist.

Renoveringar under 1900-talet har syftat till att framhäva kyrkans äldre karaktär. Av kyrkans medeltida ursprung minner den medeltida dopfonten i grönsten som höggs på 1200-talet i närbelägna Funtaliden i Fagered, samt triumfkrucifixet och den medeltida helgonbilden i trä, en s k

"munkbild", sällsynta i Hallands kyrkor. På den norra långhusmuren finns rester av senmedeltida kalkmålningar föreställande passionshistorien, framtagna och konserverade i mitten av 1950-talet. Apostlarna på läktarbröstningen målades troligen på 1600-talet.

Interiören har en enhetlig och ömtålig 1700-talsprägel. Karaktärsskapande är takmålningen från 1777 med figurativa målningar i rokokostil, utförd av kyrkomålaren Henrik Wibeck från Varberg. Efter östförlängningen 1801 kompletterades de av Varbergsmålaren Jacob Magnus Hultgren. Predikstolen och altarpopsatsen i barockstil utfördes omkring 1700 av bildhuggare Gustaf Kihlman. Stommen i predikstolen är daterad till 1500-talet och en ovanlig detalj är timglasets som bärs av en från väggen utsträckt hand skuren i trä. I altarpopsatsens överstycke finns Carl XII:s spegelmonogram, ovanligt skrivet med arabiska siffror: C12. Bänkinredningen ombyggdes i mitten av 1950-talet men gavlarna är smyckade med målningar utförda av Henrik Wibeck 1777. Korbänken i söder är även den dekorerad med 1700-talsmålningar och har överstycken skurna i trä.

Urval av sammanställd historik:

1100-1550	Långhus och kor uppfördes
1200-1299	Dopfont
1757	Kyrkan förlängdes åt öster, gravkor
1772	Tornet uppfördes
1801	Kyrkan förlängdes åt öster, gravkor
1822	Ett vapenhus i söder revs
1841	Tornet reparerades
1870	Sydportal, ersatte ingången i korpartiets sydmur
1875	Större restaurering och förändring
1953-1954	Tillbyggnad av sakristia. Elektrisk bänkvärme.
2000	Omläggning av yttertaksbeläggning med befintliga tegelpannor och underhållsarbeten av undertak på långhus och kor. Tilläggsisolering av vindsbjälklag. Nya, elektriska bänkvärmare. Ommålning av fönster- och dörrsnickerier och takfotsinklädning. Putslagning och avfärgning av putsfasader.

Ca. 2022 Målning av tornfasad och ljudluckor. Ljudluckor och utsida fönster på tornet renoverades. Vissa ljudluckor nytillverkades.

3.3 Kyrkobyggnad, exteriör

Sockeln och ytterväggar på långhus/kor är uppförda av natursten med valvöppningar av tegelmurverk. Sakristian som tillkom under 1950 talet med anslutning av smalare gång mot koret har enligt tidigare VoU skal-murar av tegel. Utöver tornet är fasaderna spritputsade, och avfärgade vita.

Trätornet har fasader beklädda med träpanel. Mot mark finns strävpelare i vardera väderstreck belagda med tjärade träspån. Ljudluckorna har brunmålad, diagonalställd träpanelbeklädnad. Huvudingången till kyrkan i tornets västra fasad utgörs av två stycken pardörrar med strävpelaren emellan dem. Portarna är beklädda med profilerad träpanel i rombmönster. Ytterligare en port finns mot söder samt en i mellangången i tillbyggnaden från 50-talet. Entrétrappor och tröskelblock är utförda av natursten.

De brunmålade rundbågeformade fönstren i långhuset är av trä, indelat i fyra luft, enkelglas med separat inner- och ytterbåge. Ytterbågar är blyinfattade med rektangulära glas. Fönstren i tornet har endast en båge av blyinfattade rektangulära glas, i sakristian är fönster av kopplade bågar. Fönster- och Solbänkar av natursten.

Långhuset har sadeltak med röda enkupiga tegelpannor samt takstolar av trä. Tornspiran och sakristian är täckt med skiffer. Mellangången till sakristian är belagd med svartmålad falsad plåt. Torntaket kröns av en vindflöjel med årtäcket -1772-.

3.4 Kyrkobyggnad, interiör

Huvudingången finns i väster och leder via vapenhuset in i kyrkorummet. Till vänster i vapenhuset finns en mindre toalett samt trappan som leder upp till tornrum och läktare. Kyrkorummet har även en entré mot söder. Från koret bakom altaret leder en dörr till mellangången mot sakristian och ett vindfång med ingång från söder. Kyrkorum, kor och vapenhus har fernissade brädgolv. Golv i sakristian är av tegel. Väggarna är putsade och avfärgade vita, utöver resterna från de senmedeltida kalkmålingarna. Taket i kyrkorum är valvt och klätt med träpanel, bemålade med motiv, i mitten står Gud Fader på jordgloben. Längs kanterna finns sex kartuscher med bilder ur Jesu liv. Till bilderna hör bibeltexter. Färgerna är i blått, rött, grått, gult. I väster finns djävulsmotiv.

Läktaren bärs upp av 10 kolonner med avfasade kanter. De är marmorerade i rött och grått. Läktarens undersida är av träpanel, täckmålad i grå kulör med moderna fyrkantiga glaslampor.

Kyrkbänkarna står i öppna kvarter utan dörrar och på gavlarna finns målningar från 1777. Bänkfrenten är indelad i fyra spegelfyllnader, som är marmorerade i röd-rosa kulör samt grått. En av speglarna har målningar föreställande olika växter, blad i grå kulör. Bakgrunden är laserad i rosa-röd kulör. Insidan av fronten har en snedställd psalmbokshylla, laserad i ljus grön gul kulör. Sammanlagt finns 24 bänkar i kyrkan. Bänkarna i söder är kortare än de i norr. I koret finns även en äldre kyrkbänk som står i söder. Gavlarna är smyckade med 1700-talsmålningar lika de på de övriga bänkgavlarna samt har ett snidat överstycke i trä med en tandsnittslist.

Orgeln byggdes av Bröderna Johansson, Tostareds kyrkorgelfabrik, 1955. Orgelfasaden är bevarad från den förra orgeln som byggdes 1889. Den nuvarande orgeln är en av få med pipor och trä av massivt mahogny. Fasaden har ett klassicistiskt formspråk med rundbågeformade öppningar vid piphusen. Den är ganska enkel med rundbågeformade gavlar. Färgerna är i rosa och guld. Sidostyckena är enkla målade i grå grön kulör. Bakstycket är täckt med en pärlspåntspanel samt har hängkrokar.

4. Besiktningresultat och åtgärdsbehov

Prioritering av åtgärder

I de åtgärdssammanställningar som gjorts har följande prioriteringsordning använts.

Prioritet 1: Akut åtgärd

Prioritet 2: Åtgärdas inom 1 – 3 år

Prioritet 3: Åtgärdas inom 4 – 6 år

Prioritet 4: Åtgärdas inom 7 - 12 år, eller av estetiska skäl tidigare.

Prioritet Å: Årligt återkommande kontroll eller åtgärd

4.1 Mark

4.1.4 Konstruktioner på mark

TORNTRAPPA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan /prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Entrétrappa mot väst av natursten med bruksfog mellan stenblock.	Fogurfall mellan stenblock. Generellt saknas bruksfogen, där den finns kvar saknas vidhäftning mellan sten och fog samt är eroderad.	100 % omfogning.	2		

TRÖSKELBLOCK ENTRÉ SAKRISTIA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan /prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Tröskelblock mot söder vid entrén i mellangång till sakristia. Blocket är av natursten med bruksfog mellan stenblock och fasadliv/sockel.	Fogurfall mellan stenblock. Generellt eroderad fog och släpp mellan fog och sten.	100 % omfogning. Tendenser till fall inåt mot dörrkarmen. Kraftiga röt-skador på karm (se avsnitt om Portar)	2		
TRÖSKELBLOCK ENTRÉ LÅNGHUS	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan /prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Entrétrappa mot söder av natursten med bruksfog mellan stenblock.	Kraftiga släpp mellan fog, sten och fasad/karm. I anslutning till järndubb finns en stenskada, trolig rost-sprängning från järndubb.	100 % omfogning.	2		

4.2 Exteriör

4.2.1 Socklar

SOCKEL	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan /prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Sockel av natursten.	Punktala urfall av fog mellan stenblock samt punktala påväxter. På torndel mot norr finns en större skada där ett antal stenar rasat utåt. Eventuellt beror detta på en frostsprängning som pressat ut stenarna. Sockelstenar kring långhuset har kraftiga påväxter. Ventilationsöppningar i sockel är delvis belägna under mark. Risk föreligger att vatten rinner in i kryputrymme.	50 % omfogning. Ommurning av stenblock som rasat. (Alternativt installation av inspektionslucka)	2		

4.2.2 Fasader

PUTS	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Spritputsade fasader på långhus, kor och sakristia. Fönstersmygar är slät-skurade. Eventuellt är ytputsen eller delar av putsen cementbaserad. Enligt tidigare VoU är putsen kalkbaserad.	Punktala bompartier och små putsskador nertill mot sockel och i anslutning till plåtbeslag/solbänkar av natursten. Från vissa fönster löper sprickor från solbänk ner till sockel. På sakristian löper en diagonal kraftig spricka ovan fönster mot söder och runt hörnet mot öst. Sprickan är genomgående och noteras även från insidan.	Punktala puts-lagningar. Provtagning på puts bör utföras innan putslagning utförs. Fasadtvätt och avfärgning i sin helhet. Vidare utredning av horisontell spricka på sakristian av konstruktör. Eventuell inbyggd stål-balk som rost-tar.	2	År 2000 utfördes puts-lagningar.	

AVFÄRGNING	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Enligt tidigare VoU är fasaderna avfärgade med silikatfärg.	Kraftig nedsmutsning av puts mot mark med både alger och påväxter. Takavvattning saknas och orsakar kraftig uppfuktning av fasad. Punktalt eroderad och bortnött avfärgning i mindre omfattning. I större omfattning på sakristian mot söder.	Ny avfärgning. Provtagning av befintlig avfärgning bör utföras innan ny appliceras. Montage av nytt avvattningssystem på långhus (se avsnitt om avvattning).	2	År 2000 utfördes avfärgning.	
TORNFASAD	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Vitmålad kilsågad träpanel med 95 mm breda brädor.	I gott skick. Nyligen ommålad. Mindre begynnande rötskada i ändträ på lockpanel i anslutning till trappan.	Ommålning	4	Trätornet är uppfört 1772. men har ombyggts vid flera tillfällen. Det bräd-fodrade tornet kröns av en spåntäckt huv och har ovanliga spånklädda strävpe-lare av trä i norr, söder och väster.	

SPÅNKLÄDDA STRÄVPELARE	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Tjärade spånklädda strävpelare.	Tjärades i samband med ommålning av tornet. Två spån mellan dubbeldörrar som ansluter till trappan är något skadade i ändträt. Spånbeklädnad mot söder är i utsatt läge och torra.	Kontinuerlig uppsikt över spån som ansluter till trappa. Ev. byte vid behov. Spånbeklädnad mot söder behöver tjäras inom kortare intervaller pga dess utsatta läge.	2Å	Trätornet är uppfört 1772. men har ombyggts vid flera tillfällen. Det bräd-fodrade tornet kröns av en spåntäckt huv och har ovanliga spånklädda strävpelare av trä i norr, söder och väster.	

4.2.3 Portar och dörrar

ENTRÉPORTAR TORN	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Dubbla pardörrar av trä. Klädda med brunmålad dekorpanel.	I gott skick.	Ommålning.	4	Trätornet har ett ovanligt utseende med dubbla portaler och strävpelare åt alla håll.	

DÖRR MOT NORR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Enkeldörr med vitmålad stående träpanel och hakgångjärn. Låsning med hakregel.	I gott skick. Troli- gen ommålad i samband med mål- ning av resterande torn. Kraftiga rostutfäll- ningar på låsbesla- get. Låsbeslag fast- skruvat.	Rostskyddsbe- handling av låsbeslag.	2		

DÖRR SAKRISTIA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Enkeldörr av trä, klädd med brunmålad dekorpanel.	Kraftiga färgsläpp i stor omfattning. Kraftiga rötskador på karmbottens-tycke – och karmsidor ca 300 mm upp. Troligen har även dörrbladet rötskador nertill. Tröskelblock har troligen fall inåt mot dörr. Troligtvis är avvattningen från taket ovan underdimensionerad.	Ommålning. Lagning av rötskador.	1	Dörr tillkom troligen i samband med att sakristian byggdes under 1953-54.	
SÖDRA PORTEN	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Pardörr åt söder med brunmålad dekorpanel och blyspröjsat överljus. Parti mellan överljus och port är beklätt med stående brädor i ljus kulör.	Kraftiga färgskador i stor omfattning. Generellt är färgen kraftigt nedmattad. Ställvis gråträ och krympsprickor. Hålkäl av bruk som ansluter till tröskelblock skadat och behöver ersättas.	Ommålning och lagning av partier med kraftigt gråträ samt ev. rötskador. Utförande av nytt hålkäl.	1		

4.2.4 Fönster, luckor

FÖNSTER LÅNGHUS	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
 	Träfönster med fyr-luftsågar där de övre lufterna är rundbågeformade. Separerade inner- och ytterågar. Ytterågar: Brunmålade ytterågar med blyinfattat kulturglas i rutmönster. Förankrade med skråspikad båge till karm. Innerågar: Vitmålade ågar med klarglas, förankrade till karm med koppelskruv.	Ytterågar: - Mot norr är fönster i ok skick. Dock är det tjocka färglager samt ågar och karmar är igenmålade. - Mot söder är färg kraftigt nedmattad samt med punktala färgsläpp. Kraftiga krympsprickor på åg- och karmdelar förekommer samt punktala skador på kitt. Insida ytterågar har färgsläpp i mindre omfattning. - Blyspröjset uppvisar tecken på att det är uppfrätt samt tvärgående sprickor i anslutning till kors. Innerågar: - Färg på ågar i ok skick. Enstaka glasruta sprucken. Mellansidor har kraftiga färgsläpp.	Ytterågar: - Ommålning med omkittning av in- och utsida ytterågar samt mellansidor mot söder inom 1 år. - Utökad undersökning avseende blyets kondition bör utföras. - Mot norr kan målning utföras inom 3–6 år. Dock bör man överväga att renskrapa fönstren till trärent pga de tjocka färglagren samt de hopmålade båge/karmdelarna. Dessutom bör ett spår skäras upp mellan ågar och karmar enligt rekommendation	2 3	Fönsteröppningarna förstörades 1822. 1875 genomfördes en större restaurering då fönstren förstörades ännu en gång. Samtidigt sattes två nya fönster in på den norra sidan.	

			från Energi- och klimatprojektet. Innerbågar: - Ommålning om ca 6 år. - Om tätning- lister saknas skall detta monteras i fönstrens innerbågar i samband med renovering.	3		
--	--	--	---	---	--	--

FÖNSTER SAKRISTIA/PASSAGE	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
 	Träfönster med två till en luft, kopplade utåtgående bågar. Ytterbåge i brun kulör och blyspröjsat glas. Vitmålad innerbåge med planglas.	Ytterbågar: - Rötskador på båg- och karmunderstycke. - Punktala kitt skador och färgsläpp. - Gråträ och kraftiga färgsläpp på bågmellansidor. - Blyspröjset uppvisar tecken på att det är uppfrätt samt tvärgående sprickor i anslutning till kors. Innerbågar: - Färgsläpp på båg- och karmdelar.	Ytterbågar: - Lagning av rötskador. - Ommålning inkl omkittning av in- och utsida ytterbågar samt mellansidor mot söder inom 1 år.	2		

FÖNSTER VAPENHUS/TORN	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
 	Träfönster med en luft. Varierad utformning med blyfönster likt övriga eller med utåtgående fönster med träspröjs i diagonal-led. Enkelbågar brunmålade på utsidan och vitmålade på insidan. Vissa av fönstren med träspröjs av ek är oljebehandlade.	<i>Ytterbågar:</i> - Fronytor nyligen ommålade. Kitt och blyspröjs uppvisar dock skador. Punktalt är blyspröjs trasigt vid krysset. - Enstaka trasiga glasrutor. <i>Innerbågar:</i> - Mindre färgsläpp på vitmålade spröjs. - Tendenser av fuktinträngning och kondens som fuktar upp träspröjs.	- Omkittning. - Byte trasiga glas.	2	Senaste ommålning utförd ca 2022.	

LJUDLUCKOR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Ljudluckorna (8 st) av brunmålad, diagonal träpanelbeklädnad, varav 4 st motordrivna	Nymålade luckor, vissa är nygjorda. Målning i ändträ efter trolig justering ej utförd. Färgskador på plåtbeslag pga ljudluckans anslag.	Kompletteringsmålning av ändträ samt plåtbeslagning.	2		
			Ommålning.	4		

4.2.5 Tak

TAK LÅNGHUS/KOR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Yttertak över långhus och kor är belagda med rött, 1-kupigt tegel. Blykappa undernockpannor. Taksprång av träpanel i vit kulör.	Påväxter i mindre omfattning. Enstaka trasiga pannor.	Årlig inspektion av trasiga pannor.	Å	År 2000 utfördes omläggning av delar av yttertakbeläggning på långhus och kor.	

TORNTAK OCH SAKRISTIA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Tak över sakristia och torn är belagda med skifferplattor av rektangulära plattor med rakt avslut. Plattorna ligger i "vandring" med inskottsplåt under och kant i kant motnock. Torntaket kröns av en vindflöjel med årtalet - 1772-. Taket över sakristian kröns av en plåtklädd huv.	Torntak har partiell påväxt i mindre omfattning. Sakristian har partiell påväxt i större omfattning. Tillhörande fotplåt har rostutfällningar i stor omfattning.	Skiffertak på sakristian har behov av omläggning. Troligen har detta inte skett sedan det uppfördes och den uppskattade livslängden är uppnådd. I samband med omläggning byts fotplåt, plåttäckning på huv samt underlagspapp. Utredning av sakkunnig bör utföras innan omläggning.	2	Sakristian som ansluter till kyrkans östmur genom en smal gång, tillkom 1953-54 i samband med en renovering under ledning av stadsarkitekten i Halmstad, Fredrik Wetterqvist.	

TAK PÅ PASSAGE	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Enkelfalsad bandtäcktt plåt på mindre tak över passage som leder till sakristian.	Partiella färgsläpp och rostutfällningar. Enkelfalsad plåt är en riskkonstruktion.	Byte av plåttak.	2		
TAKAVVATTNING	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Takavvattning från tornet sker via hängränna och stuprör av kopparplåt. Sakristians tak avvattnas med hängränna och stuprör av belagd galvplåt Långhuset saknar takavvattning. Mindre sträcka på koret är försedd med hängränna och stuprör som leds ner till avvattningen på passagen.	Delar av sakristians avvattning är mycket sliten och det förekommer läckage mellan skarvar, punktala färgsläpp/rost på hängrännor och rännkrokar. Stuprör har fritt utlopp med risk för vatteninträngning i konstruktionen. Puts i anslutning till utlopp har putsskador och påväxt. Dessutom har dörr till sakristian kraftiga rötskador som indikerar att området är kraftigt	- Byte av hela avvattningssystemet på sakristian och tak över passage. Utförs med fördel i samband med omläggning. - Montage av nytt avvattningssystem på långhus och kor.	1	För att skydda fasad och kryptgrund från förhöjd fuktbelastning bör hängrännor monteras. Det påverkar kyrkans kulturhistoriska värde, men bidrar till att skydda äldre delar av konstruktionen.	

		uppfuktat. Häng-rännan ovan dörr är troligen underdimensionerad. Enstaka rörsvepski-lar saknas på stup-rör av koppar till tornet. Långhuset saknar avvattningssystem. Detta bidrar till en förhöjd fuktbelastning på fasadens nedre delar. Puts-skador/påväxter längs med marknivå visar tydliga tecken på förhöjd fuktnivå. Ventilationsöppningar i sockel är delvis belägna under mark. Risk föreligger att vatten rinner in i kryputrymme.				
--	--	--	--	--	--	--

4.3 Interiör

4.3.1 Kyrkorum med kor

GOLV	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Trägolv med brädor i varierande bred i långhus. Synliga spikskallar. Golvet är fernissat och betsat i brun kulör. Golvet i koret är oljat och upphöjt 17 cm över golv i kyrkorum, utfördes år 2001.	Golv i långhus är slitet främst vid bänkraderna. Golv i koret är någon slitet.	- Golv i långhus kan slipas lätt eller sandskuras och fernissas om. Undvik golvslip. - Golv i kor behöver kompletteras med en inoljning.	4 2	Trägolv i koret slipat och oljat 2021.	

VÄGGAR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Insida ytterväggar med avfärgad puts. På ytterväggar finns rester av senmedeltida kalkmålningar.	Generellt lätt smutsiga väggar främst i kor. Punktala små putsskador, några i smyg och fogurfall mellan sten på fönsterbänkar. Avfärgning släpper partiellt. Fina sprickor i fönstervalv. Kalkmålningar ok. I koret bakom altaret finns en kraftigare vertikal spricka i väggvinkel och en horisontell längs med takvinkel. Sprickorna bör undersökas av konstruktör.	- Tvätt och kompletterande avfärgning samt mindre puts-lagningar på putsade ytor.	4	Rester av kalkmålningar finns på norra och södra långhusväggen. Målningarna framtog och konserverades i mitten av 1950 talet. Målningen på norra sidan är senmedeltid och visar rester av korsfästelsen. Kvar finns delar av Kristus på korset med en bedjande Maria. Bakom korset finns ett upprepande blommönster och nedanför en löpande akantusslinga. På södra väggen återfinns rester av en akantusslinga i gult, rött och svart	
			- Kalkmålningar besiktigas om ca 8 år.	4		
			- Sprickor i koret utreds av konstruktör.	1		

PARDÖRR MOT SÖDER	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Pardörr åt söder med ådringsmålad dekorpanel och blyspröjsat överljus. Parti mellan överljus och port är beklätt med liggande brädor i ljus kulör.	I ok skick med mindre skav.	Översyn av dekormålare.	4		
ENKELDÖRR TILL SAKRISTIA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Dörren är slät och laserad i en grönkulör med kraftiga äldre bandgångjärn. Dessa är smyckade med mindre mönster samt har rejäla infästningar. Ett äldre öppet lås av smide med kläpplås med runt trycke. Dörren sitter i en rundbågeformad nisch. På andra sidan mot passagen har dörren en liggande fasad panel.	I ok skick med mindre skav.	Översyn av dekormålare.	4		

TAK	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Välvt, motivmålade tak av okantade brädor. Målningarna är utförda med linoljafärg.	Ok	Återbesiktning	4	Karaktärsskapande är takmålningen från 1777 med figurativa målningar i rokokostil, utförd av kyrkomålaren Henrik Wibeck från Varberg. Efter östförlängningen 1801 kompletterades de av Varbergsmålaren Jacob Magnus Hultgren.	

ALTARUPPSATS	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Altaruppsatsen är utförd i barockstil omkring 1700 av bildhuggare Gustaf Kilman. Centralpartiet framställer Kristus på korset omgiven av Maria och Johannes. Runt mittscenen finns skuren blad- och blomornamentik. Vid båda sidorna står skulpterade änglabilder. Överst Karl XII:s namnchiffer på vardera sida står en puttfigur med en kvist i handen.	Bemålningen och förgyllning är frilagd och har en matt ytkaraktär. Färglagret är slitet och uttorkat med små torra färgresningar partiellt. Delar av altaruppsatsen är angripen av trägnagare.	Lättare konservatorrengöring. Generell översyn av ytor och eventuell konsolidering av färg. Ångrepp från trägnagare bör hållas under uppsikt, och åtgärdas om ångrepp är aktiva.	3 Å	I altaruppsatsens överstycke finns Carl XII:s spegelmonogram, ovanligt skrivet med arabiska siffror: C12.	

ALTARRING	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Rund altarring med svarvade spjälor målade i laserande blått på ljus bakgrund med förgyllda detaljer. Ljust knäfall och överliggare	Små skrap och stötmärken i färgskikt.	Eventuellt retuschering av skador. Återbesiktning.	4		
PREDIKSTOL	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Predikstolen är placerad på norra sidan i kordelen och är samtida med altaruspsatsen. Korgen har fyra valvbåge försedda speglar med skulpturer av evangelisterna. Mellan fälten finns skulpterade bladornament med blommor och frukter. Till predikstolen finns ett timglas som hålls av en skulpterad arm som är fastsatt i väggen mellan korg och baldakin. Baldakinen är sexkantig med strålgans och duva.	Bemålningen och förgyllning är frilagd och har en matt ytkaraktär. Färglagret är generellt slitet. Vid en av evangelisternas fötter är del av figur trasig/av. Delar av predikstolen är angripen av trägnagare. Spår efter trähögar noteras som tyder på att angreppen är aktiva. Baldakinen går isär mellan sammanställningen på vissa delar.	Utredning om sanering av skadedjuren. Lättare konservatorrengöring. Generell översyn av ytor och eventuell konsolidering av färg. Reparation av skadad skulptur av konservator.	1 3	Predikstolen och altaruspsatsen i barockstil utfördes omkring 1700 av bildhuggare Gustaf Kihlman. Stommen i predikstolen är daterad till 1500-talet och en ovanlig detalj är timglasets som bärs av en från väggen utsträckt hand skuren i trä.	

						
BÄNKINREDNING	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Bänkarna är öppna med stoppade dynor i brunrött, och släta ryggstycken. Varje gavel har en målad dekor i form av blomma och blad som är utförd av Henrik Wibeck 1777. Övrig bemålning är sekundär och utförd under 1950-talet medan gavlarna har sparats och restaurerats av konservator Torbjörn Engblad. Nuvarande färgskikt utgörs av en oljefärg med laserande skikt som har en halvblank ytkaraktär.	Partiellt finns mindre skrap och stötmärken.	Retuscheras/bättringsmålas. Eventuell utförs en delvis ommålning av socklar och fotbräder. Återbesiktigas.	4	Bänkinredningen ombyggdes i mitten av 1950-talet men gavlarna är smyckade med målningar utförda av Henrik Wibeck 1777.	

4.3.2 Läktare

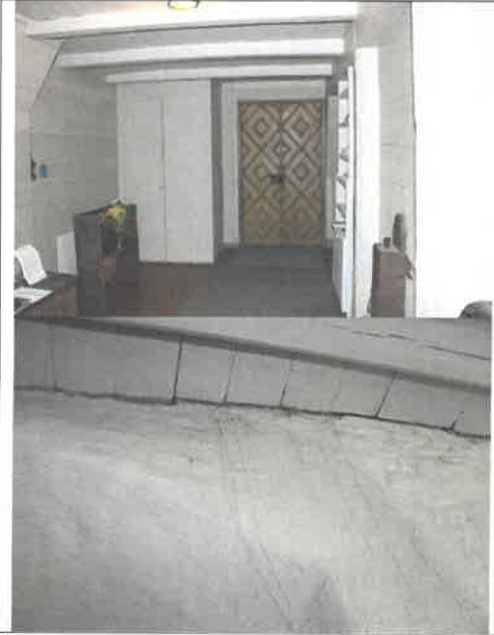
LÄKTARE	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Läktaren bärs upp av 10 kolonner med avfasade kanter. De är marmorerade i rött och grått. De längst i väster har en stödbjälke. Läktarens undersida är en träpanel, täckmålad i grå kulör med moderna fyrkantiga glaslampor. Läktargolvet utgörs av ett lackat trägolv. Ett trappsteg finns som skapar två etapper.	Generellt i ok skick. Små skrap och stötmärken i färgskikt kolonner. Golv är något slitet.	Inspektion av dekormålare.	4		
LÄKTARBARRIÄR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Läktarbarriär från 1600-talet med de 12 apostlarna och Kristus målade i de valvformade speglarna. Mellan speglarna finns skuren dekor.	Generellt i ok skick. Små skrap och stötmärken i färgskikt på handledare och baksida.	Läktare konservatorrens rengöring.	4		

ORGELFASAD	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Orgeln är placerad på läktaren i väster. Fasaden bevarad från förra orgeln, som byggdes år 1889. Den har tre större och två mindre pipöppningar med förgyllda överstycken. Fasaden är målad i laserande ljusblått och brunrött på ljus botten. Lister är förgyllda. Sidostyckena är enkla målade i grå grön kulör. Bakstycket är täckt med en pärlsponts-panel samt har hängkrokar.	Mindre flagnings på förgyllda lister, färgskikt stabilt. Lätt ytsmutsat.	Rengöring och fixering samt lagning av förgyllning.	3	Orgeln byggdes av Bröderna Johansson, Tostareds kyrkorgelfabrik, 1955. Orgelfasaden är bevarad från den förra orgeln som byggdes 1889. Den nuvarande orgeln är en av få med pipor och trä av massivt mahogny. Fasaden har ett klassicistiskt formspråk med rundbågeformade öppningar vid piphusen. Den är ganska enkel med rundbågeformade gavlar.	
ORGELLÄKTARE	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Golv av färgnissat trä. Putsade ytterväggar delvis beklädda med målade brädor, som knyter an till takmålningarna. Två luckor som leder upp till långhusvind.	Golv en aning slitet men i ok skick. Enstaka putsador på ytterväggar i anslutning till dörrsmyg. Dörrsmyg av trä är målad med kalkavfärgning, avfärgning släpper.	Putslagning. Borttagning av avfärgning på träsmyg vid dörröppning.	3		

						
DÖRR TILL LÄKTARE	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Pardörr av diagonalställd träpanel i grön kulör. Smidesbeslag.	I ok skick med mindre skav och repor.	Inspektion av dekormålare. Bättringsmålning vid behov.	4		

LÄKTARHALL	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Andra våningen i tornet med väggar av insida ytterpanel och synlig stolpverkskonstruktion. Väggar, balkar och tak är målat i ljusgrå kulör. Trägolvet är fernissat. Två enkeldörrar till förråd och vind av stående träpanel. Väggar i förråd är klätt med gipsskivor.	Partiella färgsläpp på tak och stolpverksdelar i måttlig omfattning. Sprickor och puts-skador på vägg mot läktare. Golv aning slitet men i ok skick.	Ommålning av tak och väggar. Putslagning och avfärgning av putsad vägg mot läktare. Golv kan slipas lätt eller sandskuras och fernissas om. Undvik golvslip.	3		

4.3.4 Vapenhuset

GOLV	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Golv av fernissat trä.	Golv aning slitet men i ok skick.	Eventuell lätt slipning av golv och strykning med fernissa.	4		
VÄGGAR	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Vägg av horisontell träpanel, målad i ljusgrå kulör. Vägg mot kyrkorum av putsad natursten samt avfärgad i vit kulör.	Färgsläpp på vägg bakom radiator. Mindre putsskador/spricka på vägg mot kyrkorum samt eventuellt en äldre fuktrinring.	Ommålning. Putslagning och avfärgning.	3		

TAK	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Taket består av synligt undergolv och delvis synlig stolpverkskonstruktion, målad i ljusgrå kulör.	Partiella färgsläpp på tak och stolpverksdelar i måttlig omfattning.	Ommålning.	3		
TRAPPA I VAPENHUS	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Trappa och två ledstänger i trä. En äldre målad ledstång med vacker patina. En nyare lackad ledstång. Plan- och sättsteg av trä i brunbetsad kulör.	I ok skick.	Ingen åtgärd.			

PARDÖRR TILL KYRKORUM	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Pardörr beklädd med diagonalställd profilspons. Laserad i gröngul kulör.	I ok skick. Med mindre skav i färg.	Bättringsmålning vid behov.	4		
WC	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Enkel trädörr framför en slät innerdörr till toalett. Väggar och tak klädda med plastmatta.	Plastmatta är av äldre typ och generellt sliten med ett par släpp i skarvarna.	Renovering av ytskikt.	2		

4.3.5 Sakristia

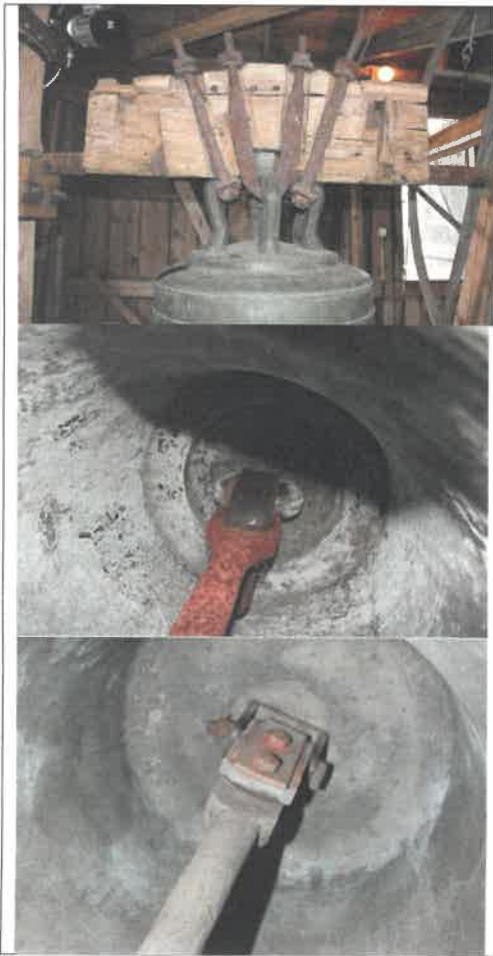
PASSAGE TILL SAKRISTIA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Passage in till sakristia med golv av tegel, putsade väggar avfärgade vita och målad träpanel i taket. I passagen finns tre enkeldörrar med spegelfyllnader, laserade i gul kulör och profilerade lister i grå/brun kulör. Dörr mot norr leder till förråd med värdeskåp. Dörr mot söder leder till vindfång. Dörr mot öst till sakristian.	I ok skick, mindre putsskador.	Putslagningar och avfärgning	4	Passagen tillkom i samband med att sakristian byggdes 1953-1954.	
VINDFÅNG MOT SÖDER	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Vindfång med väggar, tak och golv likt passagen. Insida ytterdörr har panel med avfasade lister i rombmönster. Den är laserad i gulgrön kulör. Måssingshandtag med nyckelskylt och lås.	Putsskada i nedre del i anslutning till dörr. Samma område är kraftigt uppfuktat från utsidan.	Putslagningar och avfärgning. Område utanför dörr är kraftigt uppfuktat och är troligen orsaken till puts-skadorna. (se avsnitt under exteriör).	3		

SAKRISTIA	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
 	Sakristia med golv av tegel, putsade väggar avfärgade vita och välvd träpanel i taket i ljusblå kulör.	Horisontell spricka på vägg mot sydöst samt färgsläpp i stor omfattning. Sprickan finns även beskriven på exteriören.	Vidare utredning av horisontell spricka på sakristian av konstruktör.	1	Åren 1953-1954 genomgick kyrkan en synnerligen grundlig restaurering under ledning av arkitekt Fredrik Wetterqvist i Halmstad. Nu byggdes en ny sakristia vid den östra gaveln som anslöt till den medeltida kyrkobyggnaden. Elektrisk värmeledning lades in, ny bänkinredning anskaffades, 1700-talsmålningarna i taket renoverades, liksom kyrkans inredning.	
			Som även framkommer i Energi och klimatrapporten från 2013 saknas tilluft i sakristian. Avfärgning väggar.	2		

4.3.5 Tornrum

TORNRUM PLAN 3	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Tredje våningen i tornet med väggar av insida ytterpanel och synlig stolpverkskonstruktion. Golv av breda träplankor. Trappor av trä med ledstänger. Samtliga ytskikt omålade.	I ok skick. Vissa balkar är angripna av skadedjur, troligen strimmig trägnagare. Golvet i anslutning till västra väggen sviktar lokalt och sitter löst.	Skadedjurssanering.	1		

KLOCKVÅNING	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Fjärde våningen i tornet med väggar av insida ytterpanel och synlig stolpverkskonstruktion. Golv av breda träplankor. Insida ljudluckor målade i brun kulör. Övriga ytskikt omålat.	Ok skick.	Ingen åtgärd.			
KLOCKSTÄLLNING	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Stomkonstruktion för klockornas upphängning av trä och stål.	Upphängning till klockorna och kläppar är rostiga.	Upphängning till klockor och kläppar rostskyddas.	2		

						
--	--	--	--	--	--	--

4.3.6 Vind över kyrkorum

VIND ÖVER KYRKORUM	Beskrivning	Befintligt skick	Åtgärdsbehov	Tidplan / prio	Antikvariska uppgifter	Vidtagna åtgärder, år
	Utrymme mellan in- nertak till kyrksalen och yttertak. Takstolskonstruktion av timmer, knutpunkter förankrat med trädubb. Landgång av trä. Enligt tidigare VoU ligger spånisolering, 145 mineralull + 50 pappklädd mineralullsmatta ovanpå vindsbjälklag. Putsad murstock, rivet ovanför takfallet.	Mörka fläckar och fuktrinningar på insida råspont. Eventuellt är detta äldre rinningar som uppstått innan takomläggningen 2000. Landgång av trä. Angrepp av skadedjur, troligen trägnagare i stor omfattning. Fågelbo på gavel av natursten mot väst.	Skadedjurssanering.	1	Notering av skadedjur finns i Rapporten från Energi och klimatprojektet från 2011-2013.	

4.5 Brand- och säkerhet

I kyrkan finns flera kulturhistoriskt värdefulla inventarier samt interiör. Det är en mycket viktig del av skyddet av de kulturhistoriska värdena att arbeta förebyggande när det gäller inbrottsskydd, bland annat genom god belysning kring kyrkan, att tillse att inga värdefulla inventarier är synliga utifrån, samt att föra en komplett inventarieförteckning med fotografier.

Beskrivning

Pastoratet har rutiner för systematiskt brandskyddsarbete med framtagna rutiner för besiktning av brandsäkerhet. Det råder oklarheter om insatts och/eller katastrofplan är framtagna samt om utryckningslarm är kopplat till SOS. Rutiner för periodisk elrevision finns etablerade och protokoll från utförd revisionsbesiktning är daterad 2022-06-23.

Kyrkan är försedd med åskskydd. Nedledare finns på samtliga taknockar och leds ned till mark.

Gällande säkerhet saknas, säkerhetsansvarig, policys om öppet förhållanden, kontinuerlig exteriör belysning, inbrottslarm samt rutiner för skötsel av kyrkans fasta och lösa inventarier.

Åtgärdsbehov

- Säkerställ att insats och/eller katastrofplan är framtagna.
- Överväg att installera inbrotts- och/eller brandlarm.
- Se över policy för öppetförhållanden och om säkerhetsansvarig bör utses.
- Installera exteriör belysning som lyser kontinuerligt vid mörker.
- Inför rutiner för kontroll av skötsel av kyrkans fasta och lösa inventarier.

4.7 Klimat

Att sträva efter att uppnå ett gott klimat i kyrkan handlar inte bara om att skydda byggnaden och inventarierna utan ger även en ekonomisk och miljömässig vinst. På sikt är det därför mycket önskvärt att se över de möjligheter som finns för att skapa ett optimalt klimat i kyrkan.

Beskrivning

Kyrkan värms upp med elradiatorer. Pastoratet uppger att normaltemperaturen hålls vid 14 grader och att höjning görs till ca 18 grader då kyrkan används. Värmen är vattenburen och vägghängda radiatorer.

2017 installerades ett automatiserat och datoriserat styrsystem för uppvärmning och avfuktning i kyrkan. Motivet är att kunna hålla temperaturen låg när kyrkan inte används och samtidigt få balanserad luftfuktighet. Systemet är kopplat till befintlig elcentral i tornet. En avfuktare har kopplats till systemet. Denna är mobil och kan således flyttas undan när kyrkorummet används. Avfuktaren töms för hand av kyrkvaktmästaren. Redan efter en kort tids användning uppges klimatet märkbart ha förbättrats.

Spår av skadedjur (trägnagare) finns på altare, predikstol, långhusvind, och tornvind plan 3. Skadedjurssanering bör utföras samt eventuell kontroll om klimatet är fullgott efter installationen av avfuktningen i kyrkan.

Avvattning från långhuset saknas och skapar en hög fuktighet längsmed sockel och den putsade fasaden. Den höga fuktigheten orsakar påväxter och putsskador. Vid passagen är avvattningen underdimensionerad och bristfällig som utöver ovan nämnda skador troligen bidragit till de kraftiga rötskadorna på dörren till sakristian.

Tilluftsventill i sakristian saknas och ventilationsöppningar i sockeln som delvis är under mark utgör en riskkonstruktion och att vatten rinner in i kryputrymme. Rutiner för kontroll i kryputrymme bör tas fram.

Rekommendationer att installera inspektionsluckor i krypprunden återfinns i Energi och klimatrappporten daterad 2011-2013, det råder oklarheter i om detta har genomförts.

Åtgärder

- Sanering av skadedjur samt kontroll av klimatet i utsatta utrymmen.
- Montage av avvattningssystem på långhus samt byte av avvattningssystem på passage/sakristia.
- Montage av tilluft i sakristian enligt förslag från Energi och klimatrappporten.
- Installation av inspektionsluckor i kryputrymmen för att möjliggöra inspektion.

Tidplan / prio

- Sanering av skadedjur bör utföras omgående.
- Projektering för avvattningssystem bör påbörjas omgående så att ett nytt system kan installeras snarast. (OBS Tillståndspliktig åtgärd enligt KML)
- Övriga åtgärder bör utföras inom ett par år

4.8 Tillgänglighet

Svarträ kyrka har bristfällig tillgänglighet. I dagsläget finns ingen anpassad entré för funktionsnedsatta. Den södra entrén har ett lägre tröskelblock som lämpar sig bättre att använda vid behov. Handikappanpassad toalett saknas.

Åtgärder

- Utredning för att tillgänglighetsanpassa någon av entréerna till kyrkan.

5. Sammanställning, åtgärdsbehov

5.1 Akuta åtgärder (1)

Objekt/enhet	Åtgärd	Utfört, datum
Takavvattning	- Byte av hela avvattningssystemet på sakristian och tak över passage. Utförs med fördel i samband med omläggning.	
	- Montage av nytt avvattningssystem på långhus och kor.	
Dörr sakristia	Ommålning. Lagning av rötskador.	
Södra porten	Ommålning och lagning av partier med kraftigt gråträ samt ev. rötskador. Utförande av nytt hålkäl.	
Tornrum Plan 3	Skadedjurssanering.	
Vind över kyrkorum	Skadedjurssanering.	
Predikstol	Utredning om sanering av skadedjuren.	
Sakristia	Vidare utredning av horisontell spricka på sakristian av konstruktör. Som även framkommer i Energi och klimatrappporten från 2013 saknas tilluft i sakristian.	
Väggar (i kyrksal/kor)	Sprickor i kor utreds av konstruktör.	

5.2 Åtgärdas inom 1 - 3 år (2)

Objekt/enhet	Åtgärd	Utfört, datum
Torntrappa	100 % omfogning	
Tröskelblock entré sakristia	100 % omfogning Tendenser till fall inåt mot dörrkarmen. Kraftiga rötskador på karm (se avsnitt om Portar)	
Sockel	50 % omfogning. Ommurning av stenblock som rasat. (Alternativt installation av inspektionslucka).	
Fönster	Ytterbågar: - Rostskyddsmålning och ommålning. - Omkittning 100%. - Byte trasiga glasrutor.	
Puts	Punktala putslagningar. Provtagning på puts bör utföras innan putslagning utförs. Fasadtvätt och avfärgning i sin helhet. Vidare utredning av horisontell spricka på sakristian av konstruktör. Eventuell inbyggd stålbalk som rostar.	
Avfärgning	Ny avfärgning. Provtagning av befintlig avfärgning bör utföras innan ny appliceras. Montage av nytt avvattningsystem på långhus (se avsnitt om avvattning).	
Fönster sakristia/passage	Ytterbågar: - Lagning av rötskador. - Ommålning inkl omkittning av in- och utsida ytterbågar samt mellansidor mot söder inom 1 år.	
Fönster långhus	Ytterbågar: - Ommålning inkl omkittning av in- och utsida ytterbågar samt mellansidor mot söder inom 1 år. - Utökad undersökning avseende blyts kondition bör utföras.	

	- Mot norr kan målning utföras inom 3–6 år. Dock bör man överväga att renskrapa fönstren till trärent pga de tjocka färglagren samt de ihopmålade båge/karmdelarna. Dessutom bör ett spår skära upp mellan bågar och karmar enligt rekommendation från Energi- och klimatprojektet. Innerbågar: - Ommålning om ca 6 år. - Om tätningsslistor saknas skall detta monteras i fönstrens innerbågar i samband med renovering.	
Dörr mot norr	Rostskyddsbehandling av låsbeslag.	
Fönster Vapenhus/torn	- Omkittning. - Byte trasiga glas.	
Spånklädda strävpelare	Kontinuerlig uppsikt över spån som ansluter till trappa. Ev. byte vid behov. Spånbeklädnad mot söder behöver tjäras inom kortare intervaller pga dess utsatta läge.	
Ljudluckor	Kompletteringsmålning av ändträ samt plåtbeslagning.	
Tak på passage	Byte av plåttak.	
Torntak och sakristia	Skiffertak på sakristian har behov av omläggning. Troligen har detta inte skett sedan det uppfördes och den uppskattade livslängden är uppnådd. I samband med omläggning byts fotplåt, plåttäckning på huv samt underlagspapp. Utredning av sakkunnig bör utföras innan omläggning	
WC	Renovering av ytskikt.	
Golv (i långhus)	Golv i kor behöver kompletteras med en inoljning.	
Sakristia	Avfärgning väggar.	

5.3 Åtgärdas inom 4 – 6 år (3)

Objekt/enhet	Åtgärd	Utfört, datum
Väggar (vapenhus)	Ommålning. Putslagning och avfärgning.	
Tak (vapenhus)	Ommålning.	
Predikstol	Lättare konservatorrengöring. Generell översyn av ytor och eventuell konsolidering av färg. Reparation av skadad skulptur av konservator.	
Altaruppsats	Lättare konservatorrengöring. Generell översyn av ytor och eventuell konsolidering av färg. Maskangrepp bör hållas under uppsikt, och åtgärdas om angrepp är aktiva.	
Vindfång mot söder	Putslagningar och avfärgning. Område utanför dörr är kraftigt uppfuktat och är troligen orsaken till putsskadorna. (se avsnitt under exteriör). Rekommendation om byte avvattningsystem bör genomföras.	
Läktarhall	Ommålning av tak och väggar. Putslagning och avfärgning av putsad vägg mot läktare. Golv kan slipas lätt eller sandskuras och fernissas om. Undvik golvslib.	
Orgelläktare	Putslagning. Borttagning av avfärgning på träsmyg vid dörröppning.	
Orgelfasad	Rengöring och fixering samt lagning av förgyllning.	

5.4 Åtgärdas inom 7 – 12 år (4)

Objekt/enhet	Åtgärd	Utfört, datum
Tornfasad	Ommålning	
Entréportar torn	Ommålning	
Ljudluckor	Ommålning	
Pardörr till kyrkorum	Bättringsmålning vid behov.	
Golv (vapenhus)	Eventuell lätt slipning av golv och strykning med fernissa.	
Tak (långhus)	Återbesiktning	
Pardörr mot söder (insida)	Inspektion av dekormålare.	
Golv (långhus)	Golv i långhus kan slipas lätt eller sandskuras och fernissas om. Undvik golvslip.	
Väggar (långhus)	- Tvätt och kompletterande avfärgning samt mindre putslagningar på putsade ytor. - Kalkmålningar besiktigas om ca 8 år.	
Bänkinredning	Retuscheras/bättringsmålas. Eventuell utförs en delvis ommålning av socklar och fotbräder. Återbesiktigas.	
Enkeldörr till sakristia	Inspektion av dekormålare.	
Altarring	Eventuellt retuscherings av skador. Återbesiktning.	
Passage till sakristia	Putslagningar och avfärgning	
Dörr till läktare	Inspektion av dekormålare. Bättringsmålning vid behov.	
Läktarbarriär	Läktare konservatorrengöring.	

5.5 Årligt återkommande kontroll eller åtgärd (Å)

Objekt/enhet	Åtgärd	Utfört, datum
Spånklädda strävpelare	Kontinuerlig uppsikt över spån som ansluter till trappa. Ev. byte vid behov. Spånbeklädnad mot söder behöver tjäras inom kortare intervaller pga dess utsatta läge.	
Altaruppsats	Maskangrepp bör hållas under uppsikt, och åtgärdas om angrepp är aktiva.	
Tak långhus/kor	Årlig inspektion av trasiga tegelkupor o.dl.	

Se Kap. 6 Plan för skötsel av kyrkobyggnad

6. Plan för skötsel av kyrkobyggnad

6.1 Allmänt

En kontinuerlig skötsel innebär att stora och dyra reparationer kan undvikas, att byggnadens värde och utseende består och att en god och hälsosam miljö kan upprätthållas. Att göra en medveten besiktning av byggnadens status minst en gång per år är en bra rutin.

En prioriteringslista görs över vad som behöver åtgärdas, på kort och lång sikt. Vissa saker är lämpliga att studera på våren, andra på sommaren och några på hösten. Var vaksam på alla förändringar som kan tyda på skador. Vårens genomgång är den mest omfattande. Efter den uppdateras också underhållsplaner inför budgetarbete och KAE-ansökningar för kommande år.

Gör en lista över alla funktioner som skall kontrolleras. Notera när olika kontroller resp. åtgärder genomförts. Listan ger inte bara en struktur i arbetet och ökad kunskap om byggnaden – den ger också ett bra underlag för underhållsbudget och planering av externa insatser. Stäm av med Vård- och underhållsplanen i övrigt.

Den årliga besiktningen utförs lämpligen av den eller de som är ansvariga för fastigheterna.

Det mesta av det löpande underhållsarbetet utförs lämpligen av vaktmästarna.

6.2 Kontroller vår och höst

Källare och kryputrymmen

Kontrollera:

Om luften eller marken verkar fuktig.
om det finns tecken på mögel- och rötskador som påväxt eller dålig lukt.

Sockel

Kontrollera:

Om fuktuppsugning sker.
Om nya sprickor uppstått eller gamla blivit större.
Att vatten inte blir stående utefter socklarna.
Vintertid kontrolleras att snö inte blir stående på utskjutande sockeldelar eller i drivor i anslutning till sockeln.

Fasader

Kontrollera:

Fasaders utseende i samband med regn.
Nedsmutsning, rinningar, algpåväxt eller missfärgningar.
Om fasaden väts i större omfattning.
Om färg- och putssläpp förekommer.

Fönster

Håll uppsikt efter kondensbildning på glasen,
släpp i kittfalsar, färgsläpp.
Virkets, eller järnets status – speciellt bågens och karmens nederdel.

Dörrar, portar, trappor

Kontrollera:

Fuktuppsugning i karm och tröskel.
Funktion hos dörrar, dörrstängare och lås.
Räckens funktion och infästning.
Att trappstenar inte lutar inåt.
Om sprickor eller söndersprängning av trappor uppstår.

Vindar/yttertak/torn

Kontrollera yttertakens täthet inifrån vindar och torn 2 gånger per år efter ett ösregn för att se om fuktfläckar eller rinningar uppstår. (Torra fuktfläckar kan ringas in efter sina konturer med blyertspenna för att bevaka förändringar).

Kontrollera om det finns tecken på kondensbildning som biologisk påväxt på trädelar.

Var uppmärksam på förekomsten av skadeinsekter.

Kontrollera vindskivor och vattbrädors täthet och målning.

Golv

Gångmattor bör undvikas, det bildas lätt fukt under. Om så är fallet bör mattan tas bort tills golvet torkat upp. Mattor med tät undersida undviks helt.

Var vaksam på om golvpartier börjar svikta. Anledningen till eventuell fukt undersöks och åtgärdas.

Interiör

Vapenhus, kyrkorum, läktare och sakristia storstädas vår och höst. Där emellan städning vid behov. Storstädning gör att det till exempel går att följa upp nya spår av aktiva insektsangrepp.

Kyrkklockor

Klockornas rörliga delar smörjs och deras funktion och upphängning kontrolleras två ggr per år.

6.3 Kontroller minst en gång per år

Mark

Se till att marknivån inte tillåts stiga för högt utmed socklar.

Se till att marken lutar ut från byggnaden.

Se till att växter inte får fäste nära eller på socklar.

Larmanläggning

Funktionen hos eventuellt brand- och inbrottslarm kontrolleras minst en gång per år.

Nedsmutsning/algpåväxt

Vid kraftig nedsmutsning/påväxt bör rengöring utföras. Detta kan minska skadans omfattning och fördröja behovet av dyrare insats.

Belysningsarmaturer med mera utomhus rengörs från algpåväxt och liknande.

Vindar och torn

Vindar och tornhuv rengörs från fladdermus- och fågelspillning.

6.4 Funktioner under kontinuerlig uppsikt

Tak

Kontrollera tegelpannor och takplåtar, i synnerhet efter hård vind.

Takavvattning

Kontrollera att hängrännor är täta och förmår ta hand om allt vatten vid kraftigt regn.

Kontrollera att vatten från taken leds bort från byggnaden och att vatten inte stänker på fasaden.

Kontrollera att dräneringsledningar fungerar – rensa vid behov.

Hängrännor och stuprör rensas från löv och grenar.

El

Kontrollera att vägguttag mm sitter ordentligt fast.

Se till att förlängningssladdar inte kopplas ihop.

Ersätt kablar och uttag som går varma.

Tillse att så lite som möjligt är inkopplat då kyrkan inte används.

Kontrollera status på utomhusbelysningar.

Elrevision utförs periodiskt av auktoriserad besiktningsman enligt försäkringsbolags villkor.

Åskskyddsanläggning besiktigas och jordtag mäts upp periodiskt.

Brandskydd

Det systematiska brandskyddsarbetet skall pågå kontinuerligt.

Följ uppgjorda rutiner och överenskommelser.

Kontrollera till exempel:

Att brandsläckare och brandfilt hänger på sina platser.

Att utrymningsvägar är fria och utrymningsskyltar lyser även när strömmen bryts. Kontrollera också att eventuella branddörrar är stängda, eller stängs och går i kolv vid utlöst brandlarm

7. Källhänvisningar

7.1 Huvudsakliga källor

Frågeformulär som kyrkans personal besvarat.

Bebyggelseregistrets information

Göteborg, Landsarkivet

Göteborg, VBK

Halmstad, Kulturmiljö Hallands arkiv

Vård och underhållsplan – Svartrå kyrka, (2009), Lars Persson byggkonsult AB

Energi- och klimatprojekt Göteborgs stift, (2013), Selin Nils-Olof, Västarvet

7.2 Ritningar och foton

Ritningar finns i Antikvarisk-topografiska arkivet i Stockholm.

7.3 Användbar litteratur i underhållsarbetet

Antell, Olof & Karlström, Johan (red.) (1998). *Att sluta värma en kyrka*. 1. [uppl.] Stockholm: Riksantikvarieämbetet

Broström, Tor & Melander, Dan (2008). *Handbok i hållbar energianvändning för kyrkan*. Stockholm: Verbum

Dahlquist, Matilda (2010). *Kyrkliga inventarier och inventarieförteckningar: projektrapport*. Göteborg: Göteborgs stift

Hidemark, Ove (2017). *Så renoveras torp & gårdar*. Elfte utgåvan Stockholm: Norstedts

Nevander, Lars Erik & Elmarsson, Bengt (2017). *Fukthandbok: praktik och teori*. 4. utg. Stockholm: Svensk Byggtjänst

Rang, Lars (2012). *Brandskydd i kyrkor*. Stockholm: Brandskyddsföreningen

Robertsson, Stig (2012). *Fem pelare: en vägledning för god byggnadsvård*. [Ny utg.] Stockholm: Riksantikvarieämbetet. (Tillgänglig på Internet: <http://kulturarvs-data.se/raa/samla/html/277>)

Svalin Gunnarsson, Elisabeth (2006). *Säkerhetshandbok för kyrkan*. Stockholm: Verbum

Svalin Gunnarsson, Elisabeth (red.) (2004). *Att vårda en kyrka*. Stockholm: Verbum

Att skydda kyrkan mot stöld och brand. (2000). Stockholm: Riksantikvarieämbetet

Manual för inventering av kyrkliga antikvariska ytor. (2008). Sunne: KONSTreg®

Tillsyn och besiktning av kyrkobyggnader och inventarier. (1996). Göteborg: Stiftssamfälligheten i Göteborgs stift

8. Tekniska och administrativa uppgifter

VBK uppdragsnummer	230071-2
Länsstyrelse	Halland
Kyrka	Svarträ kyrka
Fastighet	Falkenberg, Kyrkbacka 1:13
Ekonomisk enhet	Falkenbergs pastorat
Socken	Svarträ socken
Kommun	Falkenbergs kommun
Län	Halland
Stift	Göteborgs stift
Uppdragsgivare	Falkenbergs pastorat Johan Södergren Nygatan 41 311 31 Falkenberg 034-637 109
Projektansvarig VBK	Hampus Winroth Byggnadsantikvarie 031-703 35 64 Hampus.winroth@vbk.se

Foto Sigfrid Gunnäs omkring 1940 Riksantikvarieämbetet

Barnkonsekvensanalys

Ärende: Antagande av Vård- och Underhållsplaner för Okome kyrka, Kinnareds kyrka och Svartrå kyrka

Falkenbergs pastorat har genom Svenska kyrkans bestämmelser ansvar för att se till att alla barn och unga får sina rättigheter tillgodosedda. Kyrkoordningen anger att barnet intar en särställning i den kristna tron och därför skall barnet särskilt uppmärksammas.

Enligt FN:s barnkonvention har barn rätt till delaktighet och inflytande i alla beslut som berör dem.

Barnkonventionen består av 54 artiklar och har fyra grundprinciper

- Artikel 2. Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- Artikel 3. Barnets bästa ska alltid komma i första rummet.
- Artikel 6. Varje barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- Artikel 12. Varje barn har rätt att uttrycka sin åsikt och delta i beslut som rör barnet.

Göteborgs stift har utarbetat en vägledning för barnkonsekvensanalys, vilken använts i utarbetandet av denna barnkonsekvensanalys.

Analys

Beslutet anses ej påverka barn och unga.

Falkenbergs pastorat

Besöksadress:
Nygatan 41
311 31 Falkenberg
Tel: 0346-371 00

Fakturaadress:
Fack 77800183
Box 15018
750 15 Uppsala

Orgnr: 252004-8865

Beslut om att ansöka om KAE för ramår 2025

ANSVARIG ENHET

Kyrkoråd Falkenbergs pastorat

MÖTESINSTANS

Kyrkorådets arbetsutskott

SAMMANTRÄDESDATUM

9 oktober 2023

HANDLÄGGARE

Johan Södergren

DATUM

2 oktober 2023

TYP AV ÄRENDE

Beslut

ÄRENDENUMMER

Skriv ärendenummer

DAGORDNINGSNUMMER

Skriv dagordningsnummer

☐ Barnkonsekvensanalys genomförd

Förslag till beslut

Fastighetsutskottet föreslår kyrkorådet besluta

att ansöka om kyrkoantikvarisk ersättning, KAE, för ramår 2025 och åtgärder med omfattning enligt nedan beskrivning.

Ärendebeskrivning

Nedanstående underhållsprojekt på pastoratets kyrkor är planerade för underhåll 2025.

För projekten saknas ett formellt beslut av pastoratets kyrkoråd att bilägga ansökan.

Vård- och underhållsplaner skall uppdateras.

1. Asige kyrka

Utvändigt underhåll. Putslagningar och målning av fasaden. Omfogning trappa. Byte av stuprör.

Pris: 5 492 688 kr

2. Krogsered kyrka

Utvändigt underhåll. Putslagning och målning fasad och sockel. Lagning av solbänkar och trappa.

Pris: 1 840 438 kr

3. Källsjö kyrka

Utvändigt underhåll. Putslagningar och målning av fasaden som har skador. Även lagning av solbänkar och trappa. Ommålning fönster, träfasader och ljudluckor.

Pris: 2 244 138 kr

JS SA

4. Stafsinge kyrka

Putslagningar och målning fasaden. Även lagning av solbänkar och trappa. Ommålning fönster, träfasader och ljudluckor.

Pris: 3 050 438 kr

5. Torup kyrka

Putslagningar och målning fasaden. Målning av taket av plåt. Lagning och omfogning trappa. Ommålning träfasader och ljudluckor.

Pris: 7 455 113 kr

6. Drängsered kyrka

Målning och reparation av fönster och entréer. Översyn takplattor.

Pris: 782 719 kr

7. Vinberg kyrka

Uppdatering av vård- och underhållsplan.

8. Stafsinge kyrka

Uppdatering av vård- och underhållsplan.

9. Rydö kapell

Uppdatering av vård- och underhållsplan.

Barnkonsekvensanalys

Ärende: Ansökan om KAE

Falkenbergs pastorat har genom Svenska kyrkans bestämmelser ansvar för att se till att alla barn och unga får sina rättigheter tillgodosedda. Kyrkoordningen anger att barnet intar en särställning i den kristna tron och därför skall barnet särskilt uppmärksammas.

Enligt FN:s barnkonvention har barn rätt till delaktighet och inflytande i alla beslut som berör dem.

Barnkonventionen består av 54 artiklar och har fyra grundprinciper

- Artikel 2. Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- Artikel 3. Barnets bästa ska alltid komma i första rummet.
- Artikel 6. Varje barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- Artikel 12. Varje barn har rätt att uttrycka sin åsikt och delta i beslut som rör barnet.

Göteborgs stift har utarbetat en vägledning för barnkonsekvensanalys, vilken använts i utarbetandet av denna barnkonsekvensanalys.

Analys

Beslutet anses ej påverka barn och unga.

Falkenbergs pastorat

Besöksadress:
Nygatan 41
311 31 Falkenberg
Tel: 0346-371 00

Fakturaadress:
Fack 77800183
Box 15018
750 15 Uppsala

Orgnr: 252004-8865

Matilda och Oskar Johanssons stiftelse

ANSVARIG ENHET

Kyrkoråd Falkenbergs pastorat

DATUM

29 september 2023

MÖTESINSTANS

Arbetsutskottet

SAMMANTRÄDESDATUM

9 oktober 2023

DAGORDNINGSNUMMER

Skriv dagordningsnummer

TYP AV ÄRENDE

Förslag till beslut

HANDLÄGGARE

Håkan Widepalm

ÄRENDENUMMER

Skriv ärendenummer

☒ Barnkonsekvensanalys genomförd

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår kyrkorådet besluta

att bevilja Ullareds församlingsråds framställan om 6.590kr ur
Matilda och Oskar Johanssons stiftelse.

Ärendebeskrivning

Ansökan om diakonalt bistånd har inkommit till Ullareds församlingsråd. Efter att diakoni-assistent har styrkt behovet tillstryker Ullareds församlingsråd att dela ut diakonalt bistånd om 6.590kr, se protokollsutdrag ur Ullareds församlingsråds protokoll 2023-08-22, § 26.

Kyrkorådet föreslås fatta beslut i enlighet med församlingsrådets framställan. Enligt testamenten ska räntan på stiftelsens kapital utdelas till behövande sjuka, gamla och ensamma inom Ullareds församling efter beslut av kyrkorådet. Disponibla medel finns att tillgå.

Barnkonsekvensanalys

Beslutet anses inte ha någon påverkan på barn.

ULLAREDS
FÖRSAMLINGSRÅD

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
2023-08-22

Sidan 1 av 6

Plats och tid Mariagården Ullared, tisdagen den 22 augusti 2023 kl 17.00 - 19.30

Närvarande Carl-Axel Larsson, Sven-Erik Svensson, Britt-Marie Persson, Per-Olof Erlandsson, Björn Jönsson, Inger Johansson samt Maria Johnsson (präst)

Utses att justera Sven-Erik Svensson

Justeringens plats och tid Ullared den 25 augusti 2023 kl 15:00

Underskrifter

Ordförande Carl-Axel Larsson
Carl-Axel Larsson

Sekreterare Inger Johansson
Inger Johansson

Justerande Sven-Erik Svensson
Sven-Erik Svensson

ANSLAGSBEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ Ullareds församling

Sammanträdesdatum 2023-08-22

Datum för anslags uppsättande 2023-08-25 **Datum för anslags nedtagande** 2023-09-30

Förvaringsplats för protokollet

Pastorsexpeditionen i Torup

Underskrift

Inger Johansson
Inger Johansson

Godkännande av

§§ 21 - 36

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Fondärende

§ 26

Det har inkommit en ansökan om fondmedel ur Matilda och Oskar Johanssons fond för ändamål till behövande och gamla i Ullareds församling genom diakoni.

Ordföranden föredrar ärendet som är en ansökan från en boende i Ullared som önskar bidrag till elräkningar, färdtjänst och högstkostnadsskydd till en sammanlagd summa av 6 590 kronor.

Fråga från Sven-Erik Svensson om det finns möjlighet för frivillig-verksamheten på Furugården att ansöka om bidrag ur Casperssens fond.

Justerandes sign

Handwritten signature in blue ink

Utdragsbestyrkande

ULLAREDS

FÖRSAMLINGSRÅD

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

2023-08-22

Sidan 3 av 6

Fondärende

Församlingsrådet beslutar

att tillstyrka personens ansökan om 6 590 kronor samt att ordföranden pratar med kontaktpersonen Eva Karlsson på pastoratet för att få mer information om fonderna.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Göteborg september 2023

Bidragsansökan för Minna-mottagningen, Göteborg.

Gravida kvinnor och par som befinner sig i en situation av oväntad graviditet söker sig kontinuerligt till Minna-mottagningen för att få stöd. Abortmottagningen KK Östra och Barnmorskemottagningar i regionen hänvisar till vår verksamhet, andra hittar mottagningen via hemsidan eller på egen hand genom kontakter. Samtal erbjuds för att utröna ambivalens vid en oväntad graviditet och Minna-mottagningen vill finnas som stöd vid sidan av andra aktörer, för att varje individs beslut ska vara grundat på bredast möjliga underlag. Oavsett beslut erbjuds fortsatt stöd i form av enskilda samtal. 4-partsamtal erbjuds även vid behov tillsammans med barnets far och Minnas manlige terapeut.

För de kvinnor som väljer att behålla barnet och är ensamma i sin graviditet erbjuds vänta-barngrupper tillsammans med andra som befinner sig i liknande situation. Det är en livlina för många att inte behöva känna sig ensam i sin situation utan att nätverket utvidgas. När alla fått sina bebisar erbjuds fortsättning med mamma-barngrupper. Många vittnar om hur värdefullt och stärkande det är att få dela livet med andra under denna speciella fas av livet.

Minna-mottagningens verksamhet bedrivs främst genom medel från Göteborgs stad, som tillsammans med andra gävgivare möjliggör att vår uppskattade verksamhet kan fortsätta bedrivas.

Vi är så tacksamma för det stöd som vi fått under det gångna året och vår önskan och förhoppning är att ni vill vara med och bidra även under det kommande året.

Varmt välkomna att höra av er om ni har frågor eller om ni skulle vilja besöka vår verksamhet. •

Med vänliga hälsningar

Mette Grevle
Föreståndare/kurator

Minna-mottagningen
Kjellbergsgatan 8
411 32 Göteborg
www.minna.nu

Plusgiro: 429 38 60-5
Swish: 123 579 06 05

Barnkonsekvensanalys

Ärenden:

Ansökan om anslag, Minna-mottagningen i Göteborg

Falkenbergs pastorat har genom Svenska kyrkans bestämmelser ansvar för att se till att alla barn och unga får sina rättigheter tillgodosedda. Kyrkoordningen anger att barnet intar en särställning i den kristna tron och därför skall barnet särskilt uppmärksammas.

Enligt FN:s barnkonvention har barn rätt till delaktighet och inflytande i alla beslut som berör dem.

Barnkonventionen består av 54 artiklar och har fyra grundprinciper

- Artikel 2. Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- Artikel 3. Barnets bästa ska alltid komma i första rummet.
- Artikel 6. Varje barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- Artikel 12. Varje barn har rätt att uttrycka sin åsikt och delta i beslut som rör barnet.

Göteborgs stift har utarbetat en vägledning för barnkonsekvensanalys, vilken använts i utarbetandet av denna barnkonsekvensanalys.

Analys:

Alla kyrkorådets beslut om fördelning av resurser innebär en avvägning mellan att tillgodose barn och ungas behov eller andra angelägna syften. Ett beslut om att tilldela resurser till ett utpekat ändamål kan däremot ha en indirekt inverkan på barn och unga beroende på mottagaren. Dock anses det aktuella beslutet inte ha någon direkt inverkan på barn och unga.

Falkenbergs pastorat

Besöksadress:
Nygatan 41
311 31 Falkenberg
Tel: 0346-37100

Fakturaadress:
Fack 77800183
Box 15018
750 15 Uppsala

Orgnr: 252004-8865

UK ST